

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

DAŇOVÁ UZNATELNOST ÚROKŮ Z ÚVĚRŮ A ZÁPŮJČEK

TAX DEDUCTIBILITY OF LOAN INTERESTS

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Vladimír Kučera

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.

BRNO 2024

Zadání diplomové práce

Ústav:	Ústav financí
Student:	Bc. Vladimír Kučera
Vedoucí práce:	doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.
Akademický rok:	2023/24
Studijní program:	Účetnictví a finanční řízení podniku

Garantka studijního programu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Daňová uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Cíle práce, metody zpracování

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

– analýza související právní úpravy

– syntéza získaných poznatků

Vlastní návrhy řešení

– návrh metodického rámce

– verifikace návrhu za užití modelového komplexního příkladu (event. příkladů)

– vymezení limitů navrženého řešení

Závěr

Seznam použitých zdrojů

Seznam grafů a tabulek

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Hlavním cílem diplomové práce je navrhnout metodický postup pro aplikaci testů váznoucích k posuzování daňové uznatelnosti úroků.

Základní literární prameny:

BĚHOUNEK, Pavel. Společnost s ručením omezeným – prakticky včetně účetnictví a daní. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-391-2.

PELC, Vladimír. Daně z příjmů. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

PILAŘOVÁ, Ivana. Účetní a daňové případy řešené v s. r. o. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

VYCHOPEŇ, Jiří. Meritum: Daň z příjmů 2022. 18. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-356-2.

VYCHOPEŇ, Jiří. Společnost s ručením omezeným z účetního a daňového pohledu. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-348-7.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2023/24

V Brně dne 4.2.2024

L. S.

---

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
garantka

---

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček z pohledu daně z příjmů právnických osob. Obsahem je analýza a systematizace pravidel, které ovlivňují daňovou uznatelnost nákladových úroků. Výsledkem práce je doporučený postup, jakým mohou kapitálové obchodní společnosti určit hodnotu svých daňově uznatelných nákladových úroků a tím eliminovat riziko nesprávného stanovení své daňové povinnosti. Navržený metodický postup je ověřen na modelovém příkladu.

Abstract

This thesis deals with the issue of tax deductibility of interest on loans and borrowings from corporate income tax perspective. It consists of an analysis and systematization of the rules influencing the tax deductibility of interest expenses. The result of the thesis is a recommended procedure for capital companies to determine the value of their tax-deductible interest expenses and thus contribute to the correct determination of their tax liability. The proposed methodological approach is verified using a model example.

Klíčová slova

Daň z příjmů právnických osob, úrok, úvěr, zápůjčka, daňově uznatelné náklady, spojené osoby

Key words

Corporate income tax, interest, loan, borrowing, tax-deductible expenses, associated enterprises

Bibliografická citace

KUČERA, Vladimír. *Daňová uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček* [online]. Brno, 2024 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://www.vut.cz/studenti/zav-prace/detail/160626>. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí. Vedoucí práce Karel Brychta.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 13.05.2024

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu mé diplomové práce doc. Ing. Mgr. Karlu Brychtovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky, podněty a věnovaný čas.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍL PRÁCE	13
METODIKA PRÁCE	14
1 TEORETICKÁ ČÁST	16
1.1 Úvěr.....	16
1.2 Zápůjčka	17
1.2.1 Bezúplatná zápůjčka.....	17
1.3 Omezení daňové uznatelnosti úroků.....	19
1.4 Spojené osoby.....	20
1.5 Princip tržního odstupu	21
1.6 Mateřská a dceřiná společnost.....	22
1.6.1 Mateřská společnost	22
1.6.2 Dceřiná společnost	23
2 TESTY DAŇOVÉ UZNATELNOSTI ÚROKŮ Z ÚVĚRŮ A ZÁPŮJČEK V NÁKLADECH POPLATNÍKA	24
2.1 Test obecné daňové uznatelnosti	25
2.2 Test zahrnutí úroků do ocenění aktiva	28
2.3 Test časového rozlišení	32
2.4 Test souvislosti s příjmy, které nejsou předmětem daně, s osvobozenými příjmy a příjmy nezahrnovanými do základu daně	33
2.5 Test nízké kapitalizace	34
2.5.1 Případy, kdy se test nízké kapitalizace nepoužije	40
2.6 Test splnění principu tržního odstupu (test tzv. „obvyklé“ ceny).....	41
2.6.1 Osvobození od uplatnění principu tržního odstupu	44
2.7 Test skutečného zaplacení	45

2.8	Test úroků vázaných na zisk poplatníka.....	49
2.9	Test souvislosti s držbou podílu mateřské společnosti v dceřiné společnosti ..	51
2.9.1	Vliv nedaňových nákladů dle § 25 odst. 1 písm. zk) na nabývací cenu..	53
2.10	Členění testů daňové uznatelnosti.....	54
3	METODICKÁ ČÁST	57
3.1	První krok: test nízké kapitalizace	60
3.2	Druhý krok: test věcné a časové souvislosti a kontrola správnosti účtování ..	66
3.3	Třetí krok: posouzení způsobu použití peněžních prostředků.....	67
3.4	Čtvrtý krok: úrok a jeho parametry.....	70
3.4.1	Souběžná aplikace § 25 odst. 1 písm. w) a § 23 odst. 7 ZDP.....	74
3.4.2	„Úrok obvyklý“ a bezúročné zápůjčky	76
3.5	Pátý krok: test skutečného zaplacení	77
4	MODELOVÝ PŘÍKLAD A JEHO ŘEŠENÍ	82
4.1	Zadání příkladu	82
4.2	Řešení příkladu	83
4.2.1	Provedení testu nízké kapitalizace	83
4.2.2	Bankovní úvěr na pořízení pozemků.....	86
4.2.3	Zápůjčka od společnosti ALFA-construction s.r.o. (2022).....	88
4.2.4	Zápůjčka od ALFA-construction s.r.o. (2023)	89
4.2.5	Bankovní úvěr na výplatu podílů na zisku	92
4.2.6	Shrnutí	93
	ZÁVĚR.....	95
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	96
	SEZNAM OBRÁZKŮ	104
	SEZNAM TABULEK	105
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	106

SEZNAM PŘÍLOH.....	107
--------------------	-----

ÚVOD

V dnešní době čelí státy v daňové oblasti problému, který je představován *agresivním daňovým plánováním*. Agresivní daňové plánování lze charakterizovat jako *chování entity, která využívá rozdílnosti mezi dvěma či více daňovými systémy, přičemž smyslem tohoto chování je snížení daňové povinnosti*. Agresivní daňové plánování může mít mnoho podob. Může jít například o účelové nastavování *transferových cen*, zneužívání výhod plynoucích ze *smluv o zamezení dvojího zdanění* nebo *přesouvání dluhu*.¹ Odhaduje se, že výsledkem agresivního daňového plánování vzniká členským státům Evropské unie v úhrnu únik ve výši 50 až 75 miliard EUR v podobě ušlých daňových příjmů každý rok.²

Úrokové náklady, jež plynou z úvěrových finančních nástrojů, jsou zásadním činitelem při erozích základů daně a transferech zisků do zahraničí. Na základě provedené studie bylo zjištěno, že daňové systémy členských států Evropské unie jsou *náchylné právě k agresivnímu daňovému plánování prostřednictvím úrokových nákladů*.³

Z výše uvedených důvodů jsou přijímána opatření, a to jak na státní úrovni, tak na úrovni evropské a mezinárodní, jejichž smyslem je eliminace negativních dopadů těchto jevů. Vytvořená pravidla však do jisté míry komplikují daňový systém, a tak poplatníkům vznikají dodatečně vyvolané administrativní náklady na zajištění dodržení těchto pravidel. Smyslem této práce je předložit systematický postup, který zajistí splnění

---

¹ NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-682-3.

² DOVER, Robert; FERRETT, Benjamin; GRAVINO, Daniel; JONES Erik a MERLER Silvia. *Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union*. Online. Brussels, 2015. Dostupné z: www.europarl.europa.eu. [citováno 2023-09-27].

³ Tato studie zkoumala vlastnosti daňových systémů jednotlivých členských států Evropské unie. Posuzované charakteristiky byly rozděleny do tří skupin. První skupina byla tvořena tzv. aktivními indikátory. Jedná se o takové vlastnosti daňového systému, které svou existencí přímo podporují některé struktury agresivního daňového plánování. Druhou skupinu tvořily tzv. pasivní indikátory. Pasivními indikátory se rozumí vlastnosti daňového systému, jejichž existence je nutným předpokladem některé ze struktur agresivního daňového plánování, přímo jej však samy o sobě nepodporují. Třetí skupina byla zastoupena takovými vlastnostmi daňových systémů, které svou absencí umožňují některou z forem agresivního daňového plánování. V rámci studie bylo zjištěno, že *daňové systémy všech členských států umožňují nebo dokonce podporují struktury agresivního daňového plánování založené na dluhovém financování*. Blíže viz EUROPEAN COMMISSION. *Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators*. Online. Brussels, 2015. Dostupné z: www.taxation-customs.ec.europa.eu. [citováno 2023-09-27].

zákonem stanovených požadavků, a tak přispěje ke správnému stanovení nejen základu daně, ale i výsledné daňové povinnosti poplatníka.

První část diplomové práce je věnována definici základních teoretických východisek, jejichž znalost je zásadní pro porozumění hlavní problematice, kterou se práce zabývá. Nejprve jsou definovány vybrané finanční transakce a pozornost je věnována také aspektům bezúročné zápůjčky. Následuje definice spojených osob a principu tržního odstupu, jelikož vybrané finanční transakce jsou hojně využívány v rámci vnitroskupinového financování, což z nich činí potencionálně zneužitelný nástroj pro, již zmíněné, agresivní daňové plánování.

Druhá část diplomové práce definuje jednotlivé testy daňové uznatelnosti zmíněných úroků a popisuje okolnosti, které musí být poplatníkem vyhodnoceny při posuzování, zda jím vynaložený náklad v podobě úroku z úvěru či zápůjčky splňuje veškerá kritéria daňové uznatelnosti. Závěr této části je věnován rozřídění testů do kategorií dle jejich povahy, vlastností a okruhu transakcí, ke kterým se vztahují.

Poslední, praktická část práce, obsahuje autorem navržený metodický postup pro určení výše daňově neuznatelných úrokových nákladů a následně uvedené modelové příklady s řešeními, jejichž smyslem je prezentace praktického využití zmíněného metodického postupu.

CÍL PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je navrhnout metodický postup pro aplikaci testů váznoucích k posuzování daňové uznatelnosti úroků. Úspěšné naplnění tohoto hlavního cíle je podmíněno splněním neméně významných cílů dílčích. Mezi dílčí cíle patří:

- popis teoretických východisek a pojmů, jejichž znalost je nutná k pochopení problematiky daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček,
- představení jednotlivých testů daňové uznatelnosti úroků, analyzování jejich vlastností, charakteristik a nalezení vazeb mezi nimi,
- ověření funkčnosti a využitelnosti navrženého metodického postupu na řešeném modelovém příkladu.

METODIKA PRÁCE

Diplomová práce je zpracována za *použití obecně teoretických metod* analýzy, syntézy, komparace, indukce, dedukce a abstrakce. Prostřednictvím *analýzy* je rozkládán zkoumaný jev na jednotlivé dílčí části, přičemž tyto dílčí části je následně možné detailně zkoumat. V rámci *syntézy* jsou naopak jednotlivé dílčí části spojovány v celek, a to na základě jejich společných charakteristik a vzájemných souvislostí. Výsledkem syntézy je odhalení principů fungování sledovaného objektu.⁴ Analýze jsou podrobeny především jednotlivé právní předpisy a jejich ustanovení, které upravují daňovou uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček při stanovení základu daně poplatníka. Syntéza je uplatněna zejména při návrhu metodického postupu.

Prostřednictvím *komparace* dochází ke stanovení rozdílů či shod u sledovaných jevů. Tato metoda spočívá ve srovnání a následném posouzení vzájemných charakteristik dvou či více jevů.⁵ Komparace je použita přednostně pro porovnání jednotlivých testů daňové uznatelnosti úroků.

Obecně teoretická metoda *indukce* spočívá ve zkoumání jednotlivých jevů, ze kterého jsou následně odvozeny obecné závěry. Naopak v rámci metody *dedukce* jsou z obecných tvrzení odvozovány jednotlivé úsudky. Metody indukce a dedukce spolu úzce souvisejí, jelikož indukci lze dovést určitá teoretická zobecnění, která jsou následně pomocí dedukce ověřována.⁶ Stejně jako metody analýzy a syntézy, také dedukce a indukce jsou využity primárně v analytické části diplomové práce.

Metoda *abstrakce* umožňuje oddělit podstatné a klíčové vlastnosti zkoumaného jevu od vlastností, které jsou nepodstatné či nahodilé.⁷

Problematika řešená v této diplomové práci je silně ovlivněna tuzemskými právními předpisy, a proto jsou v práci užity rovněž vybrané *výkladové metody práva*. Jedná se především o *jazykový výklad*, který interpretuje právní normu dle jejího znění. Je zde používán také výklad *teleologický*, jehož cílem je objasnit účel a smysl, který je

---

⁴ ŠIROKÝ, Jan. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. 2011. ISBN 978-80-251-3510-5.

⁵ Tamtéž.

⁶ RADVÁKOVÁ, Věra a SIGMUND Tomáš. *Základy odborné práce*. 2016. ISBN 978-80-245-2162-6.

⁷ ŠIROKÝ, Jan. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. 2011. ISBN 978-80-251-3510-5.

jednotlivými právními normami sledován. V určitých částech této práce je použit také *výklad historický*, který posuzuje důvody pro přijetí právních norem. Důraz je kladen také na *výklad systematický*, který zkoumá roli konkrétní právní normy v kontextu daného právního předpisu, případně v kontextu celého právního řádu.⁸

Diplomová práce je zpracována k právnímu stavu platnému a účinnému ke dni 31.12.2023.

---

⁸ HAPLA, Martin. *Interpretace práva*. Online. Dostupné z: www.is.muni.cz. [citováno 2023-10-03].

1 TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část diplomové práce obsahuje základní teoretická východiska, jejichž znalost je klíčová pro pochopení dále uváděné materie. Cílem teoretické části je identifikovat obsah pojmů a souvislostí, jež jsou užívány v následující analytické a návrhové části.

První podkapitoly teoretické části jsou zaměřeny na definici vybraných *úvěrových finančních nástrojů*⁹ a na vymezení veškerých *testů daňové uznatelnosti*, jimž úrok plynoucí z těchto finančních transakcí podléhá. Závěr teoretické části je věnován definici *spojených osob*, s nimi spojeného *principu tržního odstupu* a také definici *mateřské a dceřiné společnosti*, jelikož aplikace vybraných testů je podmíněna existencí těchto vztahů.

1.1 Úvěr

Právní úprava smlouvy o úvěru¹⁰ je obsažena v ustanoveních § 2395 až § 2400 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). Obsahem smlouvy o úvěru je *závazek úvěrujícího, že poskytne peněžní prostředky na požádání a ve prospěch úvěrovaného, přičemž úvěrovaný se zavazuje peněžní prostředky vrátit společně s úroky*¹¹. Základními charakteristikami smlouvy o úvěru jsou:

- předmětem smlouvy o úvěru mohou být výhradně peněžní prostředky,
- úvěr může být sjednán jako účelový,
- úvěr je vždy úročený.¹²

---

⁹ Úvěrový finanční nástroj je legislativní zkratkou definovanou v ustanovení § 19 odst. 1 písm. zk) zákona o daních příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Součástí množiny úvěrových finančních nástrojů jsou mimo jiné právě úroky a zápůjčky. Je-li v následujícím textu užit termín úvěrový finanční nástroj, rozumí se tím i úvěr a zápůjčka.

¹⁰ Úvěr spadá do množiny úvěrových finančních nástrojů, viz poznámka pod čarou č. 9.

¹¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p.; § 2395.

¹² BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – právní úprava*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-10].

Peněžní prostředky musejí být vráceny úvěrovaným úvěrujícímu do měsíce ode dne, kdy o to byl požádán. Uvedené neplatí, pokud se úvěrující a úvěrovaný dohodnou jinak.¹³

1.2 Zápůjčka

Smlouva o zápůjčce¹⁴ je upravena v ustanoveních § 2390 až § 2394 občanského zákoníku. Obsahem smlouvy o zápůjčce¹⁵ je *přenechání zastupitelné věci zapůjčitelem vydlužiteli, přičemž vydlužitel se zavazuje věc stejného druhu po čase vrátit*¹⁶. Hlavními charakteristikami zápůjčky jsou:

- předmětem zápůjčky mohou být peníze, ale i jiná zastupitelná věc,
- jsou-li předmětem zápůjčky peníze, je na dohodě smluvních stran, zda bude sjednán úrok,
- je-li zápůjčka nepeněžitá, lze ujednat vrácení většího množství nebo stejného množství vyšší jakosti,
- není možné sjednat účel využití poskytnutých prostředků.¹⁷

Splatnost zápůjčky se odvíjí od okamžiku vypovězení smlouvy, přičemž výpovědní doba činí šest týdnů. Uvedené pravidlo je však modifikovatelné a na základě vůle smluvních stran lze zakotvit i jiné podmínky.¹⁸

1.2.1 Bezúplatná zápůjčka

Není-li v rámci peněžité zápůjčky sjednán mezi zapůjčitelem a vydlužitelem úrok, jedná se o bezúplatnou zápůjčku¹⁹. Z titulu bezúplatné zápůjčky *nevzniká zapůjčiteli žádný*

---

¹³ NOVOTNÝ, Petr; NOVOTNÁ, Monika; BUDÍKOVÁ, Petra; IVIČICOVÁ, Jitka; KEDROŇOVÁ, Kristina a další. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. 2017. ISBN 978-80-271-0609-7.

¹⁴ Úročené i bezúročné zápůjčky jsou velmi často využívaným typem smluv. Bezúplatné zápůjčky jsou jedním z nejčastějších způsobů, jakým společník financuje společnost s ručením omezeným.

¹⁵ Zápůjčky spadají do množiny úvěrových finančních nástrojů, viz poznámka pod čarou č. 9.

¹⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p.; § 2390.

¹⁷ NOVOTNÝ, Petr; NOVOTNÁ, Monika; BUDÍKOVÁ, Petra; IVIČICOVÁ, Jitka; KEDROŇOVÁ, Kristina a další. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. 2017. ISBN 978-80-271-0609-7.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ PILAŘOVÁ, Ivana. *Zápůjčky a úvěry*. Online. 2018. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-12].

výnos, na druhé straně však *může vydlužiteli vznikat majetkový prospěch*, jehož existence má důsledky ve sféře z daní z příjmů²⁰.

Majetkový prospěch

Majetkový prospěch je typem *bezúplatného příjmu* poplatníka. Majetkový prospěch je předmětem daní z příjmů, avšak za splnění zákonem stanovených podmínek může být tento příjem od daně osvobozen.²¹

Podmínky pro osvobození majetkového prospěchu předkládá zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“) ve svém ustanovení § 19b písm. d)²², dle kterého je osvobozen „*příjem v podobě majetkového prospěchu, pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od těžce osoby nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, částku 100 000 Kč u*

1. *vydlužitele při bezúročné zápůjčce,*
2. *vypůjčitele při výpůjčce a*
3. *výprosníka při výprose.*“²³ (Text zvýrazněn autorem).

Je-li majetkový prospěch příjmem zdanitelným, pak se jeho *zdanění provede prostřednictvím úpravy v daňovém přiznání*. Pokud poplatník použije onen majetkový prospěch pro účely dosažení, zajištění a udržení příjmů, pak je oprávněn o jeho hodnotu, respektive část hodnoty, základ daně opět snížit.²⁴

---

²⁰ PILAŘOVÁ, Ivana. *Úvěry a zápůjčky – bezúročné zápůjčky*. Online. 2021. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-27-09]

²¹ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

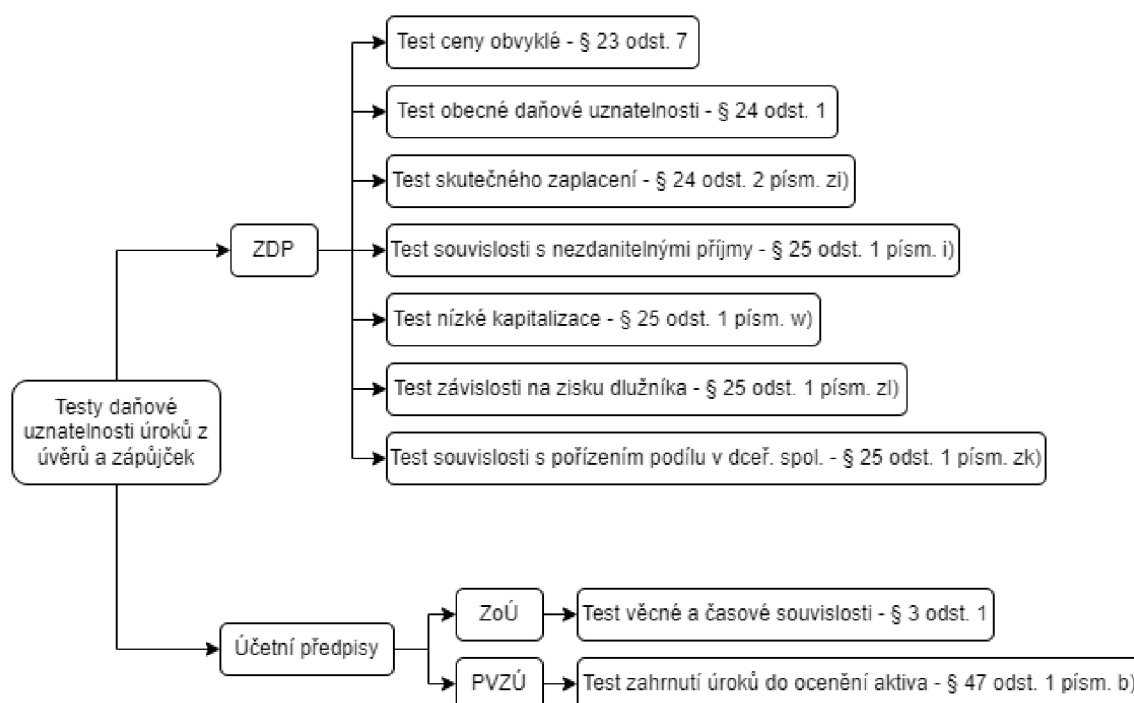
²² Respektive § 4a zákona o daních z příjmů ve vztahu k bezúplatným příjmům fyzických osob.

²³ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 19b odst. 1 písm. d).

²⁴ Blíže k této problematice viz závěry Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR č. 452/2015 ze dne 17.02.2016.

1.3 Omezení daňové uznatelnosti úroků

Pravidla upravující a omezující daňovou uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček předkládá především zákon o daních z příjmů, pozornost však musí být věnována také zásadám vyplývajících ze zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o účetnictví“) a na něj navazující vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen „prováděcí vyhláška“). Jednotlivá ustanovení výše uvedených právních předpisů, ze kterých jsou odvozeny testy pro daňovou uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček, jsou zachycena na Obr. č. 1 uvedeném níže²⁵.

Obr. č. 1: Přehled testů daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček²⁶.

²⁵ Kromě pravidel podmiňujících daňovou uznatelnost úroků z úvěrových finančních nástrojů zákon o daních z příjmů obsahuje navíc tzv. test nadměrných výpůjčních výdajů, který je definován v ustanoveních § 23e a § 23f zákona o daních z příjmů. Zmíněné pravidlo spočívá v porovnání tzv. výpůjčních výdajů a výpůjčních příjmů a následném porovnání případných nadměrných výpůjčních výdajů s limitem uznatelnosti nadměrných výpůjčních výdajů. Tento test nadměrných výpůjčních výdajů není obsahem této diplomové práce, jelikož netestuje daňovou uznatelnost a díky svým parametrům dopadá pouze na velmi úzkou množinu poplatníků.

²⁶ Vlastní zpracování.

1.4 Spojené osoby

Spojené osoby jsou pro účely daní z příjmů²⁷ definovány v ustanovení § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Zmíněné ustanovení rozlišuje dvě kategorie těchto osob, a to v závislosti na způsobu jejich spojení. Jedná se o:

- a) kapitálově spojené osoby, a
- b) jinak spojené osoby.²⁸

Osoby mohou být kapitálově spojeny přímo či nepřímo. Přímým kapitálovým spojením se rozumí situace kdy „*se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami přímo kapitálově spojenými*“. Nepřímé kapitálové propojení pak nastává v případech, kdy „*se jedna osoba nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo nebo nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami kapitálově spojenými*.“²⁹ (Text zvýrazněn autorem). Zmíněný 25 % podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech se posuzuje za zdaňovací období nebo za období, za které se podává daňové přiznání. Mění-li se v průběhu zdaňovacího období nebo období, za které se podává daňové přiznání zmíněný podíl, pak je určující aritmetický průměr měsíčních stavů.³⁰ Naplnění podmínek definice spojených osob je posuzováno v době uzavření závazkového vztahu³¹.

---

²⁷ Spojené osoby jsou definovány také zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Obsah tohoto pojmu je však pro účely daně z přidané hodnoty odlišný. Blíže viz PILAŘOVÁ, Ivana. *Spojené osoby*. Online. 2023. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-27-09].

²⁸ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

²⁹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 23 odst. 7. písm. a).

³⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 23 odst. 7.

³¹ Pokyn GFŘ D-59 k § 23 odst. 7, bod 1.

Jinak spojené osoby jsou vymezeny taxativním seznamem:

- a) pokud se jedna osoba podílí na vedení či kontrole jiné osoby, pak jsou tyto osoby osobami spojenými,
- b) pokud se stejné osoby nebo osoby blízké podílejí na vedení či kontrole jiných osob, pak jsou tyto jiné osoby osobami spojenými,
- c) ovládaná a ovládající osoba a osoby ovládané stejnou ovládající osobou³²,
- d) osoby blízké³³, a
- e) osoby, které vytvořily právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty^{34, 35}.

Ceny v transakcích realizovaných mezi spojenými osobami musí, pro účely stanovení základu daně z příjmů, respektovat princip tržního odstupu³⁶.

1.5 Princip tržního odstupu

Převodními cenami se rozumí *cený v transakcích, které se uskutečňují mezi kapitálově nebo jinak spojenými osobami*. Tyto ceny, z pohledu daňových pravidel, musí respektovat princip tržního odstupu. Tuzemská úprava principu tržního odstupu je obsažena, stejně jako definice spojených osob, v ustanovení § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Jsou-li ceny sjednané v transakcích mezi spojenými osobami obdobné cenám ve srovnatelných nekontrolovaných transakcích³⁷, potom tyto ceny sjednané mezi spojenými osobami splňují princip tržního odstupu. Naopak, vzniká-li nesoulad mezi převodními cenami a cenami v obdobných nekontrolovaných transakcích, pak tyto ceny nejsou v souladu s principem tržního odstupu a dochází k úpravě základu daně.³⁸

---

³² Blíže viz ustanovení § 74 až § 79 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění p. p.

³³ Blíží vymezení pojmu „osoba blízká“ viz ustanovení § 22 občanského zákoníku.

³⁴ Tato formulace umožňuje správci daně postihnout plnění, jejichž smyslem je záměrné snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty i přes to, že je toto plnění uzavřeno mezi osobami, které by jinak nesplnily kritéria pro kapitálovou nebo personální propojenost. Tento účelový vztah osob musí být správcem daně prokázán.

³⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 23 odst. 7 písm. b).

³⁶ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

³⁷ Nekomrolovanou transakcí se rozumí transakce mezi vzájemně nespojenými osobami.

³⁸ SOLILOVÁ, Veronika a Danuše NERUDOVÁ. *Transferové ceny – Unikátní komplexní zpracování problematiky / praktické pojetí formou případových studií*. 2019. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-169-1.

1.6 Mateřská a dceřiná společnost

Definice mateřské a dceřiné společnosti pro účely daní z příjmů je obsažena v ustanovení § 19 odst. 3 písm. b) a c) zákona o daních z příjmů. Ve vztahu k testům daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček je definice mateřské a dceřiné společnosti zásadní v souvislosti s *testem nákladů mateřské společnosti souvisejících s držbou podílu v dceřiné společnosti*.

1.6.1 Mateřská společnost

Mateřskou společností se rozumí:

- a) *obchodní korporace, která je daňovým rezidentem České republiky a má předepsanou právní formu uvedenou v předpisech Evropské unie³⁹, nebo formu družstva, svěřenského fondu, rodinné fundace, obce, dobrovolného svazku obcí, kraje, České republiky, nebo*
- b) *společnost, která je daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie než České republiky.⁴⁰*

Dále pro naplnění definice mateřské společnosti musí platit, že poplatník eviduje ve svém obchodním majetku minimálně po dobu *dvanácti měsíců alespoň 10 % podíl* na základním kapitálu jiné obchodní korporace.⁴¹

„Společností, která je daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie než České republiky, obchodní korporace, která není poplatníkem uvedeným v § 17 odst. 3 a

- 1. má některou z forem uvedených v předpisech Evropských společenství⁴² a**
- 2. podle daňových zákonů členských států Evropské unie je považována za daňového rezidenta a není považována za daňového rezidenta mimo Evropskou unii podle mezinárodní smlouvy upravující zamezení dvojímu zdanění všech druhů příjmů s třetím státem a**

---

³⁹ Směrnice Rady 2011/96/EU o zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států.

⁴⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 19 odst. 3 písm. b).

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Směrnice Rady 2011/96/EU o zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států.

3. *podléhá některé z daní uvedených v příslušném právním předpisu Evropských společenství⁴³, které mají stejný nebo podobný charakter jako daň z příjmů (...).*⁴⁴ (Text zvýrazněn autorem).

1.6.2 Dceřiná společnost

Dceřinou společností se rozumí:

- a) *obchodní korporace, která je daňovým rezidentem České republiky, který má předepsanou právní formu uvedenou v předpisech Evropské unie⁴⁵, nebo formu družstva, nebo*
- b) *obchodní korporace, která je daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie než České republiky.⁴⁶*

Zároveň pro naplnění definice dceřiné společnosti musí platit, že jiná společnost splňující charakteristiky mateřské společnosti drží na jejím základním kapitálu *alespoň 10 % podíl po dobu minimálně dvanácti měsíců.*⁴⁷

---

⁴³ Směrnice Rady 2011/96/EU o zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států.

⁴⁴ Zákon č. 586/1992 sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 19 odst. 3 písm. c).

⁴⁵ Směrnice Rady 2011/96/EU o zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států.

⁴⁶ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 19 odst. 3 písm. c).

⁴⁷ Tamtéž.

2 TESTY DAŇOVÉ UZNATELNOSTI ÚROKŮ Z ÚVĚŘŮ A ZÁPŮJČEK V NÁKLADECH POPLATNÍKA

Finanční transakce, mezi které se řadí zápůjčky a úvěry, mohou být poplatníkem zneužity v rámci *agresivního daňového plánování*. Skupiny společností se stále ve větší míře pokouší o transfer zisků prostřednictvím nadměrně vysokých úrokových plateb za účelem snížení jejich globální daňové povinnosti.⁴⁸ Z tohoto důvodu zákonodárce implementoval do zákona o daních z příjmů řadu testů, jejichž smyslem je, mimo jiné, těmto nežádoucím aktivitám předejít. Snaha zajistit zdanění zisků a hodnot v tom státě, ve které vznikají, je jednou z priorit v oblasti mezinárodního zdaňování⁴⁹. V řadě zemí, stejně jako v České republice, jsou uplatňovány *obecné poměrové testy* daňové uznatelnosti úroků a jim obdobných nákladů, které jsou doplněny *cílenými testy* zaměřenými na specifické transakce a situace⁵⁰. Smyslem cílených testů je eliminovat riziko nežádoucího daňového plánování v oblastech, které nejsou chráněny obecnými poměrovými testy⁵¹.

Množina nákladů, na které jednotlivé testy dopadají, se různí. Některé testy ověřují daňovou uznatelnost finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů, jiné posuzují užší množinu výdajů. Aplikace některých testů je podmíněna určitou charakteristikou dlužníka nebo určitým typem vztahu dlužníka a věřitele.⁵² Dopadá-li na některou finanční transakci, potažmo na úrokové náklady z ní plynoucí, více testů daňové uznatelnosti, pak je podmínkou pro uplatnění těchto nákladů v daňovém základu splnění veškerých těchto testů⁵³.

---

⁴⁸ Směrnice Rady 2016/1164 kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Tento přístup je dle OECD považován za optimální, některé země však aplikují výhradně testy specificky cílené. Viz čtvrtý akční plán proti BEPS.

⁵¹ OECD. *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments Action 4*. Online. 2016. Dostupné z: www.oecd.org. [citováno 2023-09-26].

⁵² PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9; BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným – prakticky včetně účetnictví a daní*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-391-2.

⁵³ BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – úroky z hlediska dlužníka*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-29-09].

Následující části této kapitoly obsahují popis a rozbor charakteristik a vlastností jednotlivých testů daňové uznatelnosti, které se na úroky z úvěrů a zápůjček vztahují dle tuzemské právní úpravy.

2.1 Test obecné daňové uznatelnosti

Zákon o daních z příjmů obsahuje řadu ustanovení, jejichž smyslem je omezení daňové uznatelnosti výhradně finančních nákladů, respektive úroků, z úvěrových finančních nástrojů. Pouhé splnění podmínek stanovených těmito cílenými testy daňové uznatelnosti však není zárukou, že se na daný úrok bude pohlížet jakožto na daňově uznatelný, jelikož i na tyto náklady je nutné pohlížet v kontextu ustanovení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů⁵⁴. Nejvyšší správní soud vyjádřil svůj pohled na zmíněné ustanovení například v rozsudku ze dne 10.05.2011, č. j. 2 Afs 10/2011-116: „*Ustanovení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů tak lze považovat za určitou generální klausuli, vymezující pojem daňově odpočitatelných výdajů (nákladů), přičemž však další zákonná ustanovení (zejména § 25) určují, které výdaje pod tuto „generální klausuli“ zařadit nejde, byť by třeba i odpovídaly jejímu smyslu a podstatě.*“⁵⁵ (Text zvýrazněn autorem). Splnění podmínek definovaných ustanovením § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů je tak nutným východiskem v rámci procesu posouzení daňové uznatelnosti konkrétního nákladu⁵⁶.

Ze znění předmětného ustanovení je možné identifikovat tři základní charakteristiky daňově uznatelného nákladu. Těmito charakteristikami jsou:

1. náklad souvisí s *dosažením, zajištěním a udržením zdanitelných příjmů*,
2. jeho vynaložení je poplatníkem *prokázáno*,
3. v některých případech je možné uplatnit daňový náklad *pouze do výše stanovené zákonem o dani z příjmu nebo jinými zvláštními právními předpisy.*⁵⁷

---

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25.03.2010, čj. 5 Afs 25/2009-98. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-10-02].

⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.05.2011, čj. 2 Afs 10/2011-116. Online. Dostupné z: www.nssoud.cz. [citováno 2023-10-02].

⁵⁶ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

⁵⁷ VYCHOPENĚ, Jiří. Meritum: *Daň z příjmů 2022*. 18. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-356-2.

Daňová uznatelnost nákladů je odvozena od konkrétního druhu příjmu, ke kterému se tyto náklady vztahují. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud: „*Podstatné je, že mezi výdaji (náklady) a očekávanými příjmy tak musí existovat přímý a bezprostřední vztah (nutně však již nikoliv přímá úměra), v opačném případě se pojmově nemůže jednat o výdaje vynaložené na dosažení, udržení či zajištění příjmů. Zmíněná bezprostřední souvislost znamená, že bez vynaložení uvedených nákladů by podnikatel očekávané příjmy vůbec nezískal či ani neměl možnost získat.*“⁵⁸ (Text zvýrazněn autorem). Nutnou podmínkou pro daňovou uznatelnost nákladu je schopnost daňového subjektu přiřadit jej ke konkrétnímu daňově účinnému příjmu, s nímž věcně souvisí⁵⁹. Při posuzování daňové uznatelnosti nákladů je nutné vzít v úvahu racionálnost a ekonomický účel jejich vynaložení, protože je-li jediným cílem transakce daňové zvýhodnění, není možné náklad považovat za daňově uznatelný⁶⁰.

Důležitý závěr v kontextu finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů a posouzení, zda tyto vynaložené náklady souvisí s dosažením, zajištěním a udržením zdanitelných příjmů dle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů předložil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 12.04.2010, č. j. 5 Afs 25/2009-98: „*(...) úroky a jiné náklady důvodně vynaložené obchodní společností v souvislosti s financováním výplaty podílů na zisku (...) je nutno považovat za náklady vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů obchodní společnosti ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů*“⁶¹ (Text zvýrazněn autorem). Záleží tak plně na rozhodnutí poplatníka, jakým způsobem bude financovat svou činnost a výplatu podílů na zisku, a zvolí-li cizí zdroj financování, je nutné úroky z něj posuzovat dle ustanovení

---

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.07.2019, čj. 4 Afs/116/2019-37. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-10-04].

⁵⁹ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.12.2007, čj. 1 Afs 35/2007-108. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-10-05].

⁶¹ Předmětem sporu bylo posouzení, zda úroky z úvěru, který byl poplatníkem použit na financování výplaty podílů na zisku, souvisí s dosažením, zajištěním a udržením příjmů, a zda lze na takto vynaložené náklady aplikovat § 25 odst. 1 písm. e), dle kterého nejsou daňově uznatelným nákladem vyplacené podíly na zisku. Nejvyšší správní soud potvrdil argumentaci poplatníka a uznal souvislost těchto nákladů s dosažením, zajištěním a udržením příjmů. Podstata argumentace spočívala v tvrzení, že pokud by poplatník zvolil alternativní způsob financování výplaty podílů na zisku, musel by prodat část svého provozního majetku, a tím by jeho činnost v následujících letech omezil a snížil budoucí zdanitelné příjmy. Přijetím úvěru tak poplatník přešel tomuto prodeji majetku, čímž jednoznačně ovlivnil své příjmy v budoucích letech. Blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.04.2010, č. j. 5 Afs 25/2009-98. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-10-05].

§ 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Jinými slovy, použije-li poplatník úvěrem získané peněžní prostředky na výplatu podílů na zisku svým společníkům, není sama o sobě tato skutečnost překážkou daňové uznatelnosti úroků, které z takto použitého úvěru plynou.⁶²

Zákon o daních z příjmů a ani žádný jiný právní předpis neukládá poplatníkovi omezení týkající se volby jeho zdrojů financování. Je tak výhradně na libovůli poplatníka, jakým zdrojem financování bude kryt své podnikatelské aktivity. Důležitým aspektem při rozhodování poplatníka o jeho struktuře financování je *daňový štít*⁶³, který může plynout z cizích zdrojů financování. Z tohoto důvodu může být dluhové financování pro poplatníka často ekonomicky výhodnější.⁶⁴ Je-li však jediným důvodem pro volbu cizího zdroje financování pouhé snížení daňového základu, pak nelze nákladové úroky z tohoto zdroje financování plynoucí považovat za daňově uznatelné⁶⁵. Tento názor potvrdil také Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 11. 11. 2015, č. j. 1 Afs 56/2015-67: „**Soud nezpochybňuje možnost využívání tzv. daňového štítu souvisejícího s dluhovým financováním společnosti pomocí cizích zdrojů, nicméně (...) taková daňová optimalizace musí mít jasně výsledovatelný ekonomický smysl (...).**“⁶⁶ (Text zvýrazněn autorem).

---

⁶² ERNST & YOUNG. *Daňové a právní zprávy – květen 2021*. Online. 2021. Dostupné z: www.ey.com. [citováno 2023-10-09].

⁶³ Daňovým štítem se rozumí daňově uznatelné náklady, které se vážou k užití cizích zdrojů financování. Daňový štít snižuje základ daně poplatníka.

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 07.03.2007, č. j. 8 Afs 33/2005-48. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-10-14].

⁶⁵ Blíže viz například Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22.02.2021, čj. 10 Af 29/2019-123: „*Pro vytvoření tzv. daňového štítu však podle názoru soudu musí dávat změna financování zřejmý a samostatný ekonomický smysl (jiný než daňovou výhodu).*“

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.11.2015, č. j. 1 Afs 56/2015-67. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-10-16].

Neméně významným atributem daňového nákladu, vedle jeho souvislosti s dosažením, zajištěním a udržením zdanitelných příjmů, je jeho prokázání poplatníkem. Poplatník vždy nese důkazní břemeno⁶⁷ ohledně prokázání nároku na uplatnění výdaje jako daňově uznatelného⁶⁸. Chce-li poplatník uplatnit výdaj jako daňově uznatelný, musí být schopen *prokázat jak existenci daného plnění, tak i jeho výši*⁶⁹.

2.2 Test zahrnutí úroků do ocenění aktiva

Zákon o účetnictví ve svém ustanovení § 25 odst. 5 písm. a) definuje způsoby ocenění jednotlivých složek majetku účetní jednotky v závislosti na způsobu pořízení tohoto majetku. Je-li majetek pořízen úplatně, pak je v souladu s výše uvedeným ustanovením oceňován *pořizovací cenou*. Součástí pořizovací ceny jsou, kromě ceny samotného aktiva, také *náklady související s pořízením majetku*.⁷⁰ Bližší specifikaci nákladů souvisejících s pořízením dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku⁷¹ obsahuje ustanovení § 47 odst. 1 prováděcí vyhlášky⁷². Demonstrativní výčet těchto nákladů uvedený ve zmíněném ustanovení obsahuje také: „*úroky, zejména z úvěrů, pokud tak účetní jednotka rozhodne*“⁷³. Užitím slova „*zejména*“ v citovaném ustanovení lze uvedené pravidlo vztáhnout také na úroky plynoucí ze zápůjček. Na základě výše

---

⁶⁷ Dle ustanovení § 92 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb. daňového řádu: „*Daňový subjekt prokazuje všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v daňovém tvrzení a dalších podáních.*“ Bližší k dokazování a problematice důkazních břemen viz například LICHNOVSKÝ, Ondřej; ONDRÝSEK, Roman; NOVÁKOVÁ, Petra; KOSTOLANSKÁ, Eva a ROZEHNAL, Tomáš. *Daňový řád – komentář*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-838-2.

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.02.2005, č. j. 2 Afs 90/2004-70. Online. Dostupné z: www.nssoud.cz. [citováno 2023-10-18].

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.07.2011, č. j. 9 Afs 11/2011-68. Online. Dostupné z: www.nssoud.cz. [citováno 2023-10-19].

⁷⁰ ČECHOVÁ, Alena. *§ 25 ZoÚ*. Online. 2016. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-10].

⁷¹ Dlouhodobý nehmotný majetek je definován ustanovením § 6 prováděcí vyhlášky. Jde zejména o software, ocenitelná práva a goodwill. Dlouhodobý hmotný majetek je definován ustanovením § 7 prováděcí vyhlášky. Jde zejména o stavby, hmotné movité věci a jejich soubory.

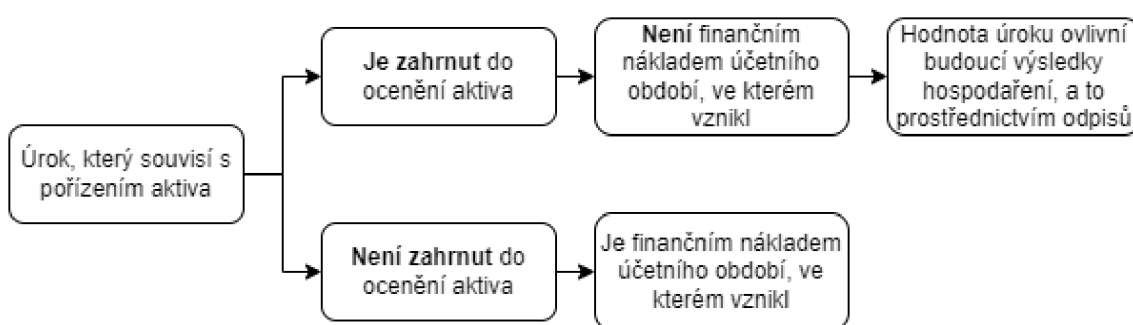
⁷² Kromě nákladů souvisejících s pořízením dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku definuje prováděcí vyhláška také náklady související s pořízením cenných papírů, podílů, zásob a pohledávek. Množina nákladů, která souvisí s pořízením jednotlivých složek aktiv, se však liší. Ustanovení § 48 a § 49 prováděcí vyhlášky výslovně vylučuje z pořizovací ceny cenných papírů, podílů a zásob právě úroky z úvěrů a zápůjček. Je-li pořizován majetek dlouhodobého hmotného nebo nehmotného charakteru, který však je účetní jednotkou evidován jako zásoba, není rovněž možné zahrnovat úroky z úvěrů a zápůjček do ocenění aktiva.

⁷³ § 47 odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky, ve znění p. p.

uvedeného stojí účetní jednotka, v případě financování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku úvěrem či zápůjčkou, před volbou jedné z následujících alternativ:⁷⁴

- a) úroky *považuje za náklad související s pořízením* a zahrnuje jejich hodnotu do ocenění majetku⁷⁵, nebo
- b) úroky *nepovažuje za náklad související s pořízením*⁷⁶ a účtuje o nich jako o provozních nákladech.⁷⁷

Každá varianta posouzení úroků souvisejících s pořízením dlouhodobého hmotného či nehmotného aktiva odlišně ovlivní výsledek hospodaření účetní jednotky. Vliv rozhodnutí na výsledek hospodaření je znázorněn na Obr. č. 2 uvedeném níže.

Obr. č. 2: Vliv volby účetní metody na výsledek hospodaření⁷⁸.

Pokud účetní jednotka zvolí⁷⁹ metodu aktivace úroků z úvěrů a zápůjček souvisejících s pořízením do ocenění dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku, pak tyto úroky nejsou finančním nákladem účetního období, se kterým věcně a časově souvisí, nýbrž jejich hodnota ovlivní výsledky hospodaření až prostřednictvím účetních odpisů

⁷⁴ Účetní jednotka je při pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku oprávněna takového rozhodnutí výhradně v případě úroků. Možnost volby se nevztahuje na ostatní náklady související s pořizováním takového majetku.

⁷⁵ V takovém případě jsou vzniklé úroky účtovány na vrub příslušného účtu účtové skupiny 04 v souladu s bodem 3.8.2 ČÚS 019 pro podnikatele. Dokončením majetku se hodnota úroků projeví na příslušném účtu účtové skupiny 01 až 03.

⁷⁶ V takovém případě se o úrocích účtuje na příslušném účtu účtové skupiny 56 v souladu s bodem 3.8.2. ČÚS 019.

⁷⁷ BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – kapitalizace úroků do ceny majetku*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-14].

⁷⁸ Vlastní zpracování.

⁷⁹ Rozhodnutí vyjádří účetní jednotka prostřednictvím zakotvení metody kapitalizace úroků do své vnitropodnikové směrnice. Dále dle ustanovení § 39b odst. 6 písm. f) bod 3 prováděcí vyhlášky je střední a velká účetní jednotka povinna uvést v účetní závěrce informaci o výši úroků, které se staly součástí ocenění jednotlivých položek dlouhodobých aktiv.

příslušného aktiva⁸⁰. Právě tato skutečnost současně ovlivní základ daně poplatníka, jelikož se dle ustanovení § 23 odst. 10 zákona o daních z příjmů *při zjištění základu daně pro účely daní z příjmů vychází z výsledku hospodaření, který je ovlivněn rozhodnutím účetní jednotky o způsobu posouzení úroků* souvisejících s pořízením vybraného majetku.⁸¹ Současně kapitalizace úroků ovlivní také *vstupní cenu* hmotného majetku, jelikož se dle ustanovení § 29 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů při jejím určení, v případě úplatného nabytí, vychází z *pořizovací ceny* stanovené dle účetních předpisů⁸².

Kapitalizované úroky nejsou testovány příslušnými testy daňové uznatelnosti úroků, jelikož jsou do základu daně promítnuty v podobě daňových odpisů⁸³, a to podle příslušných pravidel daňové uznatelnosti odpisů⁸⁴. Daňová uznatelnost hodnoty úroků, jež se staly součástí ocenění majetku, je závislá na způsobu uplatnění *daňových odpisů*⁸⁵, respektive *daňové zůstatkové ceny* majetku⁸⁶. Volba účetního postupu tak vyvolá důsledky v oblasti daní z příjmů. Rozhodnutí o kapitalizaci úroků je na vůli účetní jednotky, volba účetní metody by však neměla být v rozporu se základními zásadami zákona o účetnictví.⁸⁷ Vliv užití metody kapitalizace úroků na základ daně poplatníka je graficky znázorněn na Obr. č. 3.

---

⁸⁰ Rozhodnutí o kapitalizování úroků tak ovlivňuje rozložení nákladů účetní jednotky v čase. V podstatě dojde k rozložení původně jednorázového provozního nákladu na celou dobu životnosti konkrétního dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku.

⁸¹ BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – kapitalizace úroků do ceny majetku*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-14].

⁸² AMBROŽ, Jan. *Vstupní cena*. Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-19].

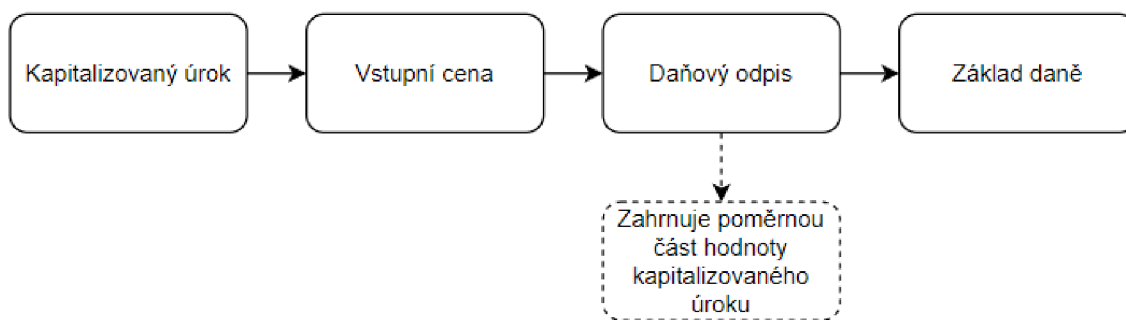
⁸³ Respektive účetních odpisů v případě dlouhodobého nehmotného majetku. Účetní odpisy nehmotného majetku jsou současně daňově uznatelným nákladem dle ustanovení § 24 odst. 2 písm. v) bod 2 zákona o daních z příjmů.

⁸⁴ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

⁸⁵ K problematice daňových odpisů viz § 26 a násl. zákona o daních z příjmů.

⁸⁶ Zahnutí úroků z úvěrů nebo zápůjček tak může být významným prostředkem daňové optimalizace v případech, kdy by takovéto úroky nesplnily ostatní testy daňové uznatelnosti uvedené v této práci.

⁸⁷ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

Obr. č. 3: Vliv kapitalizovaného úroku na základ daně⁸⁸.

Při stanovení výše úroků, jež mohou být zahrnuty do ocenění majetku, je zásadní správné stanovení *okamžiku zahájení investice a okamžiku uvedení majetku do užívání*, jelikož kapitalizaci úroků je možné provádět pouze v rámci časového intervalu mezi těmito okamžiky.⁸⁹ *Okamžik uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání* je definován v ustanovení § 6 odst. 8, respektive § 7 odst. 11, prováděcí vyhlášky⁹⁰, přičemž je podstatné, že tento okamžik je odvozen od skutečného stavu konkrétního majetku a nemůže být účetní jednotkou modifikován⁹¹ za účelem daňové optimalizace.⁹²

Kapitalizaci úroků je možné provádět od okamžiku prvního použití prostředků získaných úvěrem či zápůjčkou k danému účelu. Pokud je úvěr či zápůjčka použit jak na pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku, tak i na účely jiné, pak je nutné úroky připadající na jednotlivé účely poměrně rozdělit.⁹³ Jakmile dojde k uvedení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku do stavu způsobilého k obvyklému užívání, možnost kapitalizace úroků do ocenění zaniká. Od tohoto okamžiku jsou vzniklé úroky z úvěrů a zápůjček považovány za provozní náklad a již nemohou ovlivňovat ocenění aktiva.⁹⁴

⁸⁸ Vlastní zpracování.

⁸⁹ NOVOTNÁ, Květoslava. *Účtování o dlouhodobém nehmotném a hmotném majetku 2023*. Online. Dostupné z: www.videolektor.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-22].

⁹⁰ Uvedením do stavu způsobilého k užívání se rozumí: „*dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání*.“

⁹¹ Jinými slovy, zákon o účetnictví nedává možnost účetní jednotce tento okamžik libovolně stanovit. Blíže k problematice uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání viz NÁRODNÍ ÚČETNÍ RADA. Interpretace I-33: *Určení okamžiku zařazení dlouhodobého hmotného majetku do užívání*. 2019.

⁹² BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – kapitalizace úroků do ceny majetku*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-22].

⁹³ Bod 3.8.2. ČÚS 019 pro podnikatele.

⁹⁴ NIGRIN, Jiří. *Úroky u poplatníků vedoucích daňovou evidenci*. Online. 2020. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-23].

Kromě výše uvedeného vlivu kapitalizace úroků na aplikaci jiných testů daňové uznatelnosti na tyto úroky je zásadní také její vliv na výpočet testu nízké kapitalizace. Jistina z úvěrů a zápůjček, z nichž plynoucí úrok je kapitalizován, *není započítávána do hodnoty průměrného stavu úvěrových finančních nástrojů v rámci výpočtu testu nízké kapitalizace*, a to v souladu s ustanovením § 25 odst. 3 zákona o daních z příjmů⁹⁵ Zahrnutím úroků do ocenění aktiva může účetní jednotka *předejít vzniku daňově neuznatelných nákladů*. Kapitalizace úroků, jakožto jedna z účetních metod, představuje možný prostředek daňové optimalizace v oblasti daní z příjmů.⁹⁶

2.3 Test časového rozlišení

Zásada věcné a časové souvislosti, která je jednou ze základních zásad pro vedení účetnictví, je zakotvena v ustanovení § 3 odst. 1 zákona o účetnictví: „*Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí (...)*.“⁹⁷ (Text zvýrazněn autorem). Zmíněná účetní zásada přímo ovlivňuje i základ daně, jelikož se dle ustanovení § 23 odst. 10 zákona o daních z příjmů při jeho stanovení vychází z účetnictví poplatníka. Zásadu věcné a časové souvislosti definuje rovněž zákon o daních z příjmů ve svém ustanovení § 23 odst. 1⁹⁸, dle kterého musí být také při stanovení základu daně zohledněn aktuální princip.⁹⁹

Účetní jednotky jsou dle výše uvedeného povinny účtovat o nákladových úrocích v tom účetním období, se kterým tyto úroky souvisejí. Pro vznik účetního nákladu není rozhodující, zda byl fakticky realizován související peněžní tok, nebo zda proběhlo vyúčtování tohoto závazku. Časové rozlišení nákladů provádí účetní jednotka

---

⁹⁵ K tomuto blíže viz kapitola 2.5 (str. 34 a násl.) této práce.

⁹⁶ BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – kapitalizace úroků do ceny majetku*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-27].

⁹⁷ § 3 odst. 1 zákona o účetnictví.

⁹⁸ Ustanovení § 23 odst. 1 zákona o daních z příjmů, na rozdíl od ustanovení § 3 odst. 1 zákona o účetnictví, neumožňuje uplatnit náklady, resp. výdaje, v jiném zdaňovacím období, než do kterého věcně a časově spadají. Účetní předpisy totiž za určitých okolností nevyžadují zásadu věcné a časové souvislosti dodržet.

⁹⁹ BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – úroky z hlediska dlužníka*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-10-27].

prostřednictvím účtů účtové skupiny 38 – *přechodné účty aktiv a pasiv*¹⁰⁰. Použití těchto účtů umožňuje správné přiřazení nákladů k jednotlivým účetním obdobím.¹⁰¹

Není-li dodržena zásada věcné a časové souvislosti a ve výsledku hospodaření je zahrnut náklad, který s daným účetním obdobím nesouvisí, pak *nelze tento náklad považovat za daňově uznatelný pro účely stanovení základu daně*¹⁰². Dojde-li k porušení zásady věcné a časové souvislosti, je možné toto pochybení pro účely daně z příjmu zhojit pouze a výhradně podáním *dodatečného daňového přiznání*¹⁰³.

2.4 Test souvislosti s příjmy, které nejsou předmětem daně, s osvobozenými příjmy a příjmy nezahrnovanými do základu daně

Pravidlo obsažené v ustanovení § 25 odst. 1 písm. i) zákona o daních z příjmů činí náklady daňově neuznatelné, pokud se vztahují k:

- a) příjmům, které nejsou předmětem daně¹⁰⁴,
- b) příjmům, které jsou od daně osvobozeny¹⁰⁵, nebo
- c) příjmům, které se nezahrnují do základu daně¹⁰⁶.

Zmíněné ustanovení v kombinaci s ustanovením § 23 odst. 5 zákona o daních z příjmů předkládá obecně platnou *zásadu daňové symetrie*. Má-li být náklad považován za daňově uznatelný, musí odpovídat souvisejícímu daňově účinnému příjmu. Smyslem tohoto

---

¹⁰⁰ Vznikne-li výdaj běžného období, který se však týká nákladů i v příštích účetních obdobích, pak účetní jednotka provede časové rozlišení pomocí předkontace např. 381/37x a v některém z následujících účetních období např. 56x/381. Vzniká-li náklad v účetním období, ve kterém však není realizován související výdaj, pak se účtuje předkontaci např. 56x/383. a v některém z následujících účetních období je účtováno např. 383/37x. Blíže postupu účtování viz body 3.11.1. až 3.11.5. ČÚS 017 pro podnikatele.

¹⁰¹ STROUHAL, Jiří; BRYCHTA, Ivan; BULLA, Miroslav; KRUPOVÁ, Tereza; KUCHAROVÁ, Ivana a další. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2021*. 18. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-040-0.

¹⁰² PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

¹⁰³ STROUHAL, Jiří; BRYCHTA, Ivan; BULLA, Miroslav; KRUPOVÁ, Tereza; KUCHAROVÁ, Ivana a další. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2021*. 18. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-040-0

¹⁰⁴ Příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů právnických osob, jsou vymezeny v ustanovení § 18 odst. 2 a § 18a odst. 1 zákona o daních z příjmů.

¹⁰⁵ Příjmy, které jsou osvobozeny od daně z příjmů právnických osob, jsou definovány v ustanovení § 19 a § 19b zákona o daních z příjmů.

¹⁰⁶ Příjmy, které nejsou zahrnovány do základu daně, jsou uvedeny v ustanovení § 23 odst. 4 zákona o daních z příjmů. Jde především o příjmy, které jsou zahrnovány do samostatného základu daně nebo ze kterých je vybírána daň srážkou podle zvláštní sazby daně.

omezení, které se nevztahuje výhradně k úrokům z úvěrů a zápůjček, nýbrž k veškerým nákladům, je zabránit vzniku daňových nákladů v případě, že tyto náklady negenerují zdanitelné příjmy.¹⁰⁷

Při posuzování daňové uznatelnosti úroků z úvěrových finančních nástrojů je zmíněné pravidlo aplikováno především v souvislosti s financováním pořízených podílů, které ačkoli budou představovat vztah mateřské a dceřiné společnosti, v daný okamžik však tento vztah není naplněn.¹⁰⁸

Při aplikaci zmíněného pravidla, jež činí výdaje související s vybranými příjmy daňově neuznatelné, není rozhodující, zda jsou tyto nezdanitelné příjmy v daném zdaňovacím období skutečně dosahovány. Rozhodující je existence souvislosti těchto výdajů a těchto v budoucnu pravděpodobně dosažených příjmů.¹⁰⁹

2.5 Test nízké kapitalizace

Daňová uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček, především z těch poskytovaných uvnitř skupiny, je atributem daňového systému, který je předpokladem pro *existenci struktur agresivního daňového plánování založeném na vnitroskupinovém financování*. Vlastnost daňového systému, která umožňuje daňovou uznatelnost dlužníkem placených úroků, je obecně považována za prospěšnou, může však být potencionálně poplatníky zneužita právě prostřednictvím metody nízké kapitalizace.¹¹⁰

Metoda nízké kapitalizace, společně s metodou přesunu základu daně prostřednictvím převodních cen¹¹¹, je častou formou daňových úniků v důsledku transferu zisků do zahraničí¹¹². Tato podoba transferu zisků spočívá v nepoměru výše vlastního kapitálu

---

¹⁰⁷ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹⁰⁸ GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Metodický pokyn k problematice posouzení daňové uznatelnosti finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů (které zahrnují i úroky z vydaných dluhopisů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*. 2017.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Daňová uznatelnost úroků z vnitroskupinových úvěrových finančních nástrojů je vlastností daňového systému, která přímo agresivní daňové plánování neumožňuje, její existence je však pro agresivní daňové plánování založeném na dluhovém financování nutným předpokladem. Blíže viz EUROPEAN COMMISSION. *Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators*. Online. Brussels, 2015. Dostupné z: www.taxation-customs.ec.europa.eu. [citováno 2023-10-19].

¹¹¹ K tomuto blíže viz kapitola 2.6 (str. 41 a násl.) této práce.

¹¹² PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

daňového rezidenta¹¹³ k výši jistin úvěrových finančních nástrojů od spojených osob, daňových nerezidentů¹¹⁴. Finanční náklady včetně úroků ze zahraničních úvěrových finančních nástrojů *snižují základ daně v tuzemsku a vytvořená hodnota je přesouvána do zahraničí*.¹¹⁵ Z důvodu existence výše popsané praktiky státy často přistupují k pravidlům nízké kapitalizace, jejichž smyslem je omezit výši daňově uznatelných nákladových úroků¹¹⁶ a tím chrání daňové výnosy dané země¹¹⁷. Ostatně jak poznamenal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 03.04.2013, č. j. 2 Afs 71/2012-87: „*Dluhové financování může být využíváno k reálným podnikatelským potřebám, ale také k daňovému plánování. Z nadměrného financování prostřednictvím půjček nebo úvěrů by si dlužníci mohli odečíst od základu daně i nadměrně vysoké úroky z dluhu, a tím si snížit daňovou povinnost. To je důvodem pro zavedení daňových pravidel nízké kapitalizace.*“¹¹⁸ (Text zvýrazněn autorem).

---

¹¹³ Poplatník daně z příjmů právnických osob je dle § 17 odst. 3 ZDP. daňovým rezidentem, pokud má na území České republiky sídlo nebo místo svého vedení. Daňový rezident má ve vztahu ke své zemi daňové residence neomezenou daňovou povinnost. Blíže k tomuto viz například SOJKA, Vlastimil; BARTOŠOVÁ, Monika; FEKAR, Pavel; MAŠEK, Jan; NEŠLEHA, Matěj a další. *Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-689-2.

¹¹⁴ Poplatník daně z příjmů právnických osob je daňovým nerezidentem, pokud na území České republiky nemá sídlo či místo vedení, nebo to o něm stanoví mezinárodní smlouva.

¹¹⁵ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹¹⁶ Omezení daňové uznatelnosti úroků z úvěrových finančních nástrojů zvyšuje průměrné náklady na kapitál, což ovlivňuje investiční rozhodování podniků. Zavedení, případně zpřísnění pravidel nízké kapitalizace má negativní vliv na investiční aktivitu společností v dané jurisdikci. Velikost tohoto negativního efektu je ovlivněna především sazbou korporátní daně, mírou zadlužení konkrétní společnosti a přísností pravidla nízké kapitalizace. Vyšší korporátní sazba daně a přísnější pravidla nízké kapitalizace vedou k razantnějšímu útlumu investic podniků v dané zemi. Blíž k této problematice viz například DE MOOIJ, Ruud a Li LIU. *At A Cost: The Real Effects of Thin Capitalization Rules*. 2021. Online. Dostupné z: www.imf.org. [citováno 2023-10-29].

¹¹⁷ OECD. THIN CAPITALISATION LEGISLATION – A BACKGROUND PAPER FOR COUNTRY TAX ADMINISTRATIONS. Online. Dostupné z: www.imf.org. [citováno 2023-10-29].

¹¹⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 03.04.2013, č. j. 2 Afs 71/2012-87. Online. Dostupné z: www.judikaty.info.

Podoby pravidel nízké kapitalizace, které jsou jednotlivými státy uplatňovány, se v praxi liší¹¹⁹. Individuální úprava problematiky nízké kapitalizace dané země však obvykle vychází z jednoho z následujících přístupů:

- a) je stanovena maximální výše dluhu, z něhož jsou náklady odčitatelné od základu daně¹²⁰, nebo
- b) je stanovena maximální výše úroků, která může být odčitatelná od základu daně na základě jejich poměru k jinému ukazateli.¹²¹

Tuzemská podoba testu nízké kapitalizace je zakotvena v ustanovení § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů,¹²² dle kterého jsou daňově neuznatelným nákladem *finanční náklady, které plynou z jistiny úvěrových finančních nástrojů od spojených osob převyšující čtyřnásobek, respektive šestinásobek, výše vlastního kapitálu dlužníka*¹²³. Princip testu nízké kapitalizace v podmínkách České republiky je graficky znázorněn na Obr. č. 4 uvedeném níže.

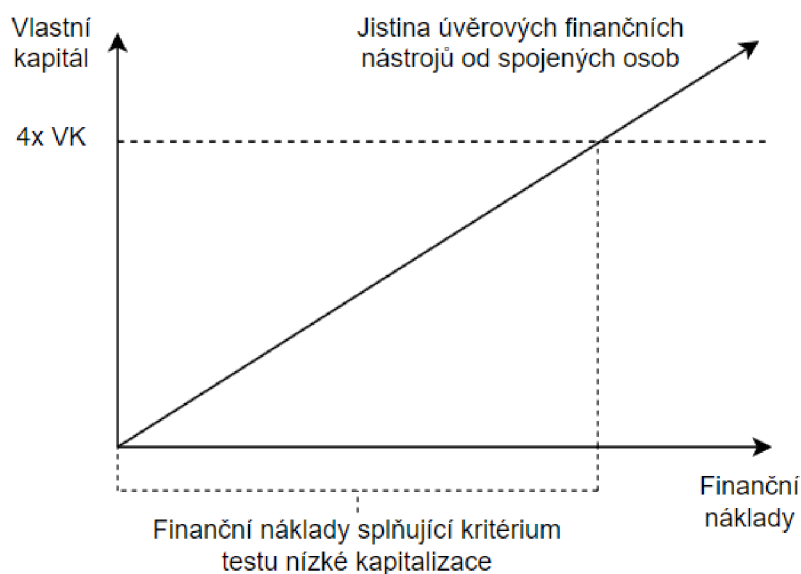
¹¹⁹ BLOUIN, Jennifer; HUIZINGA, Harry; LAEVEN, Luc a Gaëtan NICODÈME. *Thin Capitalization Rules and Multinational Firm Capital Structure*. 2014. Online. Dostupné z: www.imf.org. [citováno 2023-10-28].

¹²⁰ Země, které používají přístup založený na odvození daňově neuznatelných nákladů z určité výše dluhu, se dále odlišují zejména způsobem stanovení nejvyšší možné úrovně dluhu, z něhož úroky plynoucí jsou uznávány za daňově uznatelné, a dále také rozsahem množiny dluhů, které testu nízké kapitalizace podléhají. Pro stanovení takzvaného bezpečného limitu je obvykle používán přístup založený na pevném poměru nebo přístup zohledňující individuální úvěrovou kapacitu každého jednotlivého dlužníka. Rozsah testu může být zaměřen výhradně na dluhy vůči spojeným osobám nebo na dluhy od všech věřitelů. Blíže k tomuto viz BLOUIN, Jennifer; HUIZINGA, Harry; LAEVEN, Luc a Gaëtan NICODÈME. *Thin Capitalization Rules and Multinational Firm Capital Structure*. 2014. Online. Dostupné z: www.imf.org. [citováno 2023-10-28].

¹²¹ OECD. THIN CAPITALISATION LEGISLATION – A BACKGROUND PAPER FOR COUNTRY TAX ADMINISTRATIONS. Online. Dostupné z: www.imf.org. [citováno 2023-10-29].

¹²² Tuzemský test nízké kapitalizace je postaven na principu stanovení maximální výše dluhu, z něhož jsou náklady daňově uznatelným nákladem. Bezpečný limit, respektive poměr vlastního kapitálu a dluhu, je stanoven pevnou částkou platnou pro všechny poplatníky bez ohledu na jejich individuální charakteristiky.

¹²³ Zavádění pravidel nízké kapitalizace a změny v jejich parametrech mají vliv na finanční strukturu společností. Zavedení, resp. zpřísnění, pravidel omezujících daňovou uznatelnost úroků z dluhového financování vede ke snižování průměrné zadluženosti společností, jelikož dochází ke snížení motivace společností financovat své aktivity prostřednictvím dluhového kapitálu z důvodu nefunkčnosti úrokového daňového štítu. Blíže k této problematice viz například BLOUIN, Jennifer, Harry HUIZINGA, Luc BLOUIN, Jennifer; HUIZINGA, Harry; LAEVEN, Luc a Gaëtan NICODÈME. *Thin Capitalization Rules and Multinational Firm Capital Structure*. 2014. Online. Dostupné z: www.imf.org. [citováno 2023-10-28].

Obr. č. 4: Princip testu nízké kapitalizace v podmínkách České republiky¹²⁴.

Zákonodárce prostřednictvím zmíněného ustanovení předkládá opatření, jehož cílem je především eliminovat již zmíněnou formu mezinárodního daňového úniku¹²⁵. Shodný smysl testu nízké kapitalizace shledal rovněž Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 07.11.2007, č. j. 2 Afs 165/2006-114: „**Smyslem a účelem uvedeného ustanovení je zabránit přesouvání prostředků, jež by jinak podléhaly dani z příjmů, z jednoho z ovlivňovaných subjektů na druhý subjekt tak, že prvnímu z nich bude druhým poskytnut vysoký úvěrový rámec, z čehož pro něj zároveň vyplyne povinnost platit druhému subjektu relativně velké částky na úrocích.** Vyloučí-li se u takovýchto úroků nad určitý zákonem přípustný rámec jejich daňová uznatelnost, znemožní se tak tomu subjektu, který by měl úroky platit, možnost "vytvářet" takovéto náklady snižující jeho daňovou povinnost.“¹²⁶ (Text zvýrazněn autorem). Tuzemská podoba testu nízké kapitalizace posuzuje *daňovou uznatelnost finančních nákladů, včetně úroků z úvěrových finančních nástrojů přijatých výhradně od spojených osob*. Nejsou-li dlužník a věřitel vzájemně spojenými osobami, test nízké kapitalizace není na úvěrový finanční nástroj uzavřený

¹²⁴ Vlastní zpracování.

¹²⁵ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹²⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 07.11.2007, č. j. 2 Afs 165/2006-114. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-11-03].

mezi nimi, respektive na úroky plynoucí z něj, aplikován^{127, 128}. Důvodem zacílení působnosti testu nízké kapitalizace právě na finanční náklady z úvěrových finančních nástrojů přijatých od spojených osob je skutečnost, že právě takový věřitel, který je ve vztahu k dlužníkovi spojenou osobou, je schopen reálně ovlivňovat finanční politiku dlužníka, a právě z těchto vztahů plyne riziko pro státní rozpočet v podobě úniku daňových zisků. Aplikace testu však není omezena výhradně na situace, ve kterých je věřitel schopen ovlivňovat finanční politiku dlužníka, nýbrž dopadá i na situace inverzní.¹²⁹

Výjimku z výše uvedeného předkládá již zmíněné ustanovení § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů, jelikož rozšiřuje působnost testu nízké kapitalizace také na finanční náklady z úvěrových finančních nástrojů, které sice nejsou poskytnuty spojenou osobou, avšak tato nespojená osoba prostředky získala od spojené ve vztahu k dlužníkovi za účelem poskytnutí tohoto úvěrového finančního nástroje. *Smyslem této speciální úpravy je zabránit účelovému poskytování úvěrového finančního nástroje skrze nespojenou osobu za účelem vyhýbání se působnosti testu nízké kapitalizace*¹³⁰. Zmíněná struktura je graficky znázorněna na Obr. č. 5.

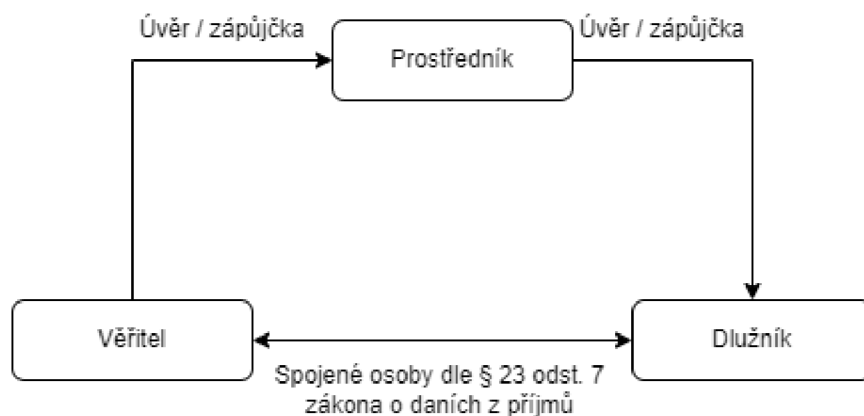
---

¹²⁷ K tomuto blíže viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 09.11.2022, č. j. 31 Af 47/2021-71: „Citované ustanovení tedy míří pouze na situace, kde skutečně dochází k financování (přesouvání finančních prostředků) v rámci podnikatelské skupiny, tj. nikoliv na případy úvěrového financování poskytovaného třetími osobami.“

¹²⁸ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

¹²⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 07.11.2007, čj 2 Afs 165/2006-114. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-10-29].

¹³⁰ BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů*. Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-05].

Obr. č. 5: Schéma "back-to-back" financování¹³¹.

Jak již bylo zmíněno, obsahem tuzemského testu nízké kapitalizace je *porovnání násobku výše vlastního kapitálu*¹³² s *úhrnem jistin úvěrových finančních nástrojů od spojených osob*, a je-li maximální limitující poměr¹³³ překročen, vznikají daňově neuznatelné náklady. Výsledkem testu nízké kapitalizace může být, že:

- a) *veškeré finanční náklady z úvěrových nástrojů od spojených osob jsou* náhledem testu nízké kapitalizace daňově *neuznatelným* nákladem
- b) *veškeré finanční náklady z úvěrových nástrojů od spojených osob jsou* náhledem testu nízké kapitalizace daňově *uznatelným* nákladem
- c) *část finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů od spojených osob je* náhledem testu nízké kapitalizace daňově *neuznatelným* nákladem.¹³⁴

Podstatným atributem testu nízké kapitalizace je skutečnost, že nečiní daňově neuznatelné náklady ve vztahu ke konkrétní transakci, nýbrž však jako *určité procento z celkového objemu finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů od spojených osob*. Tato charakteristika činí test nízké kapitalizace odlišným od ostatních kritérií pro daňovou uzatelnost finančních nákladů, jelikož ostatní testy cílí na konkrétní transakci, a naplní-li tato transakce určité charakteristiky či dojde-li ke splnění nebo nesplnění stanovených

¹³¹ Vlastní zpracování s využitím § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.

¹³² Vlastní kapitál je součástí rozvahy, a je tvořen základním kapitálem, kapitálovými fondy, fondy ze zisku, výsledky hospodaření minulých let a výsledkem hospodaření běžného účetního období. Vlastní kapitál je zaznamenán na účtech účtové skupiny 41 až 43.

¹³³ Česká republika patří k zemím, které nastavily omezující poměr jistiny úvěrových finančních nástrojů a vlastního kapitálu benevolentněji. Blíže viz například MERLO, Valeria a Georg WAMSER. *Debt Shifting and Thin-capitalization Rules*. Online. 2014. Dostupné z: www.ifo.de. [citováno 2023-11-05].

¹³⁴ BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů*. Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-05].

podmínek, jsou pak finanční náklady plynoucí z této konkrétní finanční transakce daňově neuznatelným nákladem v plném rozsahu.¹³⁵

Stejně jako v případě jiných specifických pravidel daňové uznatelnosti nákladů, i finanční náklady podrobované testu nízké kapitalizace musejí být posuzovány v kontextu § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Ostatně jak potvrdil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 10.11.2015 č. j. 1 Afs 56/2015-67: „**Žalobkyně sice formálně splnila tzv. test nízké kapitalizace podle § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů. Pro daňovou uznatelnost úroků jako nákladů však musí být splněny i podmínky § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Žalobkyně ale pouze uměle navodila situaci, ve které vznikl úvěr a povinnost platit úroky. Tento úvěr však nemá žádnou vazbu na zdanitelné příjmy. Daná transakce neměla žádný ekonomický účel, jejím cílem bylo pouze získat daňové zvýhodnění.**“¹³⁶ (Text zvýrazněn autorem). Splnění testu nízké kapitalizace tedy není zárukou daňové uznatelnosti finančních výdajů, nýbrž však nutným předpokladem.

Vznik daňově neuznatelných finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů přijatých od spojených osob z titulu jiných omezení uváděných v této práci není překážkou pro zahrnutí těchto jistin do výpočtu testu nízké kapitalizace¹³⁷. Tento fakt přináší poplatníkovi násobně nežádoucí efekt, jelikož jistina, z níž plynou daňově neuznatelné úroky, stále negativně ovlivňuje poměr vlastního kapitálu a úvěrových finančních nástrojů od spojených osob, čímž může přispět k vzniku dodatečných daňově neuznatelných nákladů¹³⁸.

2.5.1 Případy, kdy se test nízké kapitalizace nepoužije

Jak již bylo zmíněno, test nízké kapitalizace hodnotí poměr vlastního kapitálu dlužníka a jistin úvěrových finančních nástrojů od spojených osob. Zákon o dani z příjmu však

---

¹³⁵ BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů*. Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-05].

¹³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.11.2015, č. j. 1 Afs 56/2015-67. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-11-08].

¹³⁷ GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Metodický pokyn k problematice posouzení daňové uznatelnosti finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů (které zahrnují i úroky z vydaných dluhopisů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*. 2017.

¹³⁸ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

definuje poplatníky, kteří ačkoliv uskutečňují tyto transakce se spojenými osobami, testu nízké kapitalizace podrobeni nejsou. Jedná se o:

- poplatníky daně z příjmů fyzických osob,
- veřejně prospěšné poplatníky¹³⁹, nebo
- organizátory regulovaného trhu¹⁴⁰.¹⁴¹

Zákon o daních z příjmů předkládá také zásadu, dle které nejsou do výpočtu testu nízké kapitalizace, respektive do úhrnu jistin úvěrových finančních nástrojů od spojených osob, zahrnovány:

- úvěrové finanční nástroje, z nichž je úrok zahrnován do ocenění majetku¹⁴², a
- bezúročné zápůjčky.¹⁴³

Uvedené vyloučení vybraných úvěrových finančních nástrojů z testu nízké kapitalizace představuje pro poplatníka nástroj daňové optimalizace, jelikož je schopen svým rozhodnutím, především v případě zahrnutí úroků do ocenění aktiv, odvrátit případný vznik daňově neuznatelných nákladů.

2.6 Test splnění principu tržního odstupu (test tzv. „obvyklé“ ceny)

Společnosti, které jsou součástí skupiny, mohou prostřednictvím transferových cen ovlivňovat svou celosvětovou sazbu daně, což z převodních cen činí aktuální a zásadní téma¹⁴⁴. Jelikož jsou transferové ceny vnímány správci daně jako jedna z forem *agresivního daňového plánování*, stala se tato oblast v posledních letech silně regulovanou. *Nástrojem v boji proti výše zmíněné formě agresivního daňového plánování je uplatňování principu tržního odstupu*, jehož smyslem je zajištění spravedlivého rozdělení základů daně.¹⁴⁵

---

¹³⁹ Blíže viz § 17a zákona o daních z příjmů.

¹⁴⁰ Blíže viz § 56 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴¹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 25 odst. 1 písm. w).

¹⁴² K tomuto blíže viz kapitola 2.2 (str. 28 a násl.) této práce.

¹⁴³ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 25 odst. 3.

¹⁴⁴ SOLILOVÁ, Veronika a Danuše NERUDOVÁ. *Transferové ceny – Unikátní komplexní zpracování problematiky / praktické pojetí formou případových studií*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-170-7.

¹⁴⁵ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

Princip tržního odstupu je v podmínkách České republiky definován v ustanovení § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Smyslem a účelem této úpravy je *zamezit nežádoucímu přesunu základu daně* mezi jednotlivými poplatníky prostřednictvím sankcionování spekulativního zneužívání zvláštních obchodních vztahů¹⁴⁶. Ačkoli je tuzemská právní úprava principu tržního odstupu a převodních cen poměrně strohá¹⁴⁷, pravidla z ní vyplývající dopadají na širokou množinu transakcí, a to realizovaných jak v rámci České republiky, tak i realizovaných přeshraničně¹⁴⁸. Vyjma výše uvedeného ustanovení se oblasti převodních cen a principu tržního odstupu věnují vybrané metodické pokyny řady D. Pro ně však neplatí jednoznačná právní závaznost.^{149, 150}

V kontextu transferových cen hraje významnou roli *dokazování*. Obecné zásady dokazování stanoví zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Ačkoli žádný právní předpis neukládá poplatníkovi povinnost vyhotovit a předkládat *transferovou dokumentaci*¹⁵¹, její tvorba se doporučuje. Smyslem transferové dokumentace, z pohledu daňového subjektu, je prokázat korektní nastavení převodních cen a tím eliminovat riziko doměření daně.¹⁵²

Základním předpokladem pro dodržení principu tržního odstupu je správné stanovení ceny obvyklé. Způsob, jakým má být tento předpoklad dosažen, není žádným tuzemským právním předpisem definován. Pro stanovení převodní ceny, která je srovnávána s cenou sjednanou, se doporučuje použití směrnice OECD¹⁵³ o převodních cenách.¹⁵⁴ *Stanovená*

---

¹⁴⁶ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹⁴⁷ A to ve srovnání s právními úpravami jiných zemí.

¹⁴⁸ SOLILOVÁ, Veronika a Danuše NERUDOVOVÁ. *Transferové ceny – Unikátní komplexní zpracování problematiky / praktické pojetí formou případových studií*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-170-7.

¹⁴⁹ Zmíněné pokyny řady D představují obecná doporučení. Jejich obsahem jsou převážně vybraná pravidla a postupy převzaté ze směrnice OECD o převodních cenách. Konkrétně jde o pokyn GFŘ D-34, GFŘ D-332, GFŘ D-333, GFŘ D-334 a GFŘ D-10.

¹⁵⁰ BRYCHTA, Ivan. *Spojené osoby z pohledu daní z příjmů*. Online. 2021. Dostupné z: [www.du.cz. \[paywall\]](http://www.du.cz. [paywall]). [citováno 2023-14-11].

¹⁵¹ K tvorbě transferové dokumentace viz MINISTERSTVO FINANČNÍ. *Pokyn D-334: Sdělení Ministerstva financí k rozsahu dokumentace způsobu tvorby cen mezi spojenými osobami*.

¹⁵² SOLILOVÁ, Veronika a Danuše NERUDOVOVÁ. *Transferové ceny – Unikátní komplexní zpracování problematiky / praktické pojetí formou případových studií*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-170-7.

¹⁵³ OECD. *Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations*. Online. 2022. Dostupné z: www.oecd.org. [citováno 2023-11-04].

¹⁵⁴ Tamtéž.

převodní cena se následně porovná s cenou, která byla sjednána v dané transakci mezi spojenými osobami. Výsledkem porovnání ceny sjednané a ceny obvyklé může být jeden z následujících závěrů:

- a) cena sjednaná *odpovídá* ceně obvyklé, nebo
- b) cena sjednaná *neodpovídá* ceně obvyklé.¹⁵⁵

Odpovídá-li úrok z řízené transakce ceně obvyklé, je požadavek zákona o daních z příjmů na respektování principu tržního odstupu splněn, a takovýto úrok je považován z titulu tohoto testu za daňově uznatelný.¹⁵⁶ Není-li úrok z řízené transakce shodný s cenou obvyklou, pak je nutné posoudit oprávněnost tohoto rozdílu. Pokud poplatník prokáže, že odchylka od běžného úroku má jiný důvod než pouhé krácení daně, pak k úpravě základu daně nedochází.¹⁵⁷

V případě, kdy sjednaný úrok za poskytnutý úvěr nebo zápůjčku neodpovídá cenám obvyklým a tento rozdíl není uspokojivě doložen, *dojde k úpravě základu daně o rozdíl mezi cenou obvyklou a cenou sjednanou*¹⁵⁸. Dojde-li z titulu úpravy rozdílu ke snížení základu daně, pak musí být současně o stejnou hodnotu základ daně opět zvýšen, a to dle § 23 odst. 3 písm. a) bod 17¹⁵⁹ zákona o daních z příjmů. Dopad pravidel pro úpravu základu daně lze z pohledu dlužníka shrnout následujícím Obr. č. 6.

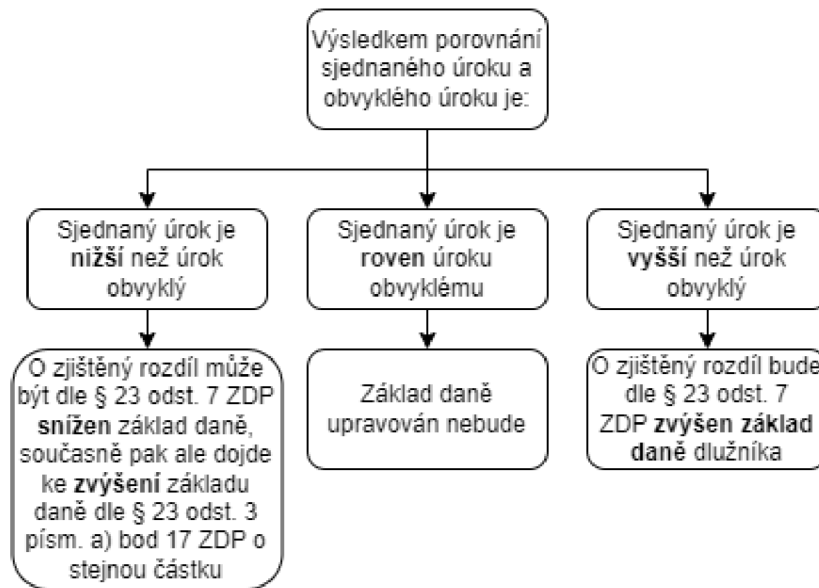
¹⁵⁵ BRYCHTA, Ivan. *Spojené osoby z pohledu daní z příjmů*. Online. 2021. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-05].

¹⁵⁶ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

¹⁵⁷ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹⁵⁸ Vyjma situací, které jsou popsány v kapitole 2.6.1 (str. 44 a násl.) této práce.

¹⁵⁹ K úpravám základu daně v důsledku rozdílnosti cen sjednaných mezi spojenými osobami a cen běžných blíže viz důvodová zpráva k zákonu č. 267/2014 Sb. – sněmovní tisk č. 252, 7. volební období 2013-2017.

Obr. č. 6: Porovnání úroku sjednaného s úrokem obvyklým a vliv na základ daně dlužníka¹⁶⁰.

Pokud tedy dlužníkovi vznikají úrokové náklady, které jsou vyšší než úroky, které by požadoval nezávislý věřitel, pak tento rozdíl zvyšuje základ daně dlužníka. Pokud je však sjednaný úrok nižší, než jaký by požadoval nezávislý věřitel, pak je sice možné o tento rozdíl základ daně snížit, musí však současně dojít ke zvýšení základu daně o stejnou částku¹⁶¹. V konečném důsledku mají tyto úpravy neutrální vliv na základ daně poplatníka.¹⁶²

2.6.1 Osvobození od uplatnění principu tržního odstupu

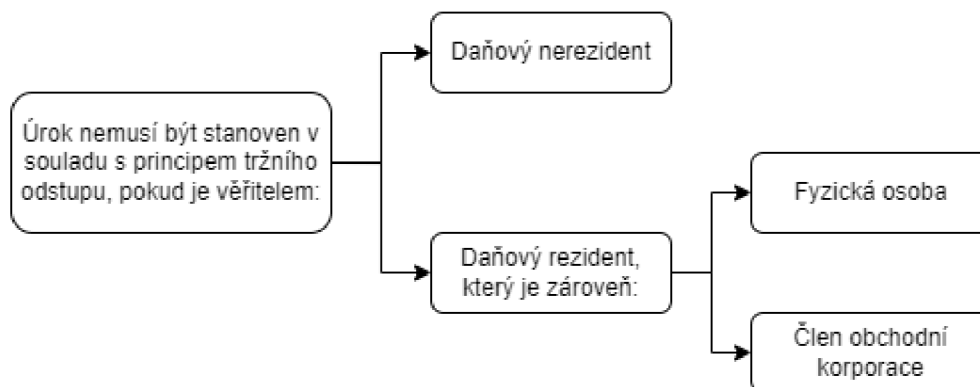
Třetí věta ustanovení § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů obsahuje *taxativní výčet případů, ve kterých zákon o daních z příjmů nevyžaduje dodržení principu tržního odstupu*. Jinými slovy, ačkoli v těchto situacích cena sjednaná mezi spojenými osobami

¹⁶⁰ Vlastní zpracování s využitím § 23 odst. 7 ZDP.

¹⁶¹ Uvedené úpravy základu daně nebudou uplatněny v případě, pokud byl rozdíl mezi cenou sjednanou a cenou „obvyklou“ mezi spojenými osobami vypořádán. V takovém případě nebude základ daně snižován dle § 23 odst. 7 ZDP, a tudíž ani zvyšován dle § 23 odst. 3 písm. a) bod 17 ZDP. Důvodem je skutečnost, že rozdíl je vypořádán prostřednictvím zúčtování operací ve výsledku hospodaření poplatníka. Blíže viz PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹⁶² PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9

neodpovídá ceně obvyklé, základ daně upravován nebude. V kontextu úroků z úvěrů a zápůjček se jedná o situace, které jsou znázorněny na Obr. č. 7 uvedeném níže¹⁶³.

Obr. č. 7: Výjimky z povinnosti aplikace principu tržního odstupu¹⁶⁴.

Kromě výše uvedených charakteristik věřitele musí zároveň platit, že *sjednaný úrok v rámci úvěrového finančního nástroje je nižší než úrok obvyklý*¹⁶⁵. Bude-li však sjednaný úrok vyšší než úrok obvyklý, uvedené výjimky z povinnosti aplikace principu tržního odstupu se nepoužijí, a k úpravě základu daně dojde.¹⁶⁶

Je-li poskytnuta bezúročná zápůjčka, ustanovení o principu tržního odstupu se nepoužijí i přes to, že je tato bezúročná zápůjčka poskytována mezi spojenými osobami. Daňové konsekvence plynoucí z bezúročné zápůjčky nastávají na straně dlužníka, jelikož mu vzniká nepeněžní příjem.¹⁶⁷

2.7 Test skutečného zaplacení

Při stanovení základu daně obchodní korporace se vychází z výsledku hospodaření, který je stanoven dle tuzemských účetních předpisů¹⁶⁸. Výsledek hospodaření je tvořen náklady a výnosy, které s daným účetním obdobím, za které se výsledek hospodaření stanovuje,

¹⁶³ Kromě uvedených úvěrových finančních nástrojů není princip tržního odstupu uplatňován také v případě smlouvy o výprose a smlouvy o výpůjčce, jelikož se jedná o vztahy bezúplatné. K smlouvě o výpůjčce a výprose blíže viz například NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník Smluvní právo*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0609-7.

¹⁶⁴ Vlastní zpracování s využitím § 23 odst. 7 ZDP.

¹⁶⁵ Smyslem této úpravy je, dle názoru autora, například v případě daňového nerezidenta určitá podpora přílivu levného kapitálu ze zahraničí.

¹⁶⁶ BRYCHTA, Ivan. *Spojené osoby z pohledu daní z příjmů*. Online. 2021. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-14-11].

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 23 odst. 10.

věcně a časově souvisejí, a to bez ohledu na skutečné peněžní toky¹⁶⁹. Naopak poplatníci daně z příjmů fyzických osob, kteří nejsou účetními jednotkami, do svého základu daně zahrnují výhradně *skutečně realizované platby bez ohledu na jejich věcnou a časovou souvislost* ke konkrétnímu zdaňovacímu období¹⁷⁰. Tento nesoulad zahrnování nákladů na straně účtujícího dlužníka a příjmů na straně neúčtujícího věřitele do základu daně je potencionálně zneužitelný prostřednictvím neuhrazených úroků úvěrů a zápůjček, které by na jedné straně přinášely daňově uznatelné náklady, na druhé straně by však věřitelem zdaněny nebyly¹⁷¹.

Pravidlo obsažené v ustanovení § 24 odst. 2 písm. zi) zákona o daních z příjmů cílí proti výše popsanému riziku a činí daňově uznatelnými náklady: „(...) **úroky ze zápůjček a úroky z úvěrů v případě, kdy věřitelem je poplatník uvedený v § 2, který nevede účetnictví, jen pokud byly zaplacený.**“¹⁷² (Text zvýrazněn autorem). Zákonodárce zavedením tohoto pravidla předchází situaci, kdy by byl dlužníkem uplatněn daňový náklad bez toho, aniž by související příjem věřitele plynoucí z téže transakce nebyl zdaněn¹⁷³. Shodný smysl tohoto omezení shledal také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26.09.2006, č. j. 2 Afs 151/2004-60: „*Ustanovení § 24 odst. 2 písm. zi) zákona o daních z příjmů (...) má skutečně (...) za cíl vyloučit časový rozdíl v uplatnění daňových výdajů a současném přiznání příjmů.*“¹⁷⁴ (Text zvýrazněn autorem). Absence zmíněného pravidla daňové uznatelnosti by umožňovala umělou tvorbu daňově uznatelných nákladů¹⁷⁵.

Aplikace předmětného pravidla není ovlivněna vztahem dlužníka a věřitele, tedy zda je věřitel vůči dlužníkovi *osobou spojenou či nikoliv*¹⁷⁶. Podstatným atributem je však osoba

---

¹⁶⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění p. p.; § 3 odst. 1.

¹⁷⁰ VYCHOPĚŇ, Jiří. *Meritum Daň z příjmů 2022*. 18. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-356-2; VYCHOPĚŇ, Jiří. *Společnost s ručením omezeným z účetního a daňového pohledu*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-348-7.

¹⁷¹ HOVORKA, Miloš. *§ 24 ZDP*. Online. 2023. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-11].

¹⁷² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 24 odst. 2 písm. zi).

¹⁷³ BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů*. Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-19].

¹⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.09.2006, č. j. 2 Afs 151/2004-60. Online. Dostupné www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-11-19].

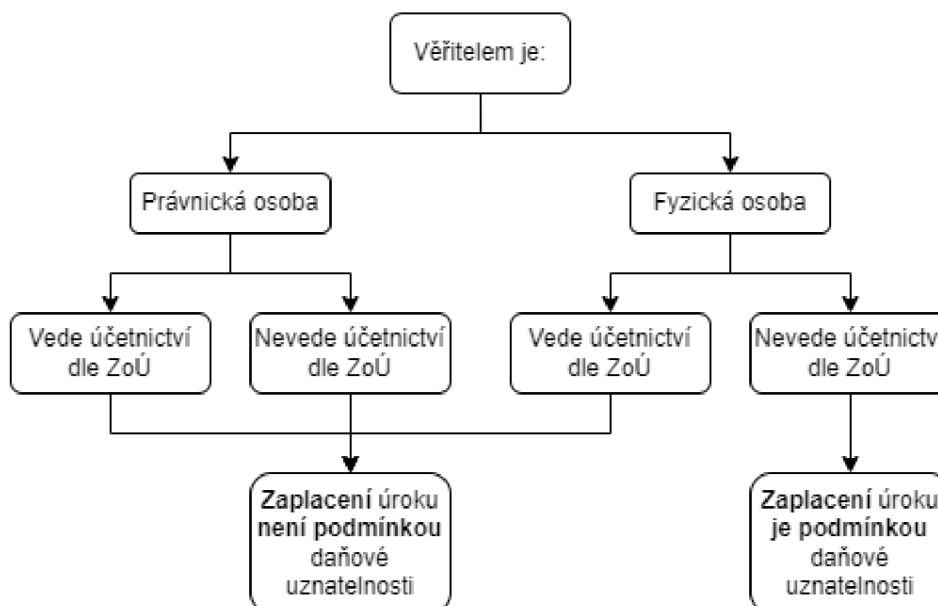
¹⁷⁵ Blíže viz například rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 01.08.2008, č.j. Ca 87/2007-44.

¹⁷⁶ GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Metodický pokyn k problematice posouzení daňové uznatelnosti finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů (které zahrnují i úroky z vydaných dluhopisů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*. 2017.

věřitele, kterou musí být fyzická osoba. Je-li věřitelem osoba právnická, předmětné omezení podmiňující daňovou uznatelnost úroků skutečným zaplacením se nepoužije, a to bez ohledu na skutečnost, zda tato právnická osoba vede účetnictví či nikoliv.¹⁷⁷ Lze tedy shrnout, že zmíněné pravidlo omezí daňovou uznatelnost úroků pouze za předpokladu současného splnění následujících podmínek:

- věřitelem je fyzická osoba, a zároveň
- tato fyzická osoba nevede účetnictví.¹⁷⁸

Výše popsané vlastnosti osoby věřitele a jejich vliv na vznik daňově neuznatelných úrokových nákladů dlužníka z důvodu aplikace tohoto testu jsou znázorněny na Obr. č. 8.

Obr. č. 8: Vliv skutečného zaplacení úroku na jeho daňovou uznatelnost¹⁷⁹.

¹⁷⁷ BĚHOUNEK, Pavel. *Úvěry a zápůjčky – úroky z hlediska dlužníka*. Online. 2021. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-20-11].

¹⁷⁸ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

¹⁷⁹ Vlastní zpracování s využitím § 24 odst. 2 písm. zi) ZDP.

Podmínku „byly zaplacený“ je nutno chápat jako zaplacený do konce zdaňovacího období. Zaplacením se rozumí jak provedení hotovostních a bezhotovostních úhrad¹⁸⁰, tak i další způsoby zániku závazku, které svou povahou odpovídají splnění závazku.¹⁸¹

Pro správnou aplikaci tohoto pravidla je rovněž zásadní obsahové vymezení pojmu „účetnictví“, který je ve zmíněném ustanovení použit. Hovoří-li zákon o daních z příjmů o účetnictví, pak tímto odkazuje výhradně na účetnictví vedené dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Shodná interpretace plyne rovněž z právní věty rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22.02.2007, č. j. 7 Afs 210/2006-48: „*Není-li věřitel daňového poplatníka (...) účetní jednotkou ve smyslu § 1 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, (...) je daňový poplatník podle § 24 odst. 2 písm. zi) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, (...) oprávněn uplatnit si jako daňově uznatelný náklad úrok z půjčky pouze za podmínky, že tento úrok byl v tomto rozhodném zdaňovacím období také zaplacen.*“ (text zvýrazněn autorem)¹⁸². Na základě výše uvedeného lze dovodit, že je-li věřitelem zahraniční fyzická osoba, která ačkoliv vede zahraniční obdobu tuzemského účetnictví dle zahraničních právních předpisů, bude daňová uznatelnost vždy podmíněna až skutečným zaplacením úroků, bez ohledu na způsob a okamžik zdanění souvisejícího výnosu věřitele dle příslušných zahraničních právních předpisů.¹⁸³

Dojde-li k úhradě úroků z úvěrů a zápůjček v některém z následujících zdaňovacích období po zdaňovacím období, ve kterém tyto úroky nebyly uznány jako daňově uznatelné náklady z titulu tohoto testu a byl o jejich hodnotu zvýšen základ daně, je poplatník oprávněn o jejich hodnotu v tomto následujícím zdaňovacím období základ

---

¹⁸⁰ V případě bezhotovostních úhrad se úrok považuje za zaplacený dnem, ke kterému byla částka odepsána z účtu dlužníka. Tento sjednocující závěr byl přijat v rámci Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR konaného dne 13.2.2002. Blíže viz také BĚHOUNEK, Pavel. *Úvěry a zápůjčky – úroky z hlediska dlužníka*. Online. 2021. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-21].

¹⁸¹ Jinou formou zániku závazku, která má obdobný charakter jako je splnění, je například započtení. Podstatné je, že i v případech těchto jiných forem zániku závazku musí na straně věřitele vzniknout zdanitelný příjem. Blíže k této problematice viz Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR konaného dne 13.2.2002.

¹⁸² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.02.2007, č. j. 7 Afs 210/2006-48. Online. Dostupné z: www.nssoud.cz. [citováno 2023-11-22].

¹⁸³ BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů*. Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-22].

daně snížit¹⁸⁴, a to dle ustanovení § 23 odst. 3 písm. b) bod 2 zákona o daních z příjmů.¹⁸⁵ Tato vlastnost činí tento test odlišným od ostatních testů uváděných v této práci, jelikož ačkoli je v jednom zdaňovacím období úrok neuznán jako daňově uznatelný, dodatečným uhrazením v některém z dalších zdaňovacích obdobích se uznatelným stát může¹⁸⁶.

Podléhá-li daný úrok současně *testu zaplacení* a *testu nízké kapitalizace*, je nutné pro jeho daňovou uznatelnost splnit oba testy současně. Neprojde-li úrokový náklad testem nízké kapitalizace, nestane se daňově uznatelným ani v případě jeho zaplacení v dalším zdaňovacím období.¹⁸⁷

2.8 Test úroků vázaných na zisk poplatníka

Podnikatelský subjekt může financovat své aktivity vlastními zdroji, které tvoří zejména základní kapitál, kapitálové fondy a fondy ze zisku, nebo zdroji cizími, které jsou zastoupeny například právě úvěry a zápůjčkami. Volba konkrétní struktury zdrojů financování je ovlivněna řadou proměnných, vždy se však podnik snaží dosáhnout co nejnižších průměrných nákladů na kapitál (WACC). Jednou z těchto proměnných, na kterých závisí volba toho či onoho zdroje financování, je právě pohled zákona o daních z příjmů na náklady, které jsou s daným typem zdroje financování spojeny.¹⁸⁸ Náklady vlastního kapitálu představují *podíly na zisku*, naopak nákladem cizího kapitálu je *úrok*. Podíly na zisku, které podnik vyplácí svým společníkům, nejsou dle § 25 odst. 1 písm. e) zákona o daních z příjmů považovány za daňově uznatelné náklady, neovlivňují tedy základ daně a daňovou povinnost poplatníka. Naopak úroky, které podnikatelský subjekt hradí svým věřitelům, jsou za splnění v této práci uváděných testů daňové uznatelnosti daňově uznatelnými náklady, čímž svou existencí snižují základ daně

---

¹⁸⁴ Hodnota dodatečně zaplaceného úroku, která sníží základ daně, se uvede na řádek 112 daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob.

¹⁸⁵ BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – úroky z hlediska dlužníka*. Online. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-23].

¹⁸⁶ BĚHOUNEK, Pavel. *Úvěry a zápůjčky – úroky z hlediska dlužníka*. Online. 2021. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-23].

¹⁸⁷ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9; BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným – prakticky včetně účetnictví a daní*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-391-2.

¹⁸⁸ VOCHOZKA, Marek. *Finance podniku: Komplexní pojetí*. 1. vyd. Praha: GRADA publishing, 2021. ISBN 978-80-271-3267-6.

poplatníka a tím i jeho daňovou povinnost. Tato asymetrie¹⁸⁹ činí dluhové financování pro poplatníka daňově výhodnější než financování vlastním kapitálem. Způsob, jakým je společnost financována, ovlivňuje výši základu daně a tím výslednou daň¹⁹⁰.

Předmětné pravidlo vyplývá z ustanovení § 25 odst. 1 písm. zl) zákona o daních z příjmů a činí daňově neuznatelným výdajem: „**finanční výdaje (náklady), které plynou z úvěrového finančního nástroje, kde úrok nebo výnos nebo skutečnost, zda se finanční výdaje (náklady) stanou splatnými, závisí zcela nebo převážně na zisku dlužníka.**“¹⁹¹ (Text zvýrazněn autorem). Obsahem testu je zhodnocení smluvních podmínek, za kterých byla smlouva o úvěrovém finančním nástroji sjednána. Smlouvy o úvěrových finančních nástrojích, ve kterých byly sjednány výše uvedené podmínky, *nepřináší věřiteli běžné riziko věřitele, nýbrž riziko investora*. Je-li úrok vyplácen za takovýchto podmínek, je na něj nahlíženo jako na podíl na zisku, a jako s takovým s ním bude daňově zacházeno.¹⁹² Vyplácené podíly na zisku nejsou daňově uznatelným nákladem poplatníka.¹⁹³

Dle pokynu GFŘ D-59 se zmíněné pravidlo nepoužije na finanční náklady z úvěrových finančních nástrojů, pokud:

- a) splatnost či výše úroků *závisí na zisku, avšak tato závislost je inverzní*¹⁹⁴, nebo
- b) splatnost či výše úroků je *odvozena od jiného finančního ukazatele*¹⁹⁵.

Zmíněný test je aplikován na veškeré úvěrové finanční nástroje, jak od spojených osob, tak i od osob nespojených¹⁹⁶. Je-li úvěrový finanční nástroj poskytnut *spojenou osobou*, započítává se jeho jistina do průměrného stavu úvěrových finančních nástrojů od spojených osob v rámci aplikace *testu nízké kapitalizace* i přes to, že jsou finanční

---

¹⁸⁹ Tento asymetrický pohled na daňovou uznatelnost placených úroků a vyplácených podílů na zisku není doménou pouze České republiky, nýbrž jde o přístup, který je aplikován většinou zemí. Blíže viz OECD. *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments Action 4*. Online. 2016. Dostupné z: www.oecd.org.

¹⁹⁰ OECD. *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments Action 4* Online. 2016. Dostupné z: www.oecd.org. [citováno 2023-11-27].

¹⁹¹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 25 odst. 1 písm. zl).

¹⁹² BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů*. Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-26].

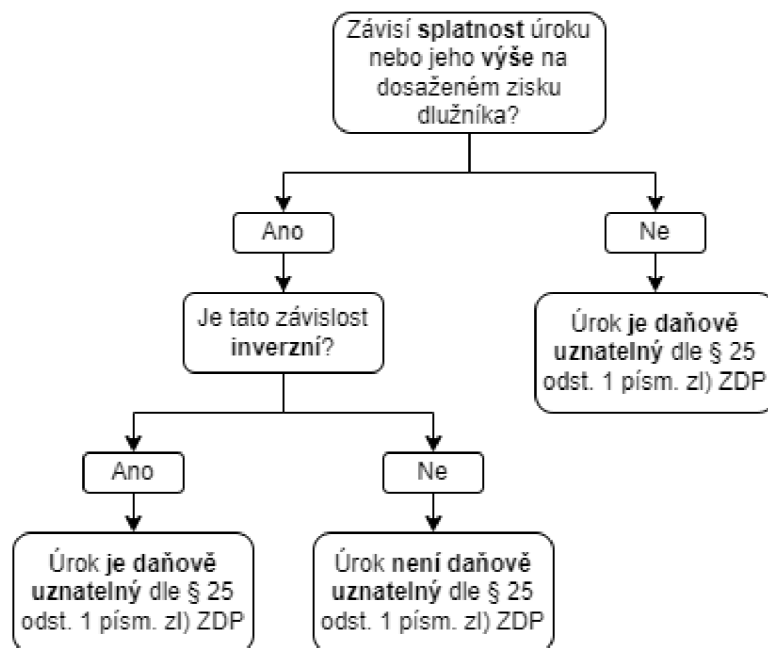
¹⁹³ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹⁹⁴ Závislost výše úroku a zisku je inverzní, pokud platí, že čím vyšší zisk je, tím jsou spláceny nižší úroky.

¹⁹⁵ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

¹⁹⁶ BRYCHTA, Ivan. *§ 25 ZDP*. Online. 2021. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-24].

náklady z něj daňově neúčinné z důvodu předmětného testu. Takováto situace přináší poplatníkovi násobně nežádoucí efekt¹⁹⁷.

Obr. č. 9: Vliv způsobu sjednání úroku na jeho daňovou uznatelnost¹⁹⁸.

Výše uvedený Obr. č. 9 graficky znázorňuje proměnné, které je nutné posoudit v rámci provedení testu úroků vázaných na zisk dlužníka, a tak ověřit, zda se jedná z titulu tohoto testu o daňově neuznatelné náklady.

2.9 Test souvislosti s držbou podílu mateřské společnosti v dceřiné společnosti

Směrnice Rady 2011/96/EU o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států v bodě třetím čtvrtého článku ponechává členským státům možnost stanovit, že náklady mateřské společnosti související s držbou podílu v dceřiné společnosti nelze uplatnit jako daňově uznatelný náklad. Česká republika toto pravidlo přijala a zakotvila do ustanovení § 25 odst. 1 písm. zk) zákona o daních z příjmů, z něhož vyplývá, že daňově neuznatelným výdajem jsou: „**výdaje (náklady) mateřské společnosti související s držbou podílu v dceřiné společnosti. Úroky z úvěrového**

¹⁹⁷ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

¹⁹⁸ Vlastní zpracování s využitím § 25 odst. 1 písm. zl) ZDP a pokynu GŘ D-59.

*finančního nástroje přijatého v období šesti měsíců před nabytím tohoto podílu se považují za výdaj (náklad) přímo související s držbou podílu v dceřiné společnosti po dobu trvání této držby (...).*¹⁹⁹ (Text zvýrazněn autorem).

Náklady mateřské společnosti související s držbou podílu na dceřiné společnosti²⁰⁰ jsou zmíněným ustanovením rozděleny na:

- a) náklady *přímo související* s držbou podílu, a
- b) *režijní náklady* související s držbou podílu.²⁰¹

Úroky z úvěrových finančních nástrojů, které byly mateřskou společností použity na pořízení podílu v dceřiné společnosti, spadají do kategorie *nákladů přímo souvisejících s držbou podílu*. Za úroky, které přímo souvisejí s držbou podílu mateřské společnosti na dceřiné společnosti, se na základě *vyvratitelné právní domněnky* považují také takové úroky, které plynou z úvěrových finančních nástrojů *přijatých v období šesti měsíců před nabytím tohoto podílu*.²⁰² Prokáže-li mateřská společnost využití těchto prostředků na jiné účely, úroky z úvěrových finančních nástrojů se z titulu tohoto testu nestanou daňově neuznatelným výdajem.²⁰³

Test souvislosti s držbou podílu mateřské společnosti v dceřiné společnosti činí úroky mateřské společnosti z úvěrových finančních nástrojů použitých na financování těchto podílů daňově neuznatelnými po celou dobu držby tohoto podílu²⁰⁴. Jakmile dojde k přerušení vztahu mateřské a dceřiné společnosti, pak tento test není překážkou pro daňovou uznatelnost²⁰⁵. Výjimkou je situace, kdy je podíl prodán mateřskou společností spojené osobě. V takovém případě jsou úroky z úvěrových finančních nástrojů daňově

---

¹⁹⁹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 25 odst. 1 písm. zk).

²⁰⁰ Definice mateřské společnosti a dceřiné společnosti viz kapitola 1.6 (str. 22 a násl.) této práce.

²⁰¹ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

²⁰² Tamtéž.

²⁰³ Při prokazování nesouvislosti úvěrového finančního nástroje a pořízení podílu v dceřiné společnosti lze vycházet například z účelu stanoveného ve smlouvě, časové souslednosti nebo z rozpočtu financování obsaženého ve finančním plánu mateřské společnosti. Blíže viz například GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Metodický pokyn k problematice posouzení daňové uznatelnosti finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů (které zahrnují i úroky z vydaných dluhopisů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*. 2017.

²⁰⁴ Přitom není podstatné, zda jsou v souvislosti s držbou tohoto podílu dosahovány mateřskou společností příjmy, či nikoliv.

²⁰⁵ Příkladem situace, kdy dojde k prodeji podílu mateřskou společností v dceřiné společnosti.

neuznatelné také po dobu, po kterou je tento podíl držen spojenou osobou ve vztahu k původnímu společníkovi.²⁰⁶

Není-li v okamžiku pořízení podílu naplněn vztah mateřské a dceřiné společnosti, nelze ustanovení § 25 odst. 1 písm. zk) zákona o daních z příjmů aplikovat. Znění ustanovení § 19 odst. 4 zákona o daních z příjmů není relevantní pro § 25 odst. 1 písm. zk) zákona o daních z příjmů: „**Osvobození podle odstavce 1 písm. ze), zf) a zi) a podle odstavce 9 lze uplatnit při splnění podmínky 10% podílu na základním kapitálu, i před splněním podmínky 12 měsíců nepřetržitého trvání podle odstavce 3.**“²⁰⁷ (Text zvýrazněn autorem). Zmíněné ustanovení se uplatní až ve chvíli, kdy bude tento vztah vytvořen, respektive kdy uplyne 12 měsíců držby podílu většího než 10 % na základním kapitálu²⁰⁸. Není-li tak při pořízení podílu již splněn vztah mateřské a dceřiné společnosti, vyvratitelná právní domněnka se nepoužije.²⁰⁹

2.9.1 Vliv nedaňových nákladů dle § 25 odst. 1 písm. zk) na nabývací cenu

Jak vyplývá z ustanovení § 24 odst. 7 zákona o daních z příjmů: „**Nabývací cenu podílu na obchodní korporaci lze zvýšit o výdaje (náklady) přímo související s držbou podílu v obchodní korporaci, pokud poplatník prokáže, že podle § 25 odst. 1 písm. zk) nebyly uznány jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů**“²¹⁰ (Text zvýrazněn autorem). Nabývací cena představuje v případě prodeje podílu *daňově uznatelný náklad*, zmíněné ustanovení tak opravňuje poplatníka k uplatnění nákladů v základu daně, které byly dříve z daňově uznatelných nákladů vyloučeny dle ustanovení § 25 odst. 1 písm. zk) zákona o daních z příjmů. V případě prodeje podílu, který je osvobozen od daně, však není možné uplatnit související výdaje.²¹¹

---

²⁰⁶ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

²⁰⁷ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 19 odst. 4.

²⁰⁸ GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Metodický pokyn k problematice posouzení daňové uznatelnosti finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů (které zahrnují i úroky z vydaných dluhopisů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.* 2017.

²⁰⁹ Tamtéž.

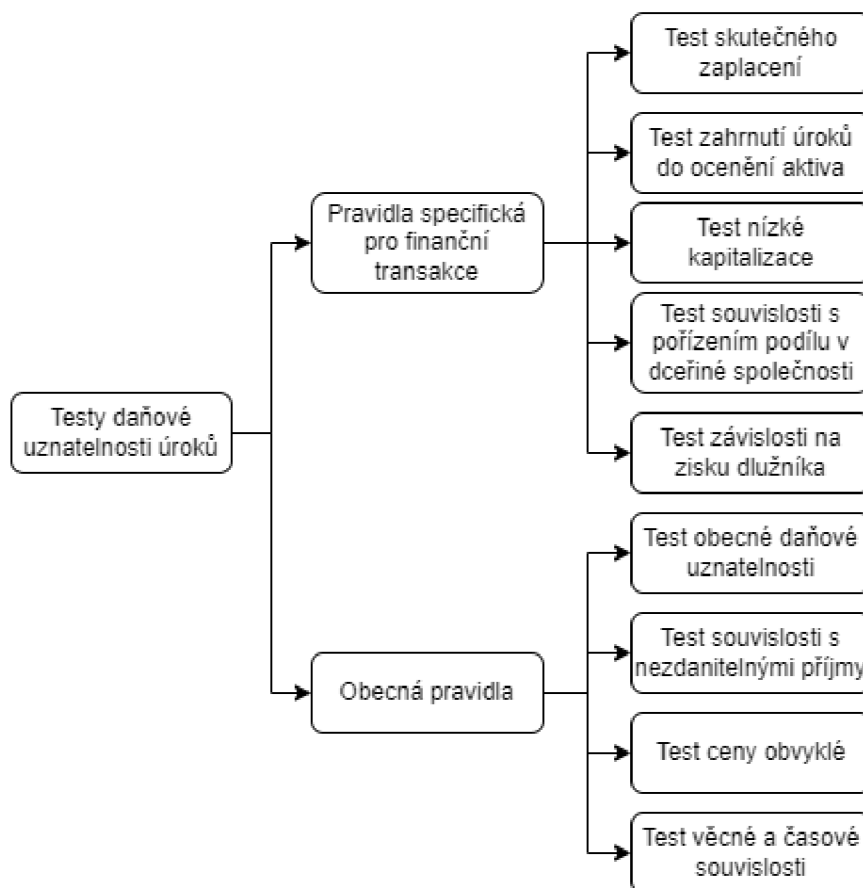
²¹⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.; § 24 odst. 7.

²¹¹ BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů.* Online. 2022. Dostupné z: www.du.cz. [paywall]. [citováno 2023-11-27].

2.10 Členění testů daňové uznatelnosti

V předchozích kapitolách byla identifikována pravidla, která omezují daňovou uznatelnost z úvěrů a zápůjček. Jednotlivé testy daňové uznatelnosti se od sebe liší zejména působností, předmětem testování a okruhem osob, na které tyto testy dopadají. Obsahem této podkapitoly je rozdělení testů do skupin dle jejich vlastností.

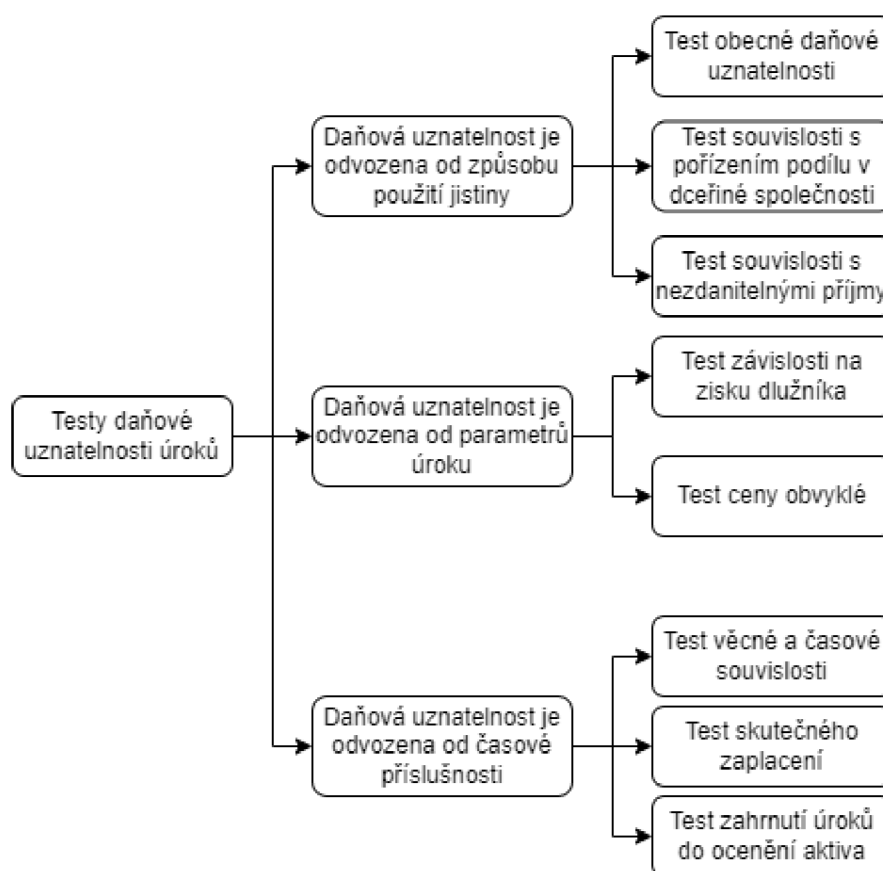
Testy daňové uznatelnosti lze, co se jejich působnosti týče, rozdělit do dvou základních skupin. První skupinu tvoří *podmínky, které vychází z obecných pravidel pro daňovou uznatelnost* nákladů, které předkládá zákon o daních z příjmů. Tato pravidla podmiňují daňovou uznatelnost nejen úroků z úvěrů a zápůjček, ale i veškerých jiných druhů nákladových položek poplatníka. Druhá skupina je tvořena *specifickými pravidly pro finanční transakce*, respektive pro daňovou uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček. Rozdělení pravidel dle jejich působnosti je znázorněno na Obr. č. 10.

Obr. č. 10: Členění testů dle jejich působnosti²¹².

²¹² Vlastní zpracování.

Další rozdílností, kterou lze mezi jednotlivými testy daňové uznatelnosti identifikovat, je jejich obsah. Obsahem testu obecné daňové uznatelnosti, testu souvislosti s nezdanitelnými příjmy a testu souvislosti s pořízením podílu v dceřiné společnosti je *posouzení způsobu, jakým byly peněžní prostředky získané úvěrem či zápůjčkou využity*. Naopak test ceny obvyklé a test závislosti na zisku dlužníka *hodnotí parametry sjednaného úroku*. Shodný způsob podmiňování daňové uznatelnosti lze identifikovat také mezi testem skutečného zaplacení, testem zahrnutí úroků do ocenění aktiva a testem věcné a časové souvislosti. Tyto testy se zaměřují na vazbu mezi nákladovými úroky a určitým zdaňovacím obdobím. Rozdělení testů dle jejich obsahu je znázorněno na Obr. č. 11.

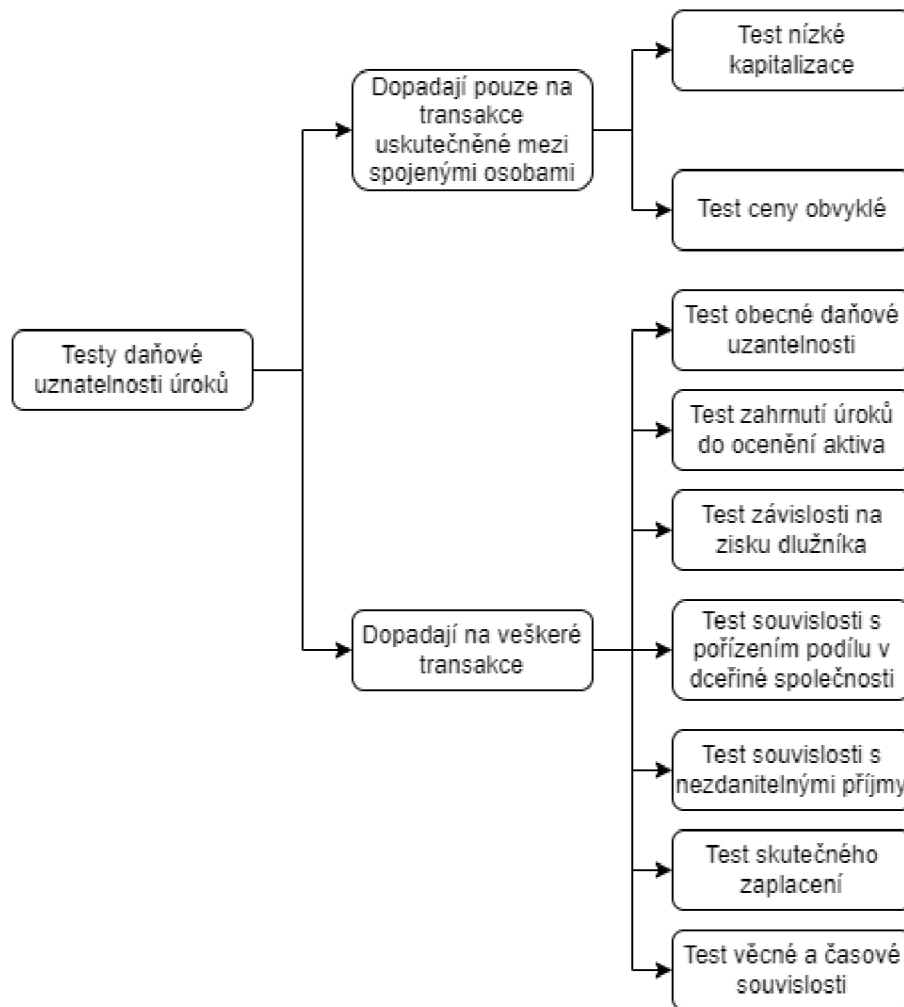

Obr. č. 11: Členění testů dle jejich obsahu²¹³.

Rozdílnost testů daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček lze shledat také v okruhu transakcí, na které tyto testy dopadají. Testy obvyklého úroku a test nízké kapitalizace jsou obecně aplikovány pouze v případě, pokud je úvěr či zápůjčka poskytnut mezi

²¹³ Vlastní zpracování.

spojenými osobami. Není-li naplněn vztah spojených osob, pak tato pravidla na danou transakci aplikována nejsou. Zbylé testy daňové uznatelnosti jsou aplikovány bez ohledu na vztah věřitele a dlužníka. Členění testů dle okruhu transakcí, na které dopadají, je znázorněno na Obr. č. 12.

Obr. č. 12: Členění testů dle okruhu transakcí, na které dopadají²¹⁴.

Obsahem této kapitoly diplomové práce bylo zkoumání vlastností jednotlivých testů daňové uznatelnosti a následné rozdělení testů do skupin dle jejich společných vlastností či parametrů. Toto zkoumání je východiskem pro návrh metodického postupu aplikace testů daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček, který je obsažen v následující části diplomové práce.

²¹⁴ Vlastní zpracování.

3 METODICKÁ ČÁST

Tato část práce obsahuje *návrh metodického postupu pro stanovení hodnoty daňově uznatelných úroků z úvěrů a zápůjček*, jehož vytvoření je hlavním cílem diplomové práce. Tvorba metodického návodu vychází z poznatků, které jsou obsaženy v předešlých kapitolách této práce. Navržený metodický postup je určen pro kapitálové obchodní společnosti, které jsou daňovými rezidenty České republiky, a které využívají k financování svých podnikatelských aktivit, vyjma vlastního kapitálu, výhradně úvěry a zápůjčky. Smyslem metodického postupu je:

- navrhnout doporučenou sekvenci použití jednotlivých testů daňové uznatelnosti,
- zajistit správné stanovení hodnoty daňově uznatelných úroků a tím napomoci ke správnému stanovení základu daně poplatníka, a
- poskytnout ucelený přehled o jednotlivých překážkách daňové uznatelnosti úroků.

Metodický postup navržený v této práci obsahuje *doporučenou sekvenci použití testů, které musejí být poplatníkem zohledněny při určování jeho daňové povinnosti*. Tab. č. 1 obsahuje, pro připomenutí, výčet všech podmínek, které musejí být poplatníkem zohledněny při rozhodování o daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček.

Tab. č. 1: Přehled pravidel pro daňovou uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček²¹⁵.

Název testu	Ustanovení
Test zahrnutí úroku do ocenění aktiva	§ 47 odst. 1 písm. b) PVZÚ
Test věcné a časové souvislosti	§ 23 odst. 1 ZDP, § 3 odst. 1 ZoÚ
Test ceny obvyklé	§ 23 odst. 7 ZDP
Test obecné daňové uznatelnosti	§ 24 odst. 1 ZDP
Test skutečného zaplacení	§ 24 odst. 2 písm. zi) ZDP
Test souvislosti s nezdanitelnými příjmy	§ 25 odst. 1 písm. i) ZDP
Test nízké kapitalizace	§ 25 odst. 1 písm. w), § 25 odst. 3 ZDP
Test souvislosti s pořízením podílu v dceřiné společnosti	§ 25 odst. 1 písm. zk) ZDP
Test úroků vázaných na zisk poplatníka	§ 25 odst. 1 písm. zl) ZDP

²¹⁵ Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Obsah jednotlivých testů daňové uznatelnosti je v rámci navrženého metodického postupu *transformován do pěti kroků*, které na sebe chronologicky navazují. Obsah navržených kroků je stručně uveden v následujících odstavcích a Tab. č. 2, která rovněž informuje o příslušných ustanoveních, jejichž obsah je v rámci každého kroku metodického návodu zohledňován.

Prvním krokem je výběr úvěrů a zápůjček, které podléhají testu nízké kapitalizace, následný výpočet průměrných stavů vlastního kapitálu a jistin úvěrů a zápůjček přijatých od spojených osob, a nakonec výpočet koeficientu, který u vybraných úvěrů a zápůjček ovlivní daňovou uznatelnost úroků z nich plynoucích.

Druhým krokem je ověření dodržení zásady věcné a časové souvislosti. Poplatník v rámci tohoto kroku ověří správnost účtování a posoudí, zda jím zúčtované úroky z úvěrů a zápůjček na vrub účtu účtové skupiny 56 – *finanční náklady* souvisí s daným zdaňovacím obdobím.

Třetím krokem je hodnocení způsobu, jakým byly peněžní prostředky získané úvěrem nebo zápůjčkou použity. Poplatník identifikuje příjmy, které získal anebo bude schopen získat v důsledku použití peněžních prostředků a následně ověří, zda daňový režim těchto příjmů umožňuje daňovou uznatelnost úroků z jistin, které byly vynaloženy na jejich dosažení.

Čtvrtým krokem je posouzení parametrů sjednaného úroku. Poplatník ověří způsob sjednání úroku a případně porovná jeho výši s úrokem obvyklým.

Pátým krokem je ověření, zda zúčtované úroky byly skutečně zaplacené, a zda tato skutečnost ovlivní daňovou uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček v daném zdaňovacím období.

První krok, tedy test nízké kapitalizace, provede poplatník pouze jednou. Zbývající kroky provádí poplatník pro každý úvěrový finanční nástroj individuálně. Používá-li poplatník ke své činnosti více než jeden úvěr či jednu zápůjčku, pak je nutné kritéria obsažená v krocích dva až pět aplikovat na každý úvěrový finanční nástroj samostatně.

Tab. č. 2: Sekvence kroků a testů daňové uznatelnosti²¹⁶.

Krok	Obsah kroku	Dotčená ustanovení
1	Výpočet testu nízké kapitalizace	§ 25 odst. 1 písm. w), § 25 odst. 3 ZDP
2	Posouzení, zda je dodržena zásada věcné a časové souvislosti a zda bylo o úrocích správně účtováno	§ 23 odst. 1 ZDP § 47 odst. 1 písm. b) PVZÚ
3	Posouzení, zda způsob použití peněžních prostředků získaných úvěrem či zápůjčkou vyhovuje podmínkám daňové uznatelnosti	§ 24 odst. 1 ZDP § 25 odst. 1 písm. i) ZDP § 25 odst. 1 písm. zk) ZDP
4	Posouzení, zda parametry úroku vyhovují podmínkám jeho daňové uznatelnosti	§ 25 odst. 1 písm. zl) ZDP § 23 odst. 7 ZDP
5	Zjištění, zda úrok byl skutečně zaplacen , a zda tato skutečnost má vliv na jeho daňovou uznatelnost	§ 24 odst. 2 písm. zi) ZDP

Každý krok navrženého metodického postupu je v následujících podkapitolách detailně popsán. Podkapitoly obsahují stromové diagramy s popisem, které znázorňují doporučený postup poplatníka v rámci daného kroku. Vybrané podkapitoly obsahují rovněž doporučení a vhodná opatření, jejichž přijetím může poplatník prokazovat splnění podmínek daňové uznatelnosti testovaných úroků z úvěrů a zápůjček.

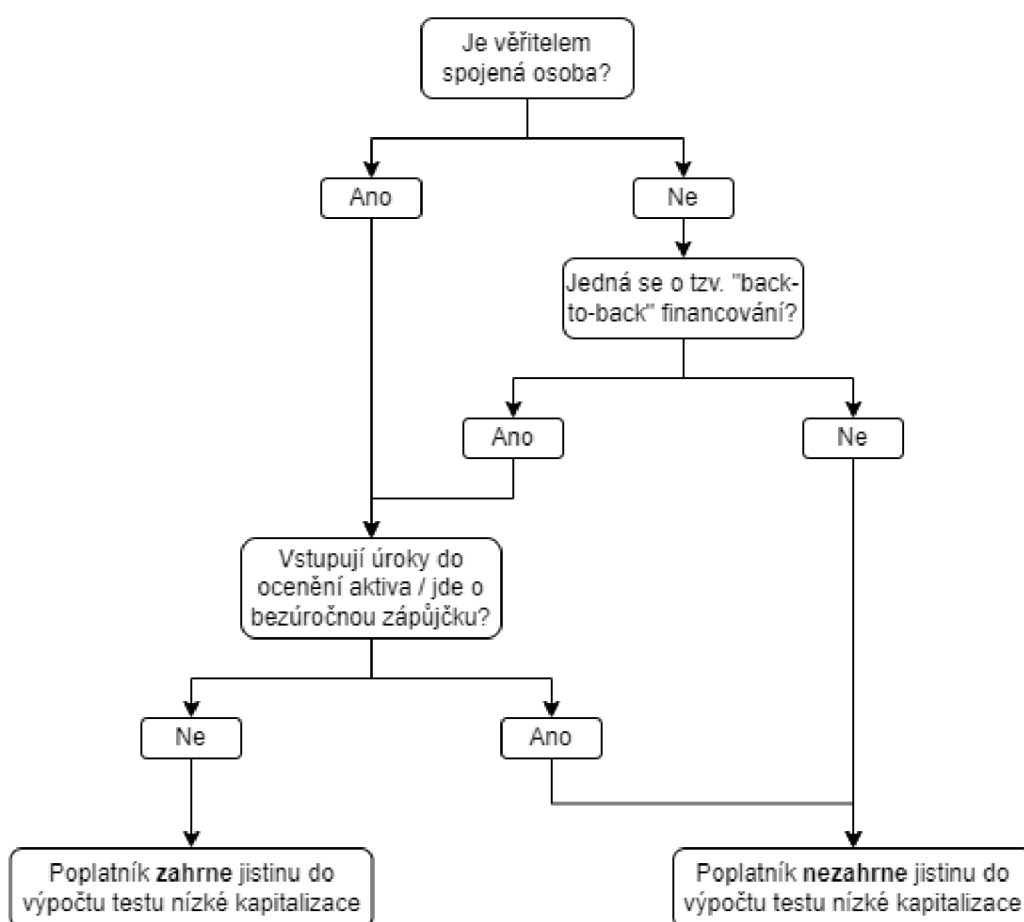
Výsledkem provedení výše popsaných kroků je určení hodnoty daňově uznatelných nákladů, které plynou z jednotlivých úvěrů a zápůjček, které poplatník přijal. Zjištěnou hodnotu těchto nákladů poplatník vypořádá v rámci procesu sestavení daňového přiznání za příslušné zdaňovací období.

²¹⁶ Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

3.1 První krok: test nízké kapitalizace

Obsahem prvního kroku navrženého metodického postupu je provedení testu nízké kapitalizace²¹⁷. V rámci tohoto kroku poplatník stanoví maximální poměr, v jakém mohou být daňově uznány úroky, které plynou z úvěrů a zápůjček přijatých od spojených osob. Výsledkem tohoto kroku je koeficient, který tuto skutečnost vyjadřuje. Tento koeficient bude následně použit pro krácení, jinak daňově uznatelných, úroků.

Aby mohl poplatník provést test nízké kapitalizace, je nutné nejdříve vybrat úvěry a zápůjčky, které tomuto testu podléhají. Při výběru těchto úvěrových finančních nástrojů postupuje poplatník dle schématu, které je znázorněno na Obr. č. 13.

Obr. č. 13: Rozhodnutí o zahrnutí jistiny do testu nízké kapitalizace²¹⁸.

²¹⁷ Důvodem pro zařazení testu nízké kapitalizace do prvního kroku navrženého metodického postupu je jeho schopnost učinit plně daňově neuznatelné úroky, které plynou z několika různých úvěrů a zápůjček. Vyjde-li test nízké kapitalizace pro poplatníka negativně, pak již na vybrané úvěry a zápůjčky další testy neaplikuje, čímž dojde k úspoře času a prostředků.

²¹⁸ Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Rozhodnutí o zahrnutí každého úvěru či zápůjčky do výpočtu testu nízké kapitalizace provede poplatník na základě zodpovězení dvou, respektive tří otázek. Prvním klíčovým kritériem pro zahrnutí příslušné jistiny do úhrnu jistin podléhajícím testu nízké kapitalizace je *skutečnost, zda byl daný úvěr či zápůjčka poskytnuta osobou spojenou*²¹⁹. Výchozím bodem je tedy posouzení vztahu dlužníka a věřitele. Odpoví-li poplatník na tuto otázku záporně, pak dále ověřuje, zda se jedná o tzv. „*back-to-back*“ *financování*²²⁰. Pokud i na tuto otázku poplatník odpoví záporně, pak jistinu daného úvěru či zápůjčky do výpočtu testu nízké kapitalizace nezahrne. Úroky plynoucí z takovéto jistiny nebudou dále ovlivněny výsledkem testu nízké kapitalizace²²¹.

Pokud je předmětný úvěrový finanční nástroj poskytnut spojenou osobou, anebo jde o „*back-to-back*“ financování, pak je nutné zjišťovat, zda jsou úroky plynoucí z tohoto úvěrového finančního nástroje zahrnovány do ocenění aktiva²²² v souladu s § 47 odst. 1 prováděcí vyhlášky. Jsou-li úroky kapitalizovány, pak příslušná jistina nevstoupí do testu nízké kapitalizace. V opačném případě je nutné při výpočtu daňově neuznatelných nákladů z titulu testu nízké kapitalizace s danou jistinou pracovat. Stejně jako v případě jistin úvěrů a zápůjček, z nichž jsou úroky kapitalizovány, tak i v případě bezúročných zápůjček²²³ nedochází k zahrnutí jejich jistin do testu nízké kapitalizace.

Jakmile poplatník rozhodne u všech²²⁴ svých přijatých úvěrů a zápůjček o zahrnutí či nezahrnutí do výpočtu testu nízké kapitalizace, následuje výpočet průměrného stavu vlastního kapitálu, průměrného stavu jistin úvěrových finančních nástrojů od spojených osob, a případný výpočet koeficientu²²⁵. Obr. č. 14 znázorňuje doporučenou sekvenci

---

²¹⁹ Pro účely zahrnutí jistiny do výpočtu testu nízké kapitalizace je rozhodující, zda jsou dlužník a věřitel spojenými osobami v příslušném zdaňovacím období, za které se test nízké kapitalizace počítá. Naopak v případě testu ceny obvyklé je pro aplikaci rozhodující stav mezi věřitelem a dlužníkem, jaký platil v době uzavření smluvního vztahu. Popsané skutečnosti musejí být poplatníkem v rámci aplikace testů zohledněny.

²²⁰ K definici viz kapitola 2.5 (str. 34 a násl.) této práce.

²²¹ Tato skutečnost nezbavuje poplatníka povinnosti prokázat splnění ostatních podmínek, které vyžadují zbylé testy daňové uznatelnosti úroků.

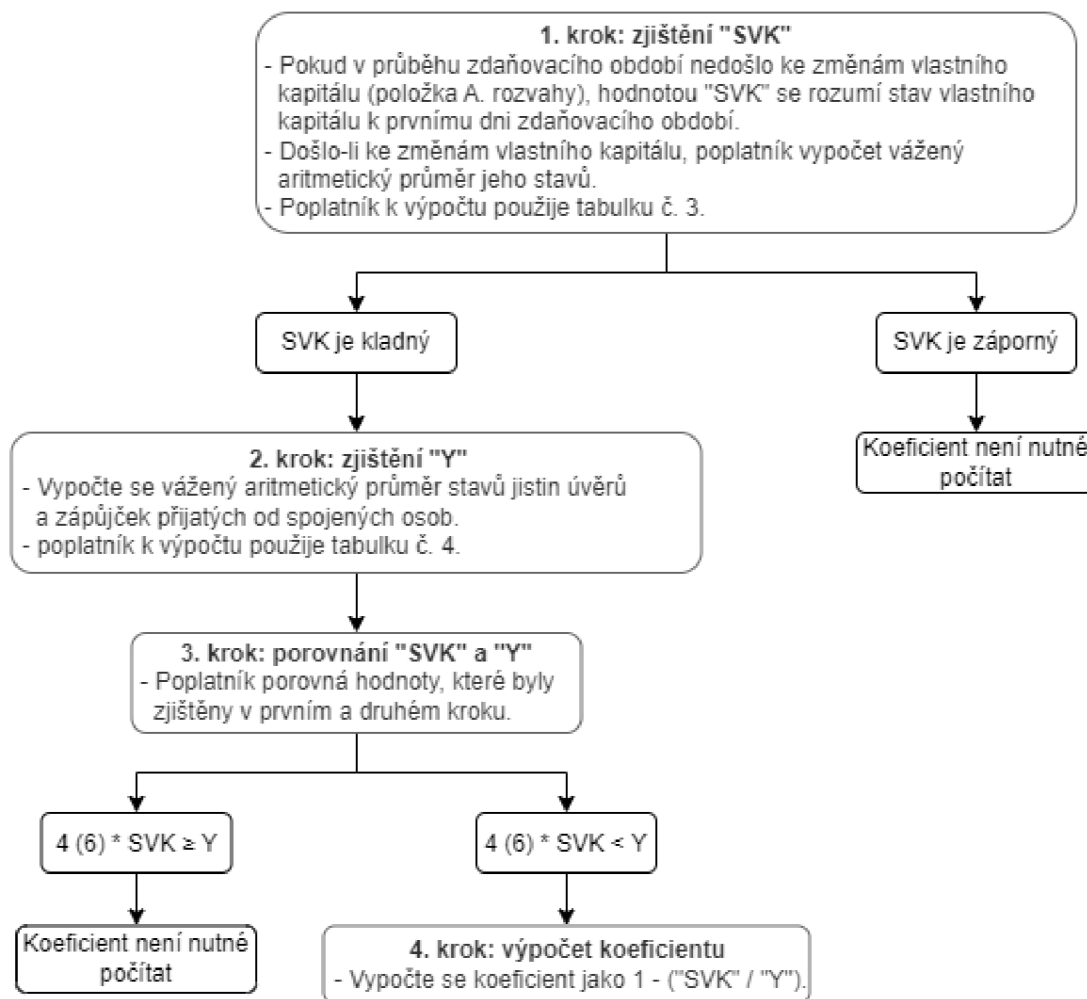
²²² K možnosti a pravidlům zahrnutí úroků do ocenění aktiva viz kapitola 2.2 (str. 28 a násl.) této práce.

²²³ K bezúročným zápůjčkám viz kapitola 1.2.1 (str. 17 a násl.) této práce.

²²⁴ Autor zdůrazňuje, že toto rozhodnutí musí být před provedením výpočtu nízké kapitalizace učiněno u veškerých úvěrových finančních nástrojů bez výjimky. V opačném případě by výsledek testu nízké kapitalizace mohl vést k nepřesným výsledkům.

²²⁵ Nemá-li poplatník žádný úvěrový finanční nástroj, který by podléhal testu nízké kapitalizace, pak výpočet tohoto testu dále neprovádí a test je pro něj bezpředmětným.

kroků v rámci testu nízké kapitalizace, které by se měl poplatník v rámci navrženého metodického postupu držet.

Obř. ř. 14: Provedení testu nízké kapitalizace²²⁶.

Nejprve je vhodné stanovit hodnotu „SVK“. Tato hodnota se stanoví v závislosti na tom, zda došlo v průběhu zdaňovacího období ke změnám hodnoty vlastního kapitálu (položka A. rozvahy). Pokud v průběhu zdaňovacího období nenastala změna ve výši vlastního kapitálu²²⁷, pak poplatník pro účely výpočtu testu nízké kapitalizace dosadí za hodnotu „SVK“ počáteční stav vlastního kapitálu v příslušném zdaňovacím období (stav položky A. rozvahy k prvnímu dni zdaňovacího období). V opačném případě je nutné vypočítat vážený aritmetický průměr stavů vlastního kapitálu. Poplatník musí při výpočtu zohlednit veškeré změny, vyjma změny v důsledku vykázání výsledku hospodaření za příslušné

²²⁶ Vlastní zpracování s využitím zákona ř. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

²²⁷ Vyjma změny vyvolané vykázáním výsledku hospodaření za příslušné účetní období.

účetní období. K tomuto výpočtu použije poplatník v rámci navrženého metodického postupu Tab. č. 3 a bude postupovat dle jejího komentáře uvedeného níže.

Tab. č. 3: Výpočet průměrného stavu vlastního kapitálu²²⁸.

Počet dní trvání	Stav vlastního kapitálu	Přepočtený stav vlastního kapitálu
X1	Y1	= (X1 * Y1) / počet dní roku
X2	Y2	= (X2 * Y2) / počet dní roku
Celkem	-	Z

Do sloupce „počet dní trvání“ poplatník zaznamená číselný údaj o počtu dní, ve kterých byl platný příslušný zůstatek vlastního kapitálu (položka A. rozvahy). Dochází-li ke zvyšování či snižování vlastního kapitálu, je dnem změny den následující po dni, ve kterém ke zvýšení či snížení došlo. Sloupec „stav vlastního kapitálu“ zachycuje zůstatek vlastního kapitálu, který platil po dobu, která je uvedena na shodném řádku ve sloupci „počet dní trvání“. Sloupec „přepočtený stav“ je sloupcem výpočtovým. Je zde obsažen podíl násobku hodnot ze sloupce „počet dní trvání“ a „stav vlastního kapitálu“ k celkovému počtu dní trvání zdaňovacího období²²⁹. Výsledná hodnota váženého aritmetického průměru, kde vahou je počet dní, představuje součet hodnot uváděných ve sloupci „přepočtený stav“. Tato hodnota se dosadí za „SVK“ při výpočtu koeficientu daňové uznatelnosti z titulu testu nízké kapitalizace.

Pokud je určená hodnota „SVK“ záporná, pak poplatník v dalších výpočtech tohoto kroku nepokračuje a veškeré úroky plynoucí z úvěrů a zápůjček, které podléhají testu nízké kapitalizace, jsou plně daňově neuznatelným nákladem²³⁰. V ostatních případech poplatník pokračuje ve výpočtu hodnoty „Y“.

Způsob, jakým poplatník určí hodnotu „Y“, je obdobný způsobu určení hodnoty „SVK“. Nedošlo-li v průběhu zdaňovacího období ke změně zůstatku přijatých jistin, které jsou zahrnovány do výpočtu testu nízké kapitalizace, pak je hodnota „Y“ rovna počátečnímu

²²⁸ Vlastní zpracování s využitím pokynu GŘ D-59.

²²⁹ V případě kalendářního roku je celkovým počtem dní zdaňovacího období 365, respektive 366 v případě přestupného roku.

²³⁰ Právě tato skutečnost je důvodem, proč autor doporučuje provést výpočet hodnoty „SVK“ jako první. V případě záporné hodnoty je možné již v tomto okamžiku určit jasný dopad výsledku testu nízké kapitalizace na úroky z úvěrů a zápůjček jemu podléhajících. V případě záporného „SVK“ není nutné, aby poplatník dále ve výpočtu testu nízké kapitalizace pokračoval.

stavu těchto jistin²³¹. V opačném případě provede poplatník výpočet průměrného aritmetického váženého stavu těchto jistin. Autor připomíná, že pro výpočet poplatník použije výhradně jistiny z úvěrů a zápůjček, které plynou z úvěrových finančních nástrojů, které testu nízké kapitalizace podléhají, viz Obr. č. 13. Tyto jistiny budou v účetnictví poplatníka evidovány nejčastěji na účtech 361 – závazky – ovládaná nebo ovládající osoba, 362 – závazky – podstatný vliv, 365 – ostatní závazky ke společníkům, 471 – dlouhodobé závazky – ovládaná nebo ovládající osoba, 472 – dlouhodobé závazky – podstatný vliv, 479 – jiné dlouhodobé závazky. Závazky ze zápůjček přijatých od spojených osob však mohou být evidovány i na jiných účtech společně s jistinami přijatými od osob nespojených. Je vhodné, aby poplatník pro účely výpočtu testu nízké kapitalizace zavedl analytickou evidenci těchto účtů a rozlišil, které jistiny mají být spláceny spojeným osobám. Pro výpočet bude poplatníkem použita Tab. č. 4 a její komentář.

Tab. č. 4: Výpočet průměrného stavu jistin přijatých od spojených osob²³².

Počet dní trvání	Stav jistin od spojených osob	Přepočtený stav jistin od spojených osob
X1	Y1	= (X1 * Y1) / počet dní roku
X2	Y2	= (X2 * Y2) / počet dní roku
Celkem	-	Z

Postup výpočtu váženého aritmetického průměrného stavu jistin je obdobný, jako v případě výpočtu aritmetického průměrného stavu vlastního kapitálu. Sloupec „**počet dní trvání**“ obsahuje počet dní, ve kterých je evidován příslušný zůstatek jistin ze sloupce „**stav jistin od spojených osob**“. Hodnota přepočteného stavu sloupce „**přepočtený stav**“ se vypočítá obdobným způsobem, jako v případě Tab. č. 3. Kumulovaná hodnota přepočtených stavů se vydělí celkovým počtem dní zdaňovacího období a je získána hodnota „Y“.

Jakmile poplatník vypočte příslušné hodnoty průměrného stavu vlastního kapitálu a průměrného stavu jistin úvěrů a zápůjček od spojených osob, přistoupí k porovnání

²³¹ V praxi velmi nepravděpodobné, jelikož v průběhu roku běžně dochází k placení splátek a snižování jistin, se kterou může dlužník disponovat.

²³² Vlastní zpracování s využitím pokynu GFŘ D-59.

násobku „SVK“ a hodnoty „Y“. Pokud je násobek „SVK“ vyšší nebo roven hodnotě „Y“, pak jsou veškeré úroky plynoucí z příslušných jistin z titulu testu nízké kapitalizace plně daňově uznatelné a koeficient není nutné počítat. V opačném případě přistoupí poplatník k výpočtu koeficientu. Pro výpočet koeficientu je v rámci navrženého metodického postupu použita Tab. č. 5. Tuto tabulku, stejně jako tabulky obsahující výpočty vážených aritmetických průměrů, poplatník uchová pro účely případné daňové kontroly a prokázání splnění testu nízké kapitalizace v příslušném rozsahu.

Tab. č. 5: Výpočet koeficientu²³³.

Řádek	Položka	Částka
1	Vlastní kapitál	= SVK * 4 (6)
2	Jistiny úvěrů a zápůjček od spojených osob	= Y
3	Koeficient	= (MAX ((1 – (ř. 1 / ř. 2));0))

Výsledkem prvního kroku metodického postupu je *koeficient, který dále ovlivní daňovou uznatelnost úroků*, které plynou z úvěrů a zápůjček podléhajícím testu nízké kapitalizace. Úroky z ostatních úvěrových finančních nástrojů nebudou výsledkem testu nízké kapitalizace ovlivněny. V rámci prvního kroku poplatník neurčuje absolutní hodnotu daňově neuznatelných úroků z titulu testu nízké kapitalizace. Absolutní hodnota bude určena až po provedení následujících kroků, jelikož pro její určení je nutné znát výsledek ostatních testů daňové uznatelnosti.

Jakmile poplatník stanoví vliv výsledku testu nízké kapitalizace na daňovou uznatelnost úroků, přistoupí k provedení kroků dva až pět navrženého metodického postupu. Podmínky obsažené v následujících krocích budou aplikovány na každý úvěr a zápůjčku samostatně. Přijala-li obchodní společnost více úvěrů a zápůjček, je nutné kroky dva až pět opakovat pro každý úvěrový finanční nástroj individuálně²³⁴.

²³³ Vlastní zpracování s využitím pokynu GFŘ D-59.

²³⁴ Naopak test nízké kapitalizace provede poplatník pouze jednou. Výsledek testu nízké kapitalizace se však může vztahovat k více úvěrům a zápůjčkám.

3.2 Druhý krok: test věcné a časové souvislosti a kontrola správnosti účtování

V rámci druhého kroku navrženého metodického postupu poplatník ověří, zda jsou jím zúčtované úroky na vrub příslušného účtu účtové skupiny 56x – *finanční náklady*²³⁵ zaúčtovány v souladu se zákonem a jeho vnitropodnikovou směrnicí. Zákon o daních z příjmů, stejně jako zákon o účetnictví, vyžaduje dodržení zásady věcné a časové souvislosti. Je-li účetnictví vedeno řádně a v souladu se zásadami předkládanými zákonem o účetnictví, obecně bude požadavek zákona o daních z příjmů na věcnou a časovou souvislost splněn. Výjimkou z výše uvedeného je situace, kdy účetní jednotka zaúčtovala v rámci opravy chyb do daného účetního období i úroky, které sice s daným účetním obdobím nesouvisí, avšak svou hodnotou nepředstavují zásadní částky²³⁶. V takovém případě tyto úroky nelze uznat jako daňové náklady ve zdaňovacím období, ve kterém jsou zachyceny v účetnictví poplatníka, nýbrž v období, se kterým skutečně věcně a časově souvisejí²³⁷.

Obsahem tohoto kroku je také posouzení, zda poplatník v průběhu zdaňovacího období účtoval v souladu s jeho zvolenými účetními metodami. Poplatník ověří, zda příslušný nákladový účet účtové skupiny 56 – *finanční náklady* neobsahuje také hodnotu úroků, která měla být zahrnuta do ocenění pořizovaných aktiv²³⁸. Informaci o zvoleném způsobu účtování o úrocích souvisejících s pořízením aktiva zjistí poplatník ze své vnitropodnikové směrnice, která upravuje účetní metody a postupy. Pokud ve zmíněné směrnici není problematika úroků a ocenění aktiva řešena, pak se má za to, že poplatník tyto úroky do ocenění aktiva nezahrnuje a jsou správně účtovány na vrub příslušného nákladového účtu. V opačném případě musejí být tyto úroky součástí ocenění aktiva a mají být v rámci procesu pořizování příslušného aktiva účtovány na vrub účtu účtové skupiny 04 – *nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek*. Kapitalizované

²³⁵ Úroky z úvěrů a zápůjček lze účtovat například na vrub účtu 562 – úroky.

²³⁶ Jedná se o situace, kdy jsou opravy chyb minulých období účtovány oproti účetním nákladům běžného účetního období. Takováto oprava chyb ovlivňuje výsledek hospodaření v tom účetním období, ve kterém k opravě chyby dochází. Jedná-li se o významnou chybu, pak je účtováno na účet jiného výsledku hospodaření a výsledek hospodaření daného účetního období není opravou významné chyby ovlivněn.

²³⁷ Vyloučení těchto nákladů z daňově uznatelných nákladů v příslušném zdaňovacím období neznámá, že je nebude možné uplatnit jako daňově účinné v jiném zdaňovacím období, se kterým věcně a časově souvisejí.

²³⁸ K podmínkám zahrnutí úroků do ocenění aktiva viz kapitola 2.2 (str. 28 a násl.) této práce.

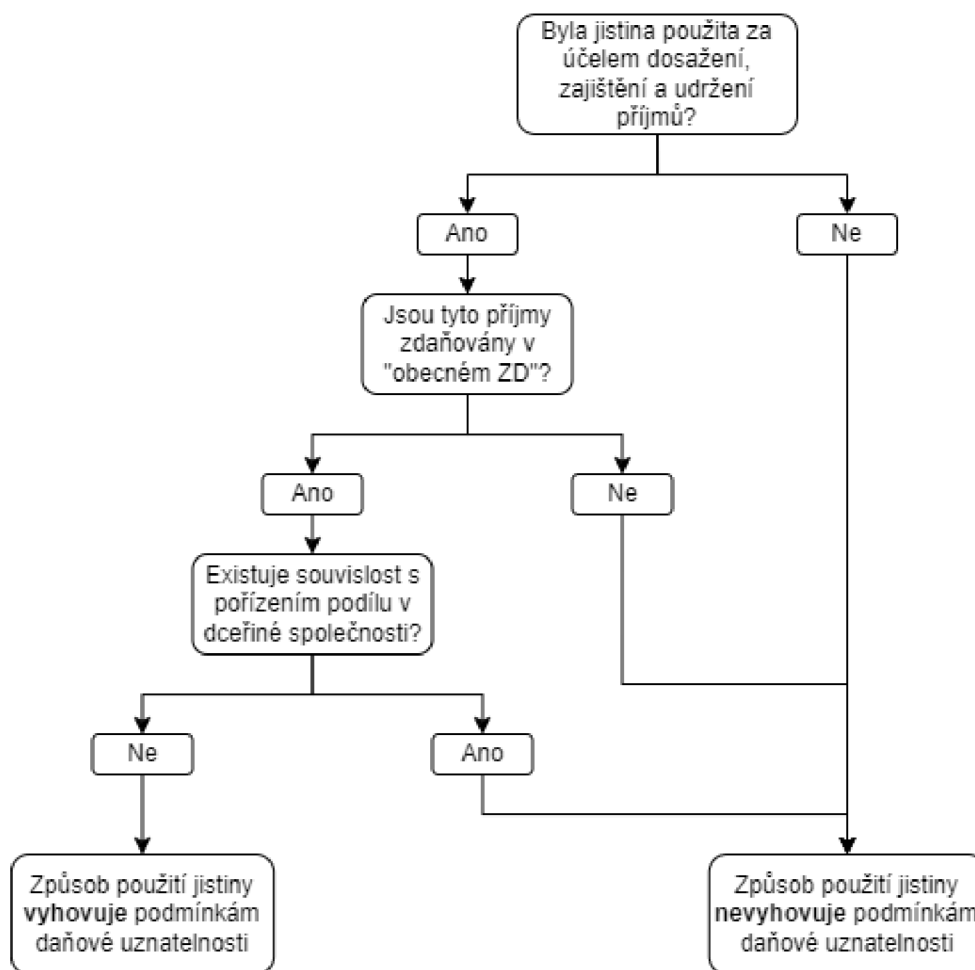
úroky nebudou uznány v příslušném zdaňovacím období jako finanční náklady, jelikož budou promítnuty do základu daně poplatníka až prostřednictvím odpisů.

Hodnota zaúčtovaných nákladových úroků, která věcně a časově nesouvisí s příslušným zdaňovacím obdobím, nemůže být v daném zdaňovacím období považována za daňově uznatelnou. Pokud poplatník zjistí, že zúčtované úroky nesouvisejí s daným zdaňovacím obdobím, nelze jejich hodnotu v tomto zdaňovacím období uznat jako daňový náklad. V takovém případě poplatník úroky již dalším testům nepodrobuje. V opačném případě poplatník přistoupí k třetímu kroku metodického postupu.

3.3 Třetí krok: posouzení způsobu použití peněžních prostředků

Daňový režim nákladových úroků plynoucích z každého přijatého úvěru nebo zápůjčky je *ovlivněn způsobem, jakým byly peněžní prostředky získané tímto úvěrovým finančním nástrojem použity*. Tento krok metodického postupu v sobě integruje *testy daňové uznatelnosti, které odvozují daňovou uznatelnost úroků od způsobu, jakým poplatník využije jistinu* daného úvěru nebo zápůjčky.

Každý jednotlivý úvěr či zápůjčku je nutné přezkoumat samostatně. Pokud dlužník použije jistinu k financování činností rozdílného charakteru, pak je nutné posuzovat každou oblast zvlášť. Jsou-li úvěrem či zápůjčkou získané peněžní prostředky použity jak způsobem, který vyhovuje požadavkům zákona o daních z příjmů na daňovou uznatelnost, tak i způsobem daňové uznatelnosti nevyhovujícím, pak jsou úroky plynoucí z tohoto úvěru či zápůjčky daňově uznatelné pouze částečně, a to v rozsahu odpovídajícím jistině, která byla použita v souladu s pravidly daňové uznatelnosti zákona o daních z příjmů. Chronologicky seřazené oblasti a kritéria, které musejí být poplatníkem posouzeny, jsou znázorněny na Obr. č. 15.

Obr. č. 15: Vyhodnocení způsobu použití peněžních prostředků²³⁹.

Prvním nutným předpokladem je *identifikace příjmů*, které poplatník získává nebo bude schopen získat v důsledku použití peněžních prostředků získaných daným úvěrovým finančním nástrojem.

Identifikuje-li poplatník příjmy, které mu vznikají anebo vzniknou v důsledku vynaložení peněžních prostředků, přistoupí k *posouzení daňového režimu těchto příjmů*. Pro dosažení daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček je nutné, aby související příjmy podléhaly zdanění v základu daně poplatníka. Pokud se jedná o příjmy, které nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny²⁴⁰ nebo nejsou do základu daně zahrnovány²⁴¹, pak není možné uznat úroky plynoucí z úvěrů a zápůjček, které byly použity na jejich dosažení.

²³⁹ Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

²⁴⁰ Osvobozené příjmy viz § 19 a § 19b zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

²⁴¹ Příjmy nezahrnované do základu daně viz § 23 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Posledním kritériem určujícím daňovou uznatelnost v návaznosti na způsob použití úvěrem či zápůjčkou získaných peněžních prostředků je *posouzení, zda daný úvěrový finanční nástroj nebyl použit k pořízení podílu v dceřiné společnosti*. V kontextu tohoto omezení je nutné rovněž ověřit, zda před případným pořízením podílu v dceřiné společnosti nebyl přijat úvěr nebo zápůjčka, jelikož v takovém případě zákon na základě právní fikce považuje tento úvěrový finanční nástroj za související s pořízením podílu. V takovém případě je za účelem dosažení daňové uznatelnosti nutné, aby poplatník prokázal opak. Vhodné je v tomto ohledu argumentovat například časovou souvislostí mezi přijetím úvěru či zápůjčky a zvýšením jiného druhu aktiva v rozvaze dlužníka nežli dlouhodobého finančního majetku.

Přiřazování příjmů ke konkrétním úvěrovým finančním nástrojům nebude v praxi problémem v případě účelových úvěrů, jelikož mohou být poplatníkem použity na předem sjednaný účel. V případě ostatních úvěrů a zápůjček je vhodné při dokazování souvislosti mezi nimi a příjmy poplatníka vycházet například z vnitropodnikových finančních plánů, plánů externího financování nebo z časové souvislosti mezi přijetím jistiny a vynaložením příslušných výdajů, kterou poplatník doloží například prostřednictvím bankovních výpisů. Prokazování souvislosti mezi jistinou a odpovídajícími příjmy je na poplatníkovi a proto je vhodné již v průběhu zdaňovacího období načasovat přijímání peněžních prostředků z titulu úvěrů a zápůjček s krytím nákladů poplatníka tak, aby tyto okamžiky na sebe vzájemně navazovaly, a tím předejít případným pochybnostem ze strany správce daně.

Pokud způsob použití peněžních prostředků získaných úvěrem či zápůjčkou vyhovuje podmínkám daňové uznatelnosti úroků, pokračuje poplatník v rámci metodického postupu a provede krok čtvrtý. V případě, že nebyly naplněny podmínky daňové uznatelnosti úroků z titulu způsobu použití jistiny úvěru či zápůjčky, pak poplatník další kroky neprovádí, jelikož jejich výsledek již daňovou uznatelnost neovlivní.

3.4 Čtvrtý krok: úrok a jeho parametry

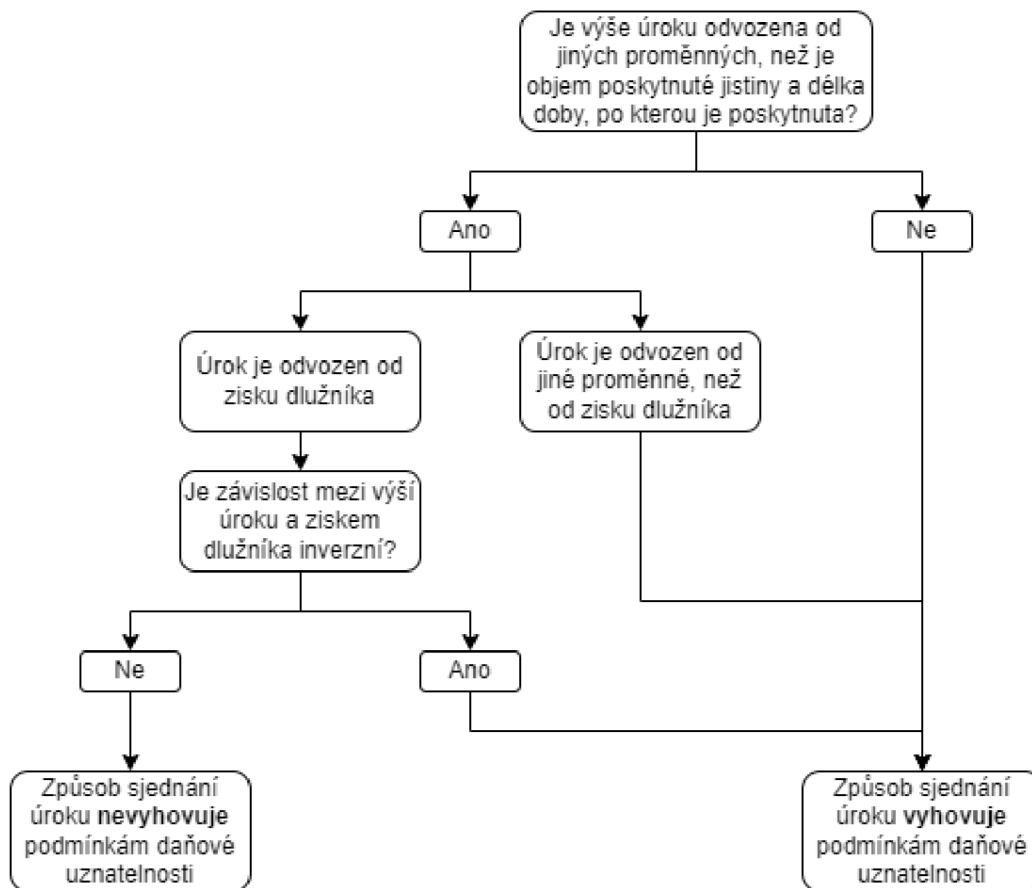
Čtvrtý krok metodického postupu je *zaměřen na úrok, konkrétně na způsob, jakým byl úrok sjednán a také na jeho výši*. Tento krok metodického postupu v sobě integruje test úroků vázaných na zisk dlužníka a test skutečného zaplacení. Východiskem je *prověření skutečného obsahu právního vztahu*. Předmětem zkoumání jsou smluvní podmínky daného úvěrového finančního nástroje.

Poplatník nejprve aplikuje **test úroků vázaných na zisk dlužníka**, jelikož posouzení podmínek v něm obsažených je významně jednodušší než provedení následného testu ceny obvyklé. Zabrání-li test závislosti na zisku dlužníka daňové uznatelnosti úroků z daného úvěru či zápůjčky, test ceny obvyklé již aplikován nebude²⁴².

Klíčovým kritériem je v tomto bodě *posouzení způsobu sjednání úroku*. Vyplývá-li z podmínek dané finanční transakce způsob určení výše nebo splatnosti úroku na dosaženém výsledku hospodaření dlužníka, pak existuje riziko vzniku daňově neuznatelných nákladů. Při posuzování, zda způsob sjednání úroku vyhovuje podmínkám daňové uznatelnosti, postupuje poplatník v rámci navrženého metodického postupu dle rozhodovacího stromu, který je zobrazen na Obr. č. 16.

---

²⁴² V takovém případě dojde k odepření daňové uznatelnosti celého úroku, který z daného úvěrového finančního nástroje plyne, a proto ani případný pozitivní výsledek testu ceny obvyklé tento stav neovlivní.

Obr. č. 16: Posouzení způsobu sjednání úroku²⁴³.

Daňová uznatelnost úroku je stanovena na základě zodpovězení jedné, respektive dvou otázek. Poplatník nejprve vyhodnotí, zda je hodnota zúčtovaných úroků z daného úvěrového finančního nástroje dána objemem poskytnuté jistiny a dobou, po kterou je tato jistina poplatníkovi k dispozici. Tuto skutečnost poplatník ověří ze smluvních podmínek sjednané smlouvy o úvěru nebo smlouvy o zápůjčce. Pokud je v příslušné smlouvě identifikován tento typ způsobu stanovení odměny věřitele, pak jsou naplněny podmínky pro daňovou uznatelnost dané tímto testem a poplatník pokračuje testem ceny obvyklé, je-li věřitelem osoba spojená.

Pokud poplatník identifikuje odlišný způsob sjednání úroku než ten, který je popsán v předchozím odstavci, pak zjišťuje, na jakou proměnnou je splatnost či výše úroku navázána. Byl-li sjednán úrok, který je dán jinou proměnnou než ziskem dlužníka, pak tento způsob stanovení úroku rovněž nebrání jeho daňové uznatelnosti. Obdobně bude

²⁴³ Vlastní zpracování s využitím § 25 odst. 1 písm. zl) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a pokynu GFŘ D-59.

nahlíženo na úrok, který závisí na zisku dlužníka inverzně. Poplatník v rámci případné daňové kontroly doloží daňovou uznatelnost takto sjednaných úroků odkazem na bod 14. k § 25 pokynu GFŘ D-59.

Jakmile poplatník provede test úroků vázaných na zisk dlužníka a zjistí, že způsob sjednání úroku tomuto testu vyhovuje, přistoupí k **testu ceny obvyklé**, respektive k porovnání sjednaného úroku s úrokem obvyklým. Tento test, jak již bylo zmíněno výše, je aplikován pouze na úroky placené spojeným osobám. Pokud je daný úvěr nebo zápůjčka poskytnuta osobou nespojenou, pak poplatník tento dílčí krok vynechá.

Pro provedení testu ceny obvyklé je nutné, aby poplatník dokázal stanovit obvyklou úrokovou míru, a toto své stanovisko byl schopný obhájit v rámci případné daňové kontroly. Za tímto účelem je vhodné opatřit důkazní prostředky. Způsob stanovení obvyklé úrokové míry není zákonem o daních z příjmů, ani jiným právním předpisem, pevně stanoven. Poplatník musí vzít v úvahu specifické vlastnosti úvěru či zápůjčky, jako je například objem poskytnuté jistiny, doba splatnosti či existence zajištění a záruk.

Při výpočtu obvyklého úroku je vhodné postupovat dle Směrnice OECD o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy. Kapitola X této směrnice pojednává o aspektech převodních cen u finančních transakcí, kterými jsou i úvěry a zápůjčky. Sjednaná úroková míra musí zohledňovat zejména individuální smluvní podmínky dané transakce, ekonomické okolnosti, za kterých je úvěrový finanční nástroj poskytován a také charakteristiku příslušného finančního nástroje. Velmi důležitým faktorem ovlivňujícím úrokovou míru, která má být stanovena v souladu s principem tržního odstupu, jsou také vykonávané funkce a rizika, které smluvní strany nesou. Zcela zásadním faktorem ovlivňujícím úrokovou míru je rovněž bonita dlužníka.

Obecně preferovanou metodou stanovení převodní ceny je *metoda CUP*, a je tomu tak i v případě finančních transakcí. Alternativně lze úrokovou míru respektující princip tržního odstupu stanovit například pomocí *metody založené na nákladech financování* či pomocí *metod ekonomického modelování*. Uvedený výčet způsobů stanovení obvyklé úrokové míry není výčtem taxativním. Stanovení obvyklé úrokové míry je náročným procesem, který přesahuje materii obsaženou v této práci. Autor doporučuje věnovat patřičnou pozornost stanovení obvyklé úrokové míry a také využít více způsobů jejího stanovení, a to ať už ze způsobů výše zmíněných, nebo způsobů jiných. Poplatník by měl

dle názoru autora rovněž zvážit *tvorbu transferové dokumentace*, ve které zaznamená způsob stanovení převodní ceny. Rozhodne-li se poplatník pro vyhotovení transferové dokumentace, je vhodné při její tvorbě přihlédnout k pokynu GFŘ D-334, který obsahuje doporučenou strukturu a rozsah dokumentace. Lze rovněž zažádat správce daně o vydání *závazného posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednaná mezi spojenými osobami*²⁴⁴. Informace k závaznému posouzení poplatník nalezne v pokynu GFŘ D-333. Jakmile poplatník určí hodnotu obvyklého úroku, porovná ji s úrokem sjednaným. Výsledkem porovnání sjednaného úroku s úrokem obvyklým může být:

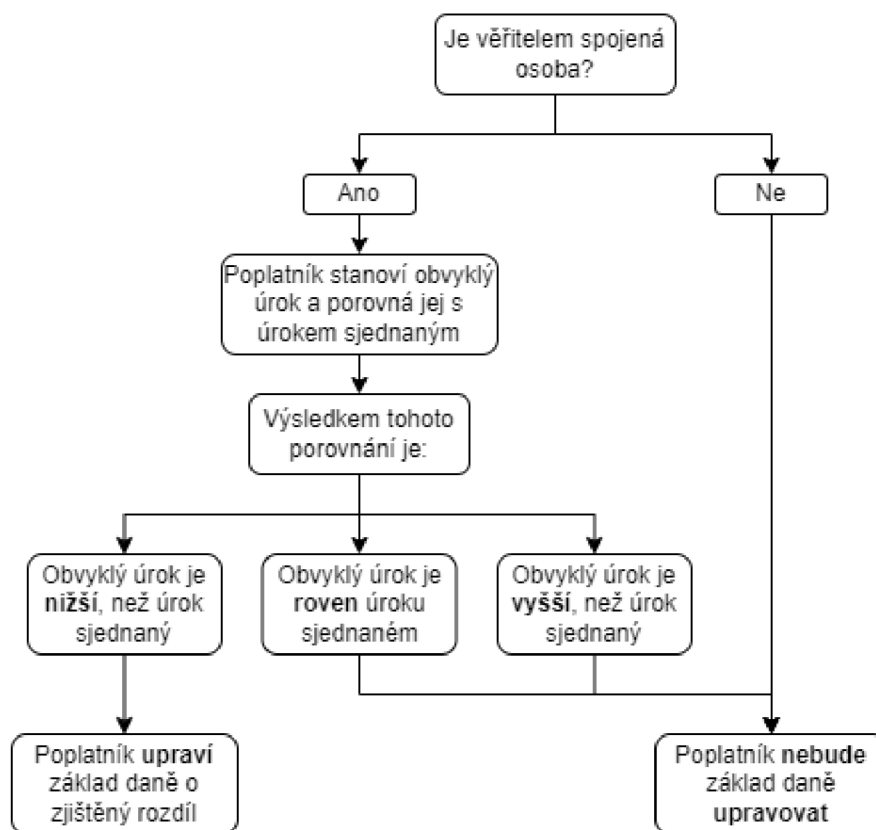
- a) sjednaný úrok je **roven** úroku obvyklému,
- b) sjednaný úrok je **nižší** než úrok obvyklý, anebo
- c) sjednaný úrok je **vyšší** než úrok obvyklý.

Je-li sjednaný úrok **roven** úroku obvyklému, základ daně poplatníka upravován nebude. Pokud je sjednaný úrok **vyšší** než úrok obvyklý, pak je poplatník povinen zvýšit svůj základ daně o rozdíl mezi sjednaným a obvyklým úrokem. V případě, kdy je sjednaný úrok **nižší** než úrok obvyklý, základ daně poplatníka zjištěným rozdílem ovlivněn nebude²⁴⁵. Jednotlivé varianty a jejich dopady na základ daně dlužníka jsou uvedeny na Obr. č. 17.

---

²⁴⁴ Povinnou náležitostí žádosti o závazné posouzení je transferová dokumentace.

²⁴⁵ Pokud je sjednaný úrok nižší než úrok obvyklý, pak dochází k úpravě základu daně na straně věřitele. V případě, že je současně věřitelem daňový nerezident, fyzická osoba anebo člen obchodní korporace, uvedená úprava základu daně se neaplikuje.

Obr. č. 17: Vliv případného rozdílu mezi úrokem obvyklým a úrokem sjednaným na základ daně²⁴⁶.

Z výše uvedeného vyplývá, že poplatník upraví svůj základ daně pouze v případě, kdy sjednaný úrok bude vyšší než úrok obvyklý. V takovém případě je možné v daňově uznatelných nákladech poplatníka uznat pouze tu část úroků, která dosahuje výše úroků obvyklých. Zbylou část zúčtovaných úroků, tedy část převyšující obvyklou úrokovou míru, není možné uznat jako daňově uznatelnou položku.

3.4.1 Souběžná aplikace § 25 odst. 1 písm. w) a § 23 odst. 7 ZDP

Zvláštní pozornost musí poplatník věnovat situaci, ve které je uznatelnost úroků z daného úvěru či zápůjčky **současně omezena testem nízké kapitalizace a testem „ceny obvyklé“**. Zákon souběžnou aplikaci těchto dvou omezení nijak výslovně neupravuje a z dikce zákona lze dle názoru autora dovodit více možných způsobů řešení.

Prvním možným řešením je učinit prostý součet daňově neuznatelných úroků vzniklých v důsledku aplikace testu nízké kapitalizace a hodnoty zvýšení základu daně dle § 23 odst.

²⁴⁶ Vlastní zpracování s využitím § 23 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

7 ZDP z titulu nesprávně stanoveného sjednaného úroku. Je však nutné *přihlédnout k hodnotě původně zúčtovaných úroků v nákladech poplatníka a tuto hodnotu považovat za maximální možnou částku, kterou lze v konečném důsledku vyloučit ze základu daně poplatníka*²⁴⁷. Tento postup sice zabrání vyloučení vyšší částky, než která byla původně zúčtována, není však zárukou pro zamezení „dvojitě vyloučení“ úroků z daného úvěrového finančního nástroje²⁴⁸.

Druhé možné řešení spočívá v *porovnání částky úroků, která je vylučována z titulu testu nízké kapitalizace a hodnoty rozdílu, o který sjednané úroky převyšují úroky „běžné“*. Pokud bude částka vyloučených úroků z titulu testu nízké kapitalizace vyšší než rozdíl mezi úroky sjednanými a „běžnými“, pak se ke zvýšení základu daně dle § 23 odst. 7 ZDP nepřistoupí. Logika tohoto postupu spočívá ve skutečnosti, že onen *rozdíl sjednaných úroků a „úroků běžných“ je již zahrnut v částce úroků, která byla vyloučena z titulu testu nízké kapitalizace*. Pokud by však rozdíl mezi sjednanými a „běžnými“ úroky byl vyšší než částka úroků vyloučených z titulu testu nízké kapitalizace, pak by základ daně dle § 23 odst. 7 ZDP upravován byl, pouze však o rozdíl mezi úroky vyloučenými z titulu testu nízké kapitalizace a hodnotou sjednaných úroků převyšující úroky „běžné“²⁴⁹.

Třetím možným řešením je současná aplikace testu nízké kapitalizace a úpravy základu daně o rozdíl mezi úroky sjednanými a úroky běžnými, přičemž základ daně dle § 23 odst. 7 ZDP bude zvýšen pouze o částku rozdílu „běžných“ a sjednaných úroků, která připadá

---

²⁴⁷ Jinými slovy, součet vyloučených úroků z titulu nízké kapitalizace (ve vztahu ke konkrétnímu úvěru či zápůjčce) a částky, o kterou je zvyšován základ daně dle § 23 odst. 7 ZDP (opět ve vztahu ke konkrétnímu úvěru či zápůjčce) nesmí překročit hodnotu zúčtovaných úroků, které z daného úvěrového finančního nástroje plynou.

²⁴⁸ Předpokládejme situaci, kdy poplatník zúčtuje úroky z úvěru od spojené osoby ve výši 100 000 Kč. Z titulu výsledku testu nízké kapitalizace předpokládejme vyloučení 60 000 Kč z daňově uznatelných nákladů. Rovněž předpokládejme, že úroky sjednané převyšují úroky „běžné“, a to o 50 000 Kč. Pokud by obě ustanovení byla aplikována izolovaně, lze dojít k závěru, že by poplatník v konečném důsledku zvýšil svůj základ daně o 110 000 Kč, přičemž původní hodnota zúčtovaných úroků činí 100 000 Kč. Možným opatřením je omezit maximálně možné zvýšení základu daně dle § 23 odst. 7 částkou rozdílu mezi hodnotou původně zúčtovaných úroků a hodnotou úroků, které byly vyloučeny z titulu testu nízké kapitalizace.

²⁴⁹ Předpokládejme obdobnou situaci, jako je v poznámce pod čarou č. 249. Poplatník zúčtoval 100 000 Kč. Úroky „obvyklé“ činí 50 000 Kč. Test nízké kapitalizace vylučuje z daňových nákladů částku 60 000 Kč. V tomto případě by poplatník pouze vyloučil částku 60 000 Kč z daňově uznatelných nákladů a k úpravě základu daně dle § 23 odst. 7 by již nepřistoupil, jelikož částka 60 000 Kč vylučovaná z titulu testu nízké kapitalizace již zahrnuje i částku rozdílu mezi úroky „běžnými“ a sjednanými.

na daňově uznatelné úroky, které úspěšně prošly testem nízké kapitalizace²⁵⁰. V takovém případě je nutné vypočítat příslušnou část rozdílu mezi úrokem sjednaným a úrokem běžným, která připadá na úroky splňující test nízké kapitalizace. Výsledná hodnota zvýšení základu daně dle § 23 odst. 7 bude stanovena jako násobek úroků splňující test nízké kapitalizace a podílu běžné úrokové míry ke sjednané úrokové míře²⁵¹.

Uvedený výčet možných řešení není výčtem taxativním, lze tedy identifikovat i jiné způsoby řešení výše popsané situace. *Vyplývá-li ze zákona více možných řešení, pak by mělo být přihlíženo k tomu řešení, které je nejpříznivější pro poplatníka.* Z výše uvedených postupů je nejpříznivějším řešením druhé jmenované, které spočívá v porovnání částky vylučované z titulu testu nízké kapitalizace a rozdílu mezi sjednanými úroky a „běžnými“ úroky. Tento postup poplatníkovi umožní daňově uplatnit nejvyšší možnou částku úroků v základu daně a také s jistotou předejde dvojímu vyloučení úroků. Metodický postup navržený v této práci dále tuto variantu zohledňuje.

3.4.2 „Úrok obvyklý“ a bezúročná zápůjčka

Ačkoliv tato navržená metodická příručka slouží pro správné stanovení hodnoty daňově uznatelných úroků, autor považuje za vhodné stručně připomenout také *problematiku bezúročných zápůjček v kontextu testu ceny obvyklé*. Pokud poplatník přijme bezúročnou zápůjčku, nevznikají mu úrokové náklady. Bezúročná zápůjčka však může způsobit vznik majetkového prospěchu, který se ocení právě ve výši obvyklého úroku, který by byl v případě úročené zápůjčky poplatníkem placen. Není-li majetkový prospěch dle § 19b

---

²⁵⁰ Uvedeného lze docílit i v případě aplikace testu nízké kapitalizace a testu ceny „obvyklé“ v opačném pořadí. Nejprve dojde k „narovnání“ sjednaných úroků na úroky „běžné“, a následně bude tato částka krácena koeficientem testu nízké kapitalizace.

²⁵¹ Předpokládáme zúčtované nákladové úroky ve výši 100 000 Kč z úvěru od spojené osoby, přičemž výsledek testu nízké kapitalizace vylučuje 60 000 Kč z daňově uznatelných nákladů poplatníka. Dále předpokládáme, že úroky jsou vyšší než „obvyklé“, a to celkem o 50 000 Kč. Poplatník provede zvýšení základu daně o rozdíl mezi cenou sjednanou a cenou „obvyklou“, pouze však v takovém rozsahu, v jakém tento rozdíl připadá na úroky splňující kritéria testu nízké kapitalizace. Poplatník hodnotu zvýšení základu daně vypočte jako násobek úroků splňujících test nízké kapitalizace a podílu „obvyklých“ úroků a skutečně sjednaných úroků (zvýšení dle § 23 odst. 7 = $40\,000 * (50\,000 / 100\,000) = 20\,000$ Kč). V konečném důsledku poplatník vylučuje 60 000 Kč z daňově uznatelných nákladů a současně provádí zvýšení základu daně dle § 23 odst. 7 ZDP o 20 000 Kč. Zbývá část úroků, tedy 20 000 Kč, zůstává uplatněna v základu daně poplatníka.

odst. 1 písm. d) osvobozen²⁵², pak je poplatník povinen zvýšit o jeho hodnotu základ daně, a to v souladu s § 23 odst. 1 písm. a) bod 14 zákona o daních z příjmů. Pokud je však hodnota tohoto majetkového příjmu použita pro účely dosažení, zajištění a udržení příjmů, je poplatník oprávněn o tuto hodnotu základ daně snížit, a to v souladu s § 23 odst. 1 písm. c) bod 8 zákona o daních z příjmů. Pokud však poplatník přijme bezúročnou zápůjčku od svého společníka, pak majetkový prospěch poplatníkovi nevzniká a povinnost úpravy základu daně odpadá.

Rozdíl mezi absolutní hodnotou placených úroků a absolutní hodnotou obvyklého úroku, který by platil věřitel v běžném obchodním vztahu, vypořádá poplatník na řádku č. 62 daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob. Do názvu položky tohoto řádku poplatník doplní například „*vypořádání rozdílu mezi cenou sjednanou a cenou obvyklou*“.

Pokud parametry úroku vyhovují jeho daňové uznatelnosti, pokračuje poplatník pátým krokem navrženého metodického postupu. Nebyly-li naplněny podmínky daňové uznatelnosti dané předešlými testy, pak poplatník pátý krok neaplikuje.

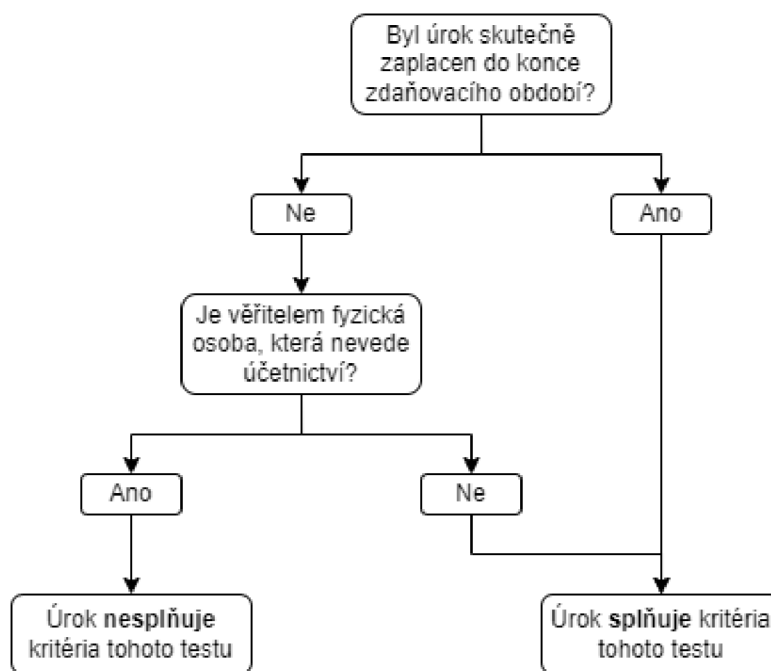
3.5 Pátý krok: test skutečného zaplacení

Obsahem posledního kroku metodického postupu je *posouzení, zda byly v příslušném zdaňovacím období nákladové úroky z úvěrů a zápůjček skutečně zaplacené*, a zda má tato skutečnost vliv na jejich daňovou uznatelnost. Jak již bylo zmíněno výše, test skutečného zaplacení aplikuje poplatník pouze u takových úroků z úvěrů a zápůjček, které úspěšně prošly předešlými testy, resp. splnily podmínky daňové uznatelnosti obsažené v krocích jedna až čtyři. Pokud některý s předešlých testů odepřel daňovou uznatelnost úroků, pak ani případné splnění podmínek testu skutečného zaplacení nezmění jejich daňový režim.

Poplatník při posuzování vlivu existence či neexistence skutečného peněžního toku na daňovou uznatelnost jeho nákladových úroků postupuje dle schématu, které je znázorněno na Obr. č. 18.

---

²⁵² Osvobození majetkové prospěchu poplatník nezohledňuje žádnou úpravou v daňovém přiznání. Jelikož o majetkovém prospěchu není účtováno ve výnosech poplatníka, není ani nutné tento fiktivní osvobozený výnos vylučovat v rámci úpravy výsledku hospodaření na základ daně.

Obr. č. 18: Vliv zaplacení úroku na jeho daňovou uznatelnost²⁵³.

Poplatník vliv případného nezaplacení úroků posoudí na základě zodpovězení jedné, respektive dvou otázek. Nejdříve identifikuje úroky, které nebyly do konce zdaňovacího období zaplacený. Následně ověří, komu tyto úroky měly být hrazeny. Pokud je věřitelem fyzická osoba, která nevede účetnictví, pak je nezaplacení překážkou daňové uznatelnosti. Pokud je však věřitelem jiná osoba, absence zaplacení nemá vliv na daňovou uznatelnost úroků příslušících takovéto osobě.

Hodnotu úroků, které neprošly testem skutečného zaplacení a z tohoto titulu se staly ve sledovaném zdaňovacím období daňově neuznatelné, je vhodné zaznamenat a v dalších zdaňovacích obdobích sledovat, zda k zaplacení dojde. Dojde-li k zaplacení v některém z následujících zdaňovacích období, je poplatník povinen o hodnotu těchto úroků v takovém zdaňovacím období svůj základ daně snížit, a to v souladu s § 23 odst. 3 písm. b) bod 3 zákona o daních z příjmů.

Jakmile poplatník posoudí vliv zaplacení na daňovou uznatelnost úroků, vyplní vybrané skutečnosti zjištěné v rámci celého navrženého metodického postupu do souhrnné Tab. č. 6.

²⁵³ Vlastní zpracování s využitím § 24 odst. 2 písm. zi) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Tab. č. 6: Souhrnná tabulka pro úvěrový finanční nástroj²⁵⁴.

Řádek	Položka	Částka / odpověď
1	Identifikace úvěru / zápůjčky.	Identifikace ÚFN, ke kterému se tabulka vztahuje.
2	Zúčtované úroky na účet 562 v souladu s § 23 odst. 1 ZDP a § 47 odst. 1 písm. b) PVZÚ.	Poplatník doplní částku.
3	Je věřitelem spojená osoba?	Ano / Ne
4	Je věřitel neúčtující FO?	Ano / Ne
5	Úroky z ř. 2 splňující podmínky § 24 odst. 1, § 25 odst. 1 písm. i), § 25 odst. 1 písm. zk) a § 25 odst. 1 písm. zl) ZDP.	Poplatník doplní částku, max. hodnota z ř. 2.
6	Koeficient dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	Poplatník doplní vypočtený koef. (krok první metodiky).
7	Krácení dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP	= ř. 5 * ř. 6
8	Daňově uznatelné úroky po zohlednění koeficientu.	= ř. 5 – ř. 7
9	Zaplacené do konce zdaňovacího období.	Poplatník doplní částku, max. hodnota z ř. 8.
10	Úprava dle § 23 odst. 7 ZDP	Poplatník doplní částku ²⁵⁵
11	Konečná hodnota úroků snižující ZD.	= ř. 8 (ř. 9) – ř. 10
Pozn.	Poplatník doplní účel použití úvěru, uvede důkazní prostředky, případně odkaz na konkrétní ustanovení, judikát, pokyn aj. V případě potřeby uvede rovněž informace o běžné úrokové sazbě a způsobu jejího stanovení.	

Na **prvním řádku** poplatník identifikuje úvěrový finanční nástroj, pro který se souhrnná tabulka vyplňuje. Do **druhého řádku** vyplní hodnotu zúčtovaných úroků, které splňují kritéria testu věcné a časové souvislosti a současně nemají být zahrnovány do ocenění aktiva v souladu s vnitropodnikovou směrnicí. **Třetí řádek** tabulky obsahuje informaci, zda je daný úvěrový finanční nástroj poskytnut spojenou osobou. Do **čtvrtého řádku** bude doplněna informace, zda je věřitelem neúčtující fyzická osoba. Na **pátý řádek**

²⁵⁴ Vlastní zpracování.

²⁵⁵ S přihlédnutím k řešení případného souběhu testu nízké kapitalizace a testu „ceny obvyklé“, viz kapitola 3.4.1 (str. 74 a násl.) této práce.

poplatník zaznamená hodnotu úroků z řádku 2, která splňuje kritéria daňové uznatelnosti uvedených testů.

Do **šestého řádku** bude přenesen koeficient testu nízké kapitalizace, který byl vypočten v rámci prvního kroku navrženého metodického postupu²⁵⁶. **Sedmý řádek** obsahuje součin hodnot z řádku 5 a řádku 6. Hodnota sedmého řádku informuje o tom, jak velká část úroků z příslušného úvěrového finančního nástroje je krácena z titulu výsledku testu nízké kapitalizace. Pokud daný úvěrový finanční nástroj, pro který se tabulka vyplňuje, nepodléhá testu nízké kapitalizace (tzn. na řádku 3 poplatník uvedl odpověď „ne“), pak poplatník řádek 6 a řádek 7 nevyplňuje.

Osmý řádek obsahuje rozdíl hodnot z řádku 5 a řádku 7. Jedná se hodnotu daňově uznatelných úroků z daného úvěru či zápůjčky po zohlednění výsledku testu nízké kapitalizace.

Do **devátého řádku** poplatník zaznamená hodnotu úroků z řádku 8, které byly do konce zdaňovacího období skutečně zaplacený. Pokud poplatník na řádku 4 uvedl odpověď „ne“, pak tento řádek vyplňovat nemusí.

Do **desátého řádku** poplatník zaznamená případné zvýšení základu daně o rozdíl mezi cenou sjednanou a cenou obvyklou, pokud tento rozdíl existuje a věřitelem je spojená osoba. Při určení částky, o kterou má být základ daně dle § 23 odst. 7 ZDP zvyšován, je nutné vzít v potaz hodnotu úroků vyloučených z titulu testu nízké kapitalizace²⁵⁷. Pokud je rozdíl sjednaných úroků a „běžných“ úroků nižší než hodnota úroků, která byla vyloučena v důsledku aplikace testu nízké kapitalizace, pak základ daně dle § 23 odst. 7 ZDP zvyšován nebude²⁵⁸. V opačném případě ke zvýšení základu daně dle § 23 odst. 7 ZDP dojde, základ daně však nebude zvyšován o tu část úroků, která již byla vyloučena testem nízké kapitalizace.

Jedenáctý řádek obsahuje finální hodnotu úroků z daného úvěrového finančního nástroje, která snižuje základ daně poplatníka v příslušném zdaňovacím období.

---

²⁵⁶ Viz kapitola 3.1 (str. 60 a násl.) této práce.

²⁵⁷ Viz kapitola 3.4.1 (str. 74 a násl.) této práce.

²⁵⁸ Důvodem je skutečnost, že tento rozdíl úroků sjednaných a úroků „běžných“ byl již vyloučen v rámci aplikace testu nízké kapitalizace.

Do spodní části Tab. č. 6 poplatník doplní informaci o způsobu použití peněžních prostředků. Doplní rovněž odkaz na důkazní prostředky potvrzující daňovou uznatelnost, případně odkaz na příslušné ustanovení, judikát či pokyn. V případě potřeby uvede rovněž obvyklou úrokovou míru a způsob jejího stanovení.

4 MODELOVÝ PŘÍKLAD A JEHO ŘEŠENÍ

V této kapitole diplomové práce je obsažen modelový příklad, který je řešen za použití metodického postupu uvedeného v předešlé kapitole. Příklad obsahuje popis smyšlené společnosti s ručením omezeným, vymezení relevantních událostí, ke kterým v daném zdaňovacím období došlo a vymezení informací o úvěrech a zápůjčkách, které společnost přijala. Řešením příkladu je určení výše daňově neuznatelných nákladů za zdaňovací období od 1.1.2023 do 31.12.2023.

4.1 Zadání příkladu

Společnost ALFA-stav s.r.o. působí v oboru stavebnictví. Obsahem podnikatelské činnosti této společnosti je výstavba a pronájem nemovitých věcí, především rodinných domů a bytových jednotek. Společnost je vlastněna dvěma společníky. Prvním společníkem je pan Ing. Jan Veselý, kterému náleží podíl na základním kapitálu 50 %. Druhým společníkem je právnická osoba ALFA-construction s.r.o., která rovněž disponuje podílem 50 % na základním kapitálu.

Informace o operacích ve vlastním kapitálu

Společnost ALFA-stav s.r.o. má k prvnímu dni zdaňovacího období vlastní kapitál ve výši 15 mil. Kč. Dne 1.3.2023 poskytl společník Ing. Jan Veselý dobrovolný peněžítý příspěvek mimo základní kapitál ve výši 5 mil. Kč. Dne 30.6.2023 společnost ALFA stav s.r.o. rozhodla o výplatě podílů na zisku ve výši 2 mil. Kč.

Informace o úvěrech a zápůjčkách

K prvnímu dni zdaňovacího období společnost ALFA-stav s.r.o. eviduje nesplacený závazek z titulu bankovního úvěru ve výši 10 mil. Kč. Peněžní prostředky byly použity na nákup pozemku. Zúčtované úroky z tohoto úvěru činí za účetní období 2023 celkem 450 tis. Kč, přičemž 25 tis. Kč z této hodnoty (zaúčtováno předkontací 562/383) nebylo do konce zdaňovacího období roku 2023 zaplacen.

K prvnímu dni zdaňovacího období dále společnost eviduje nesplacenou zápůjčku ve výši 40 mil. Kč. od společnosti ALFA-construction s.r.o. Peněžní prostředky získané zápůjčkou byly v minulém roce použity na nákup stavebního materiálu, strojů a ke krytí

provozních výdajů. Jistina v průběhu zdaňovacího období 2023 nebyla splácena. Úroková sazba činí 8 % p.a. a úroky za rok 2023 činily 3 200 000 Kč (zaúčtováno předkontací 562/383). Tyto úroky nebyly do konce zdaňovacího období zaplacený.

Dne 1.4.2023 poskytla společnost ALFA-construction s.r.o. společnosti ALFA-stav s.r.o. další úročenou zápůjčku ve výši 50 mil. Kč. Úroková sazba činí 11,25 % p.a. Zúčtované úroky za rok 2023 činí 4 218 750 Kč (zaúčtováno předkontací 562/383). Tyto úroky nebyly do konce zdaňovacího období zaplacený. Jistina zápůjčky byla použita na nákup bytových jednotek, které společnost hodlá pronajímat. Jistina nebyla v roce 2023 splácena.

Jelikož ke dni splatnosti podílů na zisku neměla společnost ALFA-stav dostatek likvidních peněžních prostředků, vzala si za účelem této výplaty úročený bankovní úvěr ve výši 2 mil. Kč. Úroky zúčtované a zaplacené v souvislosti s tímto úvěrem činily za zdaňovací období 2023 přesně 55 tis. Kč.

4.2 Řešení příkladu

Úkolem je stanovit výši daňově uznatelných úroků z úvěrů a zápůjček za zdaňovací období 2023. Společnost bude při řešení tohoto úkolu postupovat dle metodického postupu, který je navržen v této práci.

4.2.1 Provedení testu nízké kapitalizace

Výchozím bodem je zhodnocení, zda společnost ALFA-stav s.r.o. přijala úvěry a zápůjčky, které podléhají testu nízké kapitalizace. Společnost nejprve u každého úvěrového finančního nástroje individuálně posoudí, zda bude do výpočtu zahrnut.

Bankovní úvěr na pořízení pozemků

Výchozím bodem je posouzení, zda je věřitelem spojená osoba. Jelikož byl tento úvěr poskytnut bankou a nejedná se ani o formu tzv. „back-to-back“ financování, *nebude jistina tohoto úvěru vstupovat do výpočtu testu nízké kapitalizace*. Daňová uznatelnost úroků, které plynou z tohoto úvěru, nebude ani dále ovlivněna výsledkem testu nízké kapitalizace.

Úročená zápůjčka od společnosti ALFA-construction s.r.o. z roku 2022

Jak vyplývá ze zadání, společnost ALFA-construction s.r.o. drží ve společnosti ALFA-stav s.r.o. 50 % podíl. Tato skutečnost činí zmíněné entity spojenými osobami dle § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Jelikož je odpověď na otázku propojenosti osob kladná, je nutné dále vyhodnotit, zda jsou úroky z dané zápůjčky kapitalizovány do ocenění aktiva. Jelikož byly peněžní prostředky použity na nákup pozemků, které jsou již zařazeny v majetku společnosti ALFA-stav s.r.o. na účtu 031 – *pozemky*, jejich kapitalizace není možná. Jistina této zápůjčky *bude zahrnuta do výpočtu testu nízké kapitalizace*.

Úročená zápůjčka od společnosti ALFA-construction s.r.o. z roku 2023

Společnost uplatní při rozhodování o zahrnutí této zápůjčky do testu nízké kapitalizace shodný postup, jako v případě zápůjčky z roku 2022. Jistina ve výši 50 mil. Kč *bude zahrnuta do výpočtu testu nízké kapitalizace*.

Bankovní úvěr na výplatu podílů na zisku

Banka a společnost ALFA-stav s.r.o. nejsou osobami spojenými. Nejedná se rovněž o „back-to-back“ financování. Na základě zodpovězení těchto dvou otázek společnost rozhodla, že jistina tohoto úvěru *nebude zahrnuta do výpočtu testu nízké kapitalizace*.

Společnost učinila rozhodnutí o zahrnutí či nezahrnutí jistiny do výpočtu testu nízké kapitalizace u veškerých svých úvěrů a zápůjček. Jelikož bylo zjištěno, že existují zápůjčky, které testu nízké kapitalizace podléhají, je nutné dále provést výpočet hodnoty „SVK“, hodnoty „Y“ a případně hodnoty koeficientu. Společnost postupuje dle metodického návodu a nejprve vypočte hodnotu „SVK“.

Výpočet „SVK“, „Y“ a koeficientu

Výpočet hodnoty „SVK“

Společnost nejdříve posoudí, zda v průběhu zdaňovacího období došlo ke změnám položky A. rozvahy – vlastní kapitál. Jelikož byl poskytnut příplatek mimo základní kapitál a byly vyplaceny podíly na zisku, je nutné vypočítat vážený aritmetický průměr stavu vlastního kapitálu.

Stav vlastního kapitálu k 1.1.2023 činil 15 mil Kč. Dne 1.3. byl poskytnut peněžité příplatek mimo základní kapitál ve výši 5 mil Kč, účtováno bylo předkontací 221/413. Dne 30.6.2023 bylo rozhodnuto o výplatě podílů na zisku ve výši 2 mil Kč. Účtováno bylo předkontací 364/431. Výpočet hodnoty „SVK“ je zachycen v Tab. č. 7.

Tab. č. 7: Výpočet "SVK" (příklad)²⁵⁹.

Počet dní trvání	Stav vlastního kapitálu	Přepočtený stav vlastního kapitálu
60	15 000 000 Kč	$60 * 15\,000\,000 = 900\,000\,000$
121	20 000 000 Kč	$121 * 20\,000\,000 = 2\,420\,000\,000$
184	18 000 000 Kč	$184 * 18\,000\,000 = 3\,312\,000\,000$
Celkem		$6\,632\,000\,000 / 365 = \mathbf{18\,169\,863,01\,Kč}$

Hodnota „SVK“ společnosti ALFA-stav s.r.o. je rovna částce 18 169 863,01 Kč. Jelikož je tato částka kladná, přistoupí společnost k výpočtu hodnoty „Y“. Výpočet hodnoty „Y“ je zachycen v Tab. č. 8.

Tab. č. 8: Výpočet "Y" (příklad)²⁶⁰.

Počet dní trvání	Stav jistin od spojených osob	Přepočtený stav jistin od spojených osob
91	40 000 000 Kč	$91 * 40\,000\,000 = 3\,640\,000\,000$
274	90 000 000 Kč	$274 * 90\,000\,000 = 24\,660\,000\,000$
Celkem		$28\,300\,000\,000 / 365 = \mathbf{77\,534\,246,58\,Kč}$

Společnost vypočetla hodnotu „SVK“ a hodnotu „Y“, která činí 77 534 246,58 Kč. Nyní porovná čtyřnásobek hodnoty „SVK“ s hodnotou „Y“. Čtyřnásobek „SVK“ činí 72 679 452,04 Kč. Jelikož hodnota násobku „SVK“ nepřevyšuje hodnotu „Y“, přistoupí společnost k výpočtu koeficientu. Výpočet koeficientu provede dosazením hodnot do Tab. č. 9.

²⁵⁹ Vlastní zpracování.

²⁶⁰ Vlastní zpracování.

Tab. č. 9: Výpočet koeficientu (příklad)²⁶¹.

Řádek	Položka	Částka
1	Čtyřnásobek vlastního kapitálu	18 169 863,01 * 4 = 72 679 452,04
2	Jistiny úvěrů a zápůjček od spojených osob	77 534 246,58
3	Koeficient	0,06

Výsledný **koeficient testu nízké kapitalizace činí 0,06**. Tímto poměrem bude společnost krátit daňově uznatelné úroky z úvěrů a zápůjček, které podléhají testu nízké kapitalizace. Následující kroky navrženého metodického postupu provede společnost za každý úvěr a zápůjčku samostatně.

4.2.2 Bankovní úvěr na pořízení pozemků

Nejprve společnost ověří, zda jsou zúčtované úroky na účtu 562 zachyceny v souladu se zásadou věcné a časové souvislosti a s vnitropodnikovou směrnicí. Společnost o úrocích účtovala v souladu s účetními předpisy, a proto je první *předpoklad pro jejich daňovou uznatelnost v tomto zdaňovacím období splněn*.

Následně společnost ověřuje, jakým způsobem byly použity peněžní prostředky. Ze zadání vyplývá, že společnost za peníze získané úvěrem nakoupila pozemky, na kterých realizuje stavbu. Společnost po dokončení rodinných domů plánuje jejich prodej včetně pozemků. Příjmy z prodeje nemovitých věcí jsou zdanitelné v obecném základu daně poplatníka, a proto *jsou požadavky na daňovou uznatelnost úroků z titulu použití peněžních prostředků splněny*.

Následně společnost ověří parametry úroku. Úrok je sjednán běžným způsobem a neexistuje u něj vazba na zisk dlužníka. Způsob *sjednání úroku vyhovuje podmínkám daňové uznatelnosti*. Následně společnost vyhodnotí, zda se musí zabývat úrokem obvyklým. Jelikož věřitelem je banka, která není s dlužníkem spojenou osobou, *test ceny obvyklé společnost u tohoto úvěru aplikovat nebude*.

Posledním krokem je ověření, zda došlo k zaplacení úroků a zda má tato skutečnost vliv na daňovou uznatelnost. Společnost zjišťuje, že 25 tis. Kč nebylo do konce zdaňovacího

²⁶¹ Vlastní zpracování.

období zaplacen. Dále zjišťuje, že věřitelem není neúčtující fyzická osoba, a proto *nezaplacení části zúčtovaných úroků nemá vliv na jejich daňovou uznatelnost*. Požadavky tohoto testu jsou rovněž splněny.

Jakmile společnost prošla s daným úvěrem veškerými kroky navrženého metodického postupu, doplní zjištěné údaje do souhrnné Tab. č. 10.

Tab. č. 10: Shrnující tabulka (1)²⁶².

Řádek	Položka	Částka / odpověď
1	Identifikace úvěru / zápůjčky.	Úvěr na pořízení pozemků
2	Zúčtované úroky na účet 562 v souladu s § 23 odst. 1 ZDP a § 47 odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky.	450 000 Kč
3	Je věřitelem spojená osoba?	Ne
4	Je věřitel neúčtující FO?	Ne
5	Úroky z ř. 2 splňující podmínky § 24 odst. 1, § 25 odst. 1 písm. i), § 25 odst. 1 písm. zk) a § 25 odst. 1 písm. zl) ZDP.	450 000 Kč
6	Koeficient dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	-
7	Krácení dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	-
8	Daňově uznatelné úroky po zohlednění koeficientu.	450 000 Kč
9	Zaplacené do konce zdaňovacího období.	<i>Nemá vliv</i>
10	Úprava dle § 23 odst. 7 ZDP.	<i>Není prováděna</i>
11	Konečná hodnota úroků snižující ZD.	450 000 Kč
Pozn:	Úvěr byl použit na nákup pozemků, na kterých je realizována stavba. Důkazní prostředky: úvěrová smlouva, ze které je patrný závazný způsob použití jistiny, dále bankovní výpisy, kupní smlouvy na pozemky.	

Zúčtované úroky z tohoto úvěru na účtu 562 jsou plně daňově uznatelným nákladem. Společnost z titulu tohoto úvěru nebude provádět žádné úpravy základu daně.

²⁶² Vlastní zpracování.

4.2.3 Zápůjčka od společnosti ALFA-construction s.r.o. (2022)

Společnost opět nejdříve ověří, zda byla dodržena zásada věcné a časové souvislosti a zda nemají být úroky zahrnuty do ocenění aktiva. Zjišťuje, že úroky na účtu 562 jsou zaúčtovány v souladu s popsányými pravidly.

Dále společnost posuzuje způsob použití peněžních prostředků. Ze zadání vyplývá, že peněžní prostředky byly použity na nákup materiálu pro stavbu domů, nákup strojů a krytí provozních výdajů. Řešení bude shodné, jako v případě bankovního úvěru použitého na pořízení pozemků. *Způsob použití peněžních prostředků splňuje podmínky daňové uznatelnosti úroků.* Společnost pokračuje dalším krokem metodického postupu.

Nyní společnost posoudí parametry úroku. Úrok je sjednán běžným způsobem, vyhovuje tedy podmínkám daňové uznatelnosti. Dále společnost posuzuje, zda se musí zabývat testem ceny obvyklé. Ze zadání vyplývá, že věřitelem je spojená osoba. Z tohoto důvodu je nutné provést porovnání úroku sjednaného s úrokem „obvyklým“. Společnost za účelem stanovení „obvyklé“ úrokové míry provedla komparativní analýzu v souladu se Směrnicí OECD o převodních cenách. Výsledkem je interval sazeb 7,9 % p. a. až 8,1 % p. a. Sjednaná úroková sazba 8 % p. a. se nachází v intervalu zjištěných „obvyklých“ úrokových sazeb, a proto jsou požadavky tohoto testu rovněž splněny.

Posledním krokem je zjištění peněžního toku a vyvození vlivu na daňovou uznatelnost. Společnost zjišťuje, že zúčtované úroky nebyly zaplacený v plném rozsahu. Dále zjišťuje, zda má tato skutečnost vliv na daňovou uznatelnost úroků. Jelikož je věřitelem právnická osoba, nezaplacení úroků nemá vliv na jejich daňovou uznatelnost.

Tab. č. 11: Shrnující tabulka (2)²⁶³.

Řádek	Položka	Částka / odpověď
1	Identifikace úvěru / zápůjčky.	Zápůjčka na stavební materiál, pořízení strojů a krytí provozních výdajů
2	Zúčtované úroky na účet 562 v souladu s § 23 odst. 1 ZDP a § 47 odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky.	3 200 000 Kč
3	Je věřitelem spojená osoba?	Ano
4	Je věřitel neúčtující FO?	Ne
5	Úroky z ř. 2 splňující podmínky § 24 odst. 1, § 25 odst. 1 písm. i), § 25 odst. 1 písm. zk) a § 25 odst. 1 písm. zl) ZDP.	3 200 000 Kč
6	Koeficient dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	0,06
7	Krácení dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	192 000 Kč
8	Daňově uznatelné úroky.	3 008 000 Kč
9	Zaplacené do konce zdaňovacího období.	<i>Nemá vliv</i>
10	Úprava dle § 23 odst. 7 ZDP.	<i>Není prováděna</i>
11	Konečná hodnota úroků snižující ZD.	3 008 000 Kč
Pozn:	Zápůjčka byla použita k nákupu stavebního materiálu. Důkazní prostředky: bankovní výpisy, časová souvislost mezi přijetím zápůjčky a pořizováním aktiv. Obvyklý úrok byl stanoven v souladu se směrnicí OECD o převodních cenách (důkazem je dokumentace). Nebyl zjištěn rozdíl mezi úrokem sjednaným a úrokem běžným.	

Z celkové hodnoty zúčtovaných úroků z této zápůjčky je 192 000 Kč daňově neuznatelných. Tato částka bude součástí hodnoty uvedené na ř. 40 daňového přiznání.

4.2.4 Zápůjčka od ALFA-construction s.r.o. (2023)

Stejně jako v předešlých případech bylo o úrocích účtováno správně a je splněn první předpoklad jejich daňové uznatelnosti.

²⁶³ Vlastní zpracování.

Opět společnost vyhodnocuje způsob použití peněžních prostředků. Ze zadání vyplývá, že peněžní prostředky byly použity na nákup bytových jednotek, které společnost pronajímá. Tyto výdaje souvisí s hlavní podnikatelkou činností společnosti a příjmy z této podnikatelské činnosti jsou zdaňovány v obecném základu daně. *Způsob použití peněz vyhovuje podmínkám daňové uznatelnosti úroků.*

Následně společnost vyhodnocuje parametry úroku. Úrok je opět sjednán běžným způsobem, tedy v závislosti na objemu poskytnuté jistiny a délky doby, po kterou ji má společnost k dispozici. Požadavek na *způsob sjednání úroku je splněn*. Dále společnost posuzuje, zda se musí zabývat cenou obvyklou. Jelikož je věřitelem spojená osoba, bude aplikován test ceny obvyklé. Společnost stanoví interval „běžných“ úrokových sazeb v souladu se Směrnicí OECD o převodních cenách. Výsledkem je interval 7,9 % p. a. až 8,4 % p. a. Jelikož byla sjednaná úroková míra 11,25 % p. a., musí společnost provést úpravu základu daně. Rozdíl sumy sjednaných úroků a sumy „běžných“ úroků stanoví jako: $\text{rozdíl} = (11,25 \% - 8,4 \%) * 50\,000\,000 * (9/12)$. Výsledný rozdíl mezi sjednanými úroky a „obvyklými“ úroky činí 1 068 750 Kč. Tuto částku je však nutné snížit o hodnotu vyloučených úroků z titulu testu nízké kapitalizace tak, aby nedošlo ke dvojímu vyloučení.

Posledním krokem je ověření daňové uznatelnosti v důsledku peněžního toku. Řešení je stejné jako v případě předešlé zápůjčky. Úroky sice nebyly zaplacené do konce účetního období, věřitelem však není neúčtující fyzická osoba, a proto tato skutečnost nemá vliv na daňovou uznatelnost úroků.

Zúčtované úroky jsou daňově uznatelné částečně, jelikož jsou kráceny koeficientem vypočteným v rámci testu nízké kapitalizace. Hodnota 253 125 Kč bude součástí hodnoty uvedené na ř. 40 daňového přiznání a bude rozepsána do tabulky A. daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob. Jelikož je úrok sjednaný vyšší než úrok obvyklý, bude rovněž vyplněn ř. 62 daňového přiznání, na kterém bude uvedena hodnota 815 625 Kč.

Tab. č. 12: Shrnující tabulka (3)²⁶⁴.

Řádek	Položka	Částka / odpověď
1	Identifikace úvěru / zápůjčky.	Zápůjčka na pořízení bytových jednotek
2	Zúčtované úroky na účet 562 v souladu s § 23 odst. 1 ZDP a § 47 odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky.	4 218 750 Kč
3	Je věřitelem spojená osoba?	Ano
4	Je věřitel neúčtující FO?	Ne
5	Úroky z ř. 2 splňující podmínky § 24 odst. 1, § 25 odst. 1 písm. i), § 25 odst. 1 písm. zk) a § 25 odst. 1 písm. zl) ZDP.	4 218 750 Kč
6	Koeficient dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	0,06
7	Krácení dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	253 125 Kč
8	Daňově uznatelné úroky.	3 965 625 Kč
9	Zaplacené do konce zdaňovacího období.	<i>Nemá vliv</i>
10	Úprava dle § 23 odst. 7 ZDP.	815 625 Kč ²⁶⁵
11	Konečná hodnota úroků snižující ZD.	3 150 000 Kč
Pozn:	Zápůjčka byla použita na nákup materiálu, strojů a krytí provozních výdajů. Důkazní prostředky: bankovní výpisy. Obvyklý úrok byl stanoven v souladu se směrnicí OECD o převodních cenách (důkazem je dokumentace).	

Z celkové hodnoty zúčtovaných úroků z této zápůjčky je 253 125 Kč daňově neuznatelných. Tato částka bude součástí hodnoty uvedené na ř. 40 daňového přiznání. Dále společnost provede z titulu této zápůjčky zvýšení základu daně o 815 625 Kč. Tuto úpravu provede na ř. 62 daňového přiznání.

²⁶⁴ Vlastní zpracování.

²⁶⁵ Při zvýšení základu daně dle § 23 odst. 7 ZDP je nutné zohlednit, že 253 125 Kč z celkového rozdílu mezi úroky sjednanými a úroky „běžnými“ (1 068 750 Kč) již bylo vyloučeno v důsledku aplikace testu nízké kapitalizace.

4.2.5 Bankovní úvěr na výplatu podílů na zisku

Stejně jako v předešlých případech, o úrocích bylo účtováno správně a je tedy splněn první předpoklad jejich daňové uznatelnosti.

Společnost dále ověřuje, zda způsob použití peněžních prostředků umožňuje daňovou uznatelnost úroků. V tomto případě není na první pohled zřejmá vazba vynaložení peněžních prostředků s dosahovanými příjmy. Společnost však tuto souvislost podpoří odkazem na judikát, ve kterém Nejvyšší správní soud vazbu mezi úvěrem použitým na výplatu podílů na zisku a příjmy poplatníka shledal. Způsob použití peněžních prostředků tak nebrání daňové uznatelnosti úroků.

Dále společnost posuzuje parametry úroku. Úrok byl sjednán standardním způsobem, a proto tato skutečnost nebrání daňové uznatelnosti úroků. Dále společnost zjišťuje, zda se musí zabývat úrokem obvyklým. Jelikož věřitelem je banka, která není se společností ALFA-stav s.r.o. spojenou osobou, nemusí se společnost zabývat testem úroku obvyklého.

Posledním krokem je zjištění, zda byl úrok zaplacen. Ze zadání vyplývá, že úrok zaplacen byl, a proto není nutné dále zjišťovat typ věřitele.

Tab. č. 13: Shrnující tabulka (4)²⁶⁶.

Řádek	Položka	Částka / odpověď
1	Identifikace úvěru / zápůjčky.	Úvěr na výplatu podílů na zisku
2	Zúčtované úroky na účet 562 v souladu s § 23 odst. 1 ZDP a § 47 odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky.	55 000 Kč
3	Je věřitelem spojená osoba?	Ne
4	Je věřitel neúčtující FO?	Ne
5	Úroky z ř. 2 splňující podmínky § 24 odst. 1, § 25 odst. 1 písm. i), § 25 odst. 1 písm. zk) a § 25 odst. 1 písm. zl) ZDP.	55 000 Kč
6	Koeficient dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	-
7	Krácení dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.	-
8	Daňově uznatelné úroky po zohlednění koeficientu.	55 000 Kč
9	Zaplacené do konce zdaňovacího období.	<i>Nemá vliv</i>
10	Úprava dle § 23 odst. 7 ZDP.	-
11	Konečná hodnota úroků snižující ZD.	55 000 Kč.
Pozn:	Úvěr použit na výplatu dividend (doloženo výpisem z bankovního účtu a zápisem z valné hromady). Daňově uznatelné s přihlédnutím k rozsudku NSS sp. zn. 5 Afs 25/2009 ze dne 25.3.2010.	

Zúčtované úroky na účtu 562, které plynou z tohoto úvěru, jsou plně daňově uznatelnými náklady. Z titulu tohoto úvěru nebude společnost provádět žádné úpravy základu daně.

4.2.6 Shrnutí

Následující Tab. č. 14 zachycuje zúčtované úroky z jednotlivých úvěrových finančních nástrojů, informuje o jejich daňově neuznatelné části a o hodnotě zvyšující základ daně společnosti ALFA-stav s.r.o.

²⁶⁶ Vlastní zpracování.

Tab. č. 14: Celkový dopad na základ daně (příklad)²⁶⁷.

Úvěr / zápůjčka	Zúčtované úroky na 562	Daňově neuznatelné (§ 24 a § 25 ZDP)	Zvýšení ZD dle § 23 odst. 7
Úvěr na pořízení pozemků	450 000 Kč	0	0
Zápůjčka (2022)	3 200 000 Kč	192 000 Kč	0
Zápůjčka (2023)	4 218 750 Kč	253 125 Kč	815 625 Kč
Úvěr na podíly na zisku	55 000 Kč	0	0
Celkem	7 923 750 Kč	445 125 Kč	815 625 Kč

Po provedení navrženého metodického postupu společnost zjišťuje, že 445 125 Kč z celkových zúčtovaných úroků ve výši 7 923 750 Kč na účtu 562 je daňově neuznatelných. Tuto hodnotu uvede na řádek 40 daňového přiznání a rozepíše ji do tabulky A. daňového přiznání. Dále vypořádá rozdíl mezi úrokem sjednaným a úrokem běžným ve výši 815 625 Kč na řádku 62 daňového přiznání. Celkem tedy společnost ALFA-stav s.r.o. může daňově uplatnit z titulu úroků z úvěru a zápůjček hodnotu 6 663 000 Kč (z celkové zúčtované hodnoty 7 923 750 Kč). Částka 1 260 750 Kč nemůže být společností ALFA-stav uplatněna v daňovém základu právě z titulu existence testů daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček.

---

²⁶⁷ Vlastní zpracování.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce pojednávala o podmínkách daňové uznatelnosti nákladových úroků z úvěrů a zápůjček, které musejí být poplatníkem zohledněny při určování výše jeho daňové povinnosti. Hlavním cílem práce bylo navržení metodického postupu pro poplatníky, kteří svou činností financují výše zmíněnými druhy úvěrových finančních nástrojů.

Problematika daňové uznatelnosti úroků je aktuálním tématem, a to jak na úrovni států, velkých nadnárodních společností, tak i na úrovni malých a středně velkých podniků. Úroky, které dlužník platí jakožto cenu za dočasně získané peněžní prostředky, mohou být činitelem daňových úniků. Pohledem malých podniků a jejich společníků jsou úroky z úvěrů a zápůjček rovněž důležitým tématem. Jsou to právě úročené zápůjčky, kterými společníci často své společnosti financují, a také oni se musejí zabývat otázkami daňové uznatelnosti těchto nákladových položek.

První část práce byla věnována vymezení základních teoretických východisek, především definicím základních pojmů a výčtu veškerých podmínek a omezení, které dopadají na nákladové úroky z úvěrů a zápůjček, a které ovlivňují, podmiňují či přímo zakazují jejich daňovou uznatelnost. Následovala druhá část, část analytická. Obsahem této části byl rozbor jednotlivých omezujících podmínek. Pozornost byla zaměřena především na jejich vlastnosti, působnost, a specifické parametry. Ve třetí části diplomové práce byla představena navržená metodická příručka, která obsahuje doporučenou sekvenci provedení jednotlivých testů daňové uznatelnosti. Metodická příručka má sloužit tuzemským kapitálovým obchodním společnostem, které používají k financování svých aktivit právě úvěry a zápůjčky. Cílem bylo poskytnout jasně definovaný návod, který je zamýšlen k použití v rámci procesu sestavování daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob. Závěr práce patřil modelovému příkladu, na němž byla funkčnost navrženého metodického postupu ověřena.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

AMBROŽ, Jan. *Vstupní cena*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/vstupni-cena-uniqueidmRRWSbk196FNf8->

[jVUh4Erh15QSgtZoWdluciasLdNdZwRYsMFH_3w/?query=vstupn%ED%20cena&serp=1](https://www.du.cz/33/vstupni-cena-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWdluciasLdNdZwRYsMFH_3w/?query=vstupn%ED%20cena&serp=1). [paywall]. [citováno 2023-10-19].

BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – kapitalizace úroků do ceny majetku*. Online. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/uvery-a-zapujcky-kapitalizace-uroku-do-ceny-majetku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWpPW->

[heDMq4TVRYFLS2WAvA/?query=kapitalizace%20%FArok%F9%20do%20ceny%20majetku&serp=1](https://www.du.cz/33/uvery-a-zapujcky-kapitalizace-uroku-do-ceny-majetku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWpPW-heDMq4TVRYFLS2WAvA/?query=kapitalizace%20%FArok%F9%20do%20ceny%20majetku&serp=1). [paywall]. [citováno 2023-10-14].

BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – právní úprava*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/uvery-a-zapujcky-pravni-uprava-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWpPW->

[heDMq4Sw9PBWuC7BmQ/?query=%DAv%ECry%20a%20z%E1p%F9j%E8ky%20pr%E1vn%ED%20%FAprava&serp=1](https://www.du.cz/33/uvery-a-zapujcky-pravni-uprava-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWpPW-heDMq4Sw9PBWuC7BmQ/?query=%DAv%ECry%20a%20z%E1p%F9j%E8ky%20pr%E1vn%ED%20%FAprava&serp=1). [paywall]. [citováno 2023-10-10].

BĚHOUNEK, Pavel a Ivana PILAŘOVÁ. *Úvěry a zápůjčky – úroky z hlediska dlužníka*. Online. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/uvery-a-zapujcky-uroky-z-hlediska-dluznika-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWpPW->

[heDMq4SMB8q2Z8oGSQ/?query=%DAv%ECry%20a%20z%E1p%F9j%E8ky%20%FAroky%20z%20hlediska%20dlu%BEen%EDka&serp=1](https://www.du.cz/33/uvery-a-zapujcky-uroky-z-hlediska-dluznika-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWpPW-heDMq4SMB8q2Z8oGSQ/?query=%DAv%ECry%20a%20z%E1p%F9j%E8ky%20%FAroky%20z%20hlediska%20dlu%BEen%EDka&serp=1). [paywall]. [citováno 2023-09-29].

BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným – prakticky včetně účetnictví a daní*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-391-2.

BLOUIN, Jennifer, Harry HUIZINGA, Luc LAEVEN a Gaëtan NICODÈME. *Thin Capitalization Rules and Multinational Firm Capital Structure*. Online. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2014/wp1412.pdf>. [citováno 2023-10-28].

BRYCHTA, Ivan. *§ 25 ZDP*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/25-zdp-uniqueidmRRWSbk196FNf8->

[jVUh4Em2cc7mcOpNFdF2OkPBcoYU/?query=%A7%2025%20ZDP&serp=1](https://www.du.cz/33/25-zdp-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Em2cc7mcOpNFdF2OkPBcoYU/?query=%A7%2025%20ZDP&serp=1). [paywall]. [citováno 2023-11-24].

BRYCHTA, Ivan. *Finanční náklady v dani z příjmů*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/financni-naklady-v-dani-z-prijmu-uniqueidgOkE4NvrWuM4NunpCzXdKxWrWOGCoMjGqACwCaeKk3o/?query=finan%E8n%ED%20n%E1klady%20v%20dani%20z%20p%F8%EDjm%F9&serp=1>.

[paywall]. [citováno 2023-11-05].

BRYCHTA, Ivan. *Spojené osoby z pohledu daní z příjmů*. online. 2021. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/spojene-osoby-z-pohledu-dani-z-prijmu-uniqueidgOkE4NvrWuM4NunpCzXdK7C83qOh2JJD9TSyRHVIzi0/?query=spojen%E9%20osoby%20z%20pohledu%20dan%ED%20z%20p%F8%EDjm%F9&serp=1>.

[paywall]. [citováno 2023-11-16].

ČECHOVÁ, Alena. *§ 25 ZoÚ*. online. 2016. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/25-zou-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Em2cc7mcOpNFrv5R5SJAUAa/?query=%A7%2025%20Zo%DA&serp=1>.

[paywall]. [citováno 2023-10-10].

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

DOVER, Robert; FERRETT, Benjamin; GRAVINO, Daniel; JONES Erik a MERLER Silvia. *Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union*. Online. Brussels, 2015. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/558773/EPRS_STU%282015%29558773_EN.pdf. [citováno 2023-27-09].

ERNST & YOUNG. *Daňové a právní zprávy – květen 2021*. Online. 2021. Dostupné z: [www.ey.com. https://www.ey.com/cs_cz/tax/danove-a-pravni-zpravy-kveten-2021](https://www.ey.com/cs_cz/tax/danove-a-pravni-zpravy-kveten-2021). [citováno 2023-10-09].

EUROPEAN COMMISSION. *Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators*. Online. Brussels, 2015. Dostupné z: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2016-09/taxation_paper_61.pdf. [citováno 2023-09-27].

EVROPSKÁ UNIE. *Směrnice 2011/96/EU o zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států*. Online. 2011. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32011L0096>. [citováno 2023-11-01].

EVROPSKÁ UNIE. *Směrnice Rady 2016/1164, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu*. Online. 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32016L1164>. [citováno 2023-11-04].

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Informace Generálního ředitelství k aplikaci zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve vztahu k problematice ATAD*.

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Metodický pokyn k problematice posouzení daňové uznatelnosti finančních nákladů z úvěrových finančních nástrojů (které zahrnují i úroky z vydaných dluhopisů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*. 2017.

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Pokyn č. D-59 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-sprava-dani-a-poplatku/Pokyn_GFR-D-59.pdf. [citováno 2023-11-01].

HAPLA, Martin. *Interpretace práva*. Online. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/law/podzim2015/BEP101Zk/um/2015_11_16_Pravni_nauka_I_-_Interpretace_prava.pdf. [citováno 2023-10-03].

HOVORKA, Miloš. *§ 24 ZDP*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.du.cz/33/24-zdp-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EnmTMg0qTCnWEf_hPvJaVzA/?query=%A7%2024%20ZDP&serp=1. [paywall]. [citováno 2023-11-11].

LICHNOVSKÝ, Ondřej; ONDRÝSEK, Roman; NOVÁKOVÁ, Petra; KOSTOLANSKÁ, Eva a ROZEHNAL, Tomáš. *Daňový řád – komentář*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-838-2.

MERLO, Valeria a Georg WAMSER. *Debt Shifting and Thin-capitalization Rules*. Online. 2014. Dostupné z: <https://www.ifo.de/DocDL/dicereport414-forum5.pdf>. [citováno 2023-11-05].

MINISTERSTVO FINANCNÍ. *Pokyn D-334: Sdělení Ministerstva financí k rozsahu dokumentace způsobu tvorby cen mezi spojenými osobami*.

NÁRODNÍ ÚČETNÍ RADA. *Interpretace I-33: Určení okamžiku zařazení dlouhodobého hmotného majetku do užívání*.

NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-682-3.

NIGRIN, Jiří. *Úroky u poplatníků vedoucích daňovou evidenci*. Online. 2020. Dostupné z: https://www.du.cz/33/uroky-u-poplatniku-vedoucich-danovou-evidenci-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4ErHV_C3VsEoCR-13jeVO4ro/?query=%FAroky%20u%20poplatn%EDk%F9%20vedouc%EDch%20da%F2ovou%20evidenci&serp=1. [paywall]. [citováno 2023-10-23].

NOVOTNÁ, Květoslava. *Účtování o dlouhodobém nehmotném a hmotném majetku 2023*. Online. Dostupné z: <https://www.videolektor.cz/skoleni/uctovani-o-dlouhodobem-nehmotnem-hmotnem-majetku-2023>. [paywall]. [citováno 2023-10-22].

NOVOTNÝ, Petr; NOVOTNÁ, Monika; BUDÍKOVÁ, Petra; IVIČICOVÁ, Jitka; KEDROŇOVÁ, Kristina a další. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: GRADA publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0609-7.

OECD. *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments Action 4*. online. 2016. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/limiting-base-erosion-involving-interest-deductions-and-other-financial-payments-action-4-2016-update_9789264268333-en#page1. [citováno 2023-09-26].

OECD. *Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations*. Online. 2022. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en#page1. [citováno 2023-11-05].

PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-833-7.

PILAŘOVÁ, Ivana. *Spojené osoby*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/spojene-osoby-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWVjrewPTjUucCD-vMUnwPlw/?query=Spojen%20osoby&serp=1>. [paywall]. [citováno 2023-11-09].

PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s.r.o.* 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-485-9.

PILAŘOVÁ, Ivana. *Úvěry a zápujčky – bezúročné zápujčky*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/uvery-a-zapujcky-bezurocne-zapujcky-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Erh15QSgtZoWpPW-heDMq4T2ZspOsA8wwA/?query=%20Av%20a%20z%20E1p%20F9j%20E8ky%20bez%20FAro%20E8n%20z%20E1p%20F9j%20E8ky&serp=1>. [paywall]. [citováno 2023-10-12].

PILAŘOVÁ, Ivana. *Zápujčky a úvěry*. Online. 2018. Dostupné z: https://www.du.cz/33/zapujcky-a-uvery-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ega-7k_8aa2SBZgAeeJnkcQ/?query=Z%20E1p%20F9j%20a%20FAv%20ECry&serp=1. [paywall]. [citováno 2023-10-12].

RADVÁKOVÁ, Věra a Tomáš SIGMUND. *Základy odborné práce*. Praha: Oeconomica, 2016. ISBN 978-80-245-2162-6.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 07.03.2007, sp. zn. 8 Afs 33/2005. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/8-afs-33-2005>. [citováno 2023-10-14].

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 09.11.2022, sp. zn. 31 Af 47/2021. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/ksbr/31-af-47-2021-71>. [citováno 2023-11-05].

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22.02.2021, sp. zn. 10 Af 29/2019. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/msph/10-af-29-2019-123>. [citováno 2023-10-15].

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 01.08.2008, sp. zn. 7 Ca 87/2007. Online. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz. [citováno 2023-11-19].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 07.11.2007, sp. zn. 2 Afs 165/2006. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/2-afs-165-2006-114>. [citováno 2023-11-03].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.02.2005, sp. zn. 2 Afs 90/2004. Online. Dostupné z: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/235661>. [citováno 2023-10-18].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.05.2011, sp. zn. 2 Afs 10/2011. Online. Dostupné z: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/621317>. [citováno 2023-10-02].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.11.2015, sp. zn. 1 Afs 56/2015. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/1-afs-56-2015-67>. [citováno 2023-10-16].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.07.2011, sp. zn. 9 Afs 11/2011. Online. Dostupné z: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/621945>. [citováno 2023-10-19].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.12.2007, sp. zn. 1 Afs 35/2007. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/1-afs-35-2007-108>. [citováno 2023-10-05].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.07.2019, sp. zn. 4 Afs 116/2019. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/4-afs-116-2019-37>. [citováno 2023-10-04].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.02.2007, sp. zn. 7 Afs 210/2006. Online. Dostupné na: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/249379>. [citováno 2023-11-22].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25.03.2010, sp. zn. 5 Afs 25/2009. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/5-afs-25-2009-98>. [citováno 2023-10-02].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.09.2006, sp. zn. 2 Afs 151/2004. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/2-afs-151-2004>. [citováno 2023-11-19].

SOJKA, Vlastimil; BARTOŠOVÁ, Monika; FEKAR, Pavel; MAŠEK, Jan; NEŠLEHA, Matěj a další. *Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-689-2.

SOLILOVÁ, Veronika a Danuše NERUDOVOVÁ. *Transferové ceny – Unikátní komplexní zpracování problematiky / praktické pojetí formou případových studií*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-169-1.

STROUHAL, Jiří a kol. *Meritum Účetnictví podnikatelů*. 18. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-040-0.

ŠIROKÝ, Jan. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3510-5.

OECD. *THIN CAPITALISATION LEGISLATION – A BACKGROUND PAPER FOR COUNTRY TAX ADMINISTRATIONS*. Online. Dostupné z: www.oecd.org. [citováno 2023-10-29].

VOCHOZKA, Marek. *Finance podniku: Komplexní pojetí*. Praha: GRADA publishing, 2021. ISBN 978-80-271-3267-6.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

VYCHOPENĚ, Jiří. *Meritum Daň z příjmů 2022*. 18. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-356-2.

VYCHOPENĚ, Jiří. *Nemovitě věci v podnikání*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-661-7

VYCHOPENĚ, Jiří. *Společnost s ručením omezeným z účetního a daňového pohledu*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-348-7.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR konaného dne 13.2.2002.

Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR konaného dne 17.02.2016.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Přehled testů daňové uznatelnosti úroků z úvěrů a zápůjček.	19
Obr. č. 2: Vliv volby účetní metody na výsledek hospodaření.	29
Obr. č. 3: Vliv kapitalizovaného úroku na základ daně.	31
Obr. č. 4: Princip testu nízké kapitalizace v podmínkách České republiky.	37
Obr. č. 5: Schéma "back-to-back" financování.	39
Obr. č. 6: Porovnání úroku sjednaného s úrokem obvyklým a vliv na základ daně dlužníka.	44
Obr. č. 7: Výjimky z povinnosti aplikace principu tržního odstupu.	45
Obr. č. 8: Vliv skutečného zaplacení úroku na jeho daňovou uznatelnost.	47
Obr. č. 9: Vliv způsobu sjednání úroku na jeho daňovou uznatelnost.	51
Obr. č. 10: Členění testů dle jejich působnosti.	54
Obr. č. 11: Členění testů dle jejich obsahu.	55
Obr. č. 12: Členění testů dle okruhu transakcí, na které dopadají.	56
Obr. č. 13: Rozhodnutí o zahrnutí jistiny do testu nízké kapitalizace.	60
Obr. č. 14: Provedení testu nízké kapitalizace.	62
Obr. č. 15: Vyhodnocení způsobu použití peněžních prostředků.	68
Obr. č. 16: Posouzení způsobu sjednání úroku.	71
Obr. č. 17: Vliv případného rozdílu mezi úrokem obvyklým a úrokem sjednaným na základ daně.	74
Obr. č. 18: Vliv zaplacení úroku na jeho daňovou uznatelnost.	78

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Přehled pravidel pro daňovou uznatelnost úroků z úvěrů a zápůjček.	57
Tab. č. 2: Sekvence kroků a testů daňové uznatelnosti.	59
Tab. č. 3: Výpočet průměrného stavu vlastního kapitálu.	63
Tab. č. 4: Výpočet průměrného stavu jistin přijatých od spojených osob.	64
Tab. č. 5: Výpočet koeficientu.	65
Tab. č. 6: Souhrnná tabulka pro úvěrový finanční nástroj.	79
Tab. č. 7: Výpočet "SVK" (příklad).	85
Tab. č. 8: Výpočet "Y" (příklad).	85
Tab. č. 9: Výpočet koeficientu (příklad).	86
Tab. č. 10: Shrnující tabulka (1).	87
Tab. č. 11: Shrnující tabulka (2).	89
Tab. č. 12: Shrnující tabulka (3).	91
Tab. č. 13: Shrnující tabulka (4).	93
Tab. č. 14: Celkový dopad na základ daně (příklad).	94

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

<i>č.</i>	Číslo
<i>č. j.</i>	Číslo jednací
<i>Dceř. spol.</i>	Dceřiná společnost
<i>GFŘ</i>	Generální finanční ředitelství
<i>Kč</i>	Koruna
<i>Mil</i>	Milion
<i>Odst.</i>	Odstavec
<i>Písm.</i>	Písmeno
<i>p. a.</i>	Per annum
<i>p. p.</i>	Pozdějších předpisů
<i>PVZÚ</i>	Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
<i>s.r.o.</i>	Společnost s ručením omezeným
<i>Tzv.</i>	Takzvaně
<i>VK</i>	Vlastní kapitál
<i>ZDP</i>	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
<i>ZO</i>	Zdaňovací období
<i>ZoÚ</i>	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Výpočet testu nízké kapitalizace dle pokynu GFŘ D-59

Výpočet

Prostřednictvím pokynu D-59 předkládá Generální finanční ředitelství vzorový postup výpočtu, jimž je možné vypočítat výši daňově neuznatelných výdajů z důvodu nesplnění testu nízké kapitalizace²⁶⁸. Před samotným výpočtem daňově neuznatelných nákladů je nutné nejprve stanovit hodnotu průměrného stavu vlastního kapitálu a průměrného stavu jistin úvěrových finančních nástrojů.

Výpočet průměrných stavů

V rámci výpočtu je *nutné zohlednit případné změny²⁶⁹ stavu vlastního kapitálu a změny stavu jistin úvěrových finančních nástrojů* od spojených osob. Tento požadavek je zajištěn zohledněním *průměrných stavů* těchto hodnot za zdaňovací období.

$$\text{Prům. stav VK} = \frac{(\text{stav VK} * \text{počet dní trvání}) + (\text{stav VK} * \text{počet dní trvání}) + \dots}{365}$$

Změna vlastního kapitálu vyvolaná vykazáním výsledku hospodaření běžného období²⁷⁰ se v rámci výpočtu průměrného stavu se nezohledňuje. Ostatní změny vlastního kapitálu jsou v rámci testu nízké kapitalizace zohledněny²⁷¹.

$$\text{Prům. s. jistin} = \frac{(\text{stav jistin} * \text{počet dní trvání}) + (\text{stav jistin} * \text{počet dní trvání})}{365}$$

Na základě ustanovení § 25 odst. 3 zákona o daních z příjmů se do hodnoty průměrného stavu jistin úvěrových finančních nástrojů od spojených osob nejsou započítávány takové úvěrové finanční nástroje, z nichž plynoucí úroky jsou na základě rozhodnutí účetní jednotky *zahrnovány do ocenění aktiva*. Stejně tak nejsou zahrnovány jistiny *bezúročných zápůjček*.

²⁶⁸ Nejedná se o jediný možný způsob výpočtu, jeho použití se však doporučuje.

²⁶⁹ Pokud ke změnám vlastního kapitálu v průběhu zdaňovacího období nedojde, pak je pro výpočet relevantní stav vlastního kapitálu k prvnímu dni příslušného zdaňovacího období.

²⁷⁰ Změna vlastního kapitálu v důsledku vykazání zisku nebo ztráty tak nemá vliv na výši

²⁷¹ Vlastní kapitál společnosti může být zvýšen například vkladem do základního kapitálu nebo poskytnutým příplatkem mimo základní kapitál. Ke snížení vlastního kapitálu dochází například při výplatě podílů na zisku či vrácení příplatku mimo základní kapitál.

Výpočet daňově neuznatelných výdajů

V prvním kroku se vypočítá poměr čtyřnásobku, respektive šestinásobku²⁷² průměrného stavu vlastního kapitálu a průměrného stavu jistin úvěrových finančních nástrojů, které jsou testovány.

$$Poměr = \frac{4 \text{ (respektive 6)} * \text{průměrný stav VK}}{\text{průměrný stav jistin úvěrových finančních nástrojů}}$$

Ve druhém kroku se vyhodnotí vypočtená hodnota poměru:

- a) je-li hodnota větší nebo rovna jedné, výpočet končí a veškeré testované finanční výdaje jsou z titulu testu nízké kapitalizace daňově uznatelnými náklady, nebo
- b) je-li hodnota menší než jedna, vypočítá se *koeficient*.

Koeficient se vypočte jako rozdíl jedné a vypočteného poměru násobku vlastního kapitálu a úhrnu jistin z úvěrových finančních nástrojů od spojených osob. Vypočtený koeficient je nutné zaokrouhlit na dvě desetinná místa, dle ustanovení § 146 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb. daňového řádu.

$$Koeficient = 1 - \frac{4 \text{ (respektive 6)} * \text{průměrný stav VK}}{\text{průměrný stav jistin úvěrových finančních nástrojů}}$$

Obsahem třetího kroku je součin vypočteného koeficientu a finančních výdajů z úvěrových finančních nástrojů od spojených osob, po odečtení daňově neuznatelných finančních výdajů dle § 25 odst. 1 písm. zk) a § 25 odst. 1 písm. zl) zákona o daních z příjmů. Výsledkem je hodnota finančních výdajů, jež neprošly testem nízké kapitalizace a z tohoto titulu jsou daňově neuznatelnými náklady.

Daňově neuznatelné náklady = Koeficient * Finanční výdaje z vybraných UFN

---

²⁷² Šestinásobek stavu vlastního kapitálu je použit při výpočtu testu nízké kapitalizace u poplatníků, kteří jsou bankou nebo pojišťovnou, čtyřnásobek pak u všech ostatních poplatníků. Důvodem pro rozdílný násobek vlastního kapitálu je snaha o zohlednění ekonomických aspektů, které jsou s činností bank a pojišťoven spojeny.